

Mona Ginnie Thom Ruud

Bærekraft energi: en medie- og diskursanalyse

Masteroppgave i Offentlig administrasjon og styring, vår 2023

Emnekode: OAS5900

OsloMet – storbyuniversitetet

Fakultet for samfunnsfag

Forord:

Så var vi her. Jeg har gitt meg selv et halvt år med dypdykking i klimapolitikktutforming, diskursteoriens rariteter og veldig mange medieartikler om energi. Snart har jeg en mastergrad og jeg er ved et slikt punkt i livet der dører lukkes og dører åpnes. Det er vanskelig å spå hvordan livet vil se ut det neste halve året og det er kanskje nettopp i slike perioder i livet man kjenner at man lever litt ekstra.

Det kjennes lettende å endelig kunne levere denne masteroppgaven etter 2 år på MOAS, OsloMet. Det har kostet tid, grubling og søvn. Men det er også litt vemodig å ikke skulle dele hverdagen med en fantastisk gjeng med studenter og forelesere mer. Denne oppgavens tema og metodevalg er et resultat av interessante fag som Politiske prosesser, Vitenskapelig metode og muligheten jeg fikk til å ta forskningspraksis høsten 2022. Takk for alt dere har delt av kunnskap og av dere selv. Jeg ville ikke vært foruten.

En spesielt stor takk til Espen Daniel Hagen Olsen for utmerket veiledning og coaching underveis i skriveprosessen. Du har en energi som smitter og inspirerer til å gjøre en ekstra innsats. Jeg håper jeg har klart å gjøre nytte av brorparten av dine konstruktive tilbakemeldinger og jeg er sikker på at de har gjort oppgaven min bedre.

Takk til venner for støtte, oppmerksomhet og forståelse i denne perioden. Det har betydd mye. Takk til verdens beste Petter for tålmodighet og positive ord da dagene gikk trått. Takk for mat, techsupport og kjærlighet i de mest hektiske periodene.

Mona G. Thom Ruud,

11. mai 2023, Bjølsen

Sammendrag

Norge har igjennom Parisavtalen og i en samarbeidsavtale med EU forpliktet seg til å kutte klimagassutslippene sine med 50-55% innen 2030. I strategien for å nå målene er elektrifisering av industri, næring og privat husholdning, og en overgang fra fossil energi til utslippsfri energikilder helt essensielt for å kunne kutte tilstrekkelig med utslipp. Pr i dag er vi langt unna å nå dette målet og det på iverksettes store klimatiltak i tiden fremover før Norge kan kalles et nullutslippssamfunn. Endringene krever en omstilling fra næringslivet, industri og privatpersoner og det blir viktig at klimapolitikken får god oppslutning for at den skal kunne få tilstrekkelig med gjennomslagskraft for å kunne gjøre nødvendige grep. Samtidig lever vi i en tid med mange kriser der bærekraftig energi er en del av løsningen eller problemet. I denne oppgaven ser jeg på mediedebatten i 2022 om bærekraftig energi og med dette som utgangspunkt prøver jeg å finne svar på følgende problemstillinger:

1. Hvilke aktørgrupper er aktive i mediedebatten om bærekraftig energi, hvilke temaer er de opptatt av og hvilke argumenter bruker de for og imot fornybar energi?
2. Hvilke diskurser preger mediebildet og klimadebatten om bærekraftig- og fornybar energi?

Oppgaven er en medie- og diskursanalyse der klimapolitikkkutformingene danner konteksten for tolkningen av empirien som jeg har hentet fra et utvalg medietekster. Diskursteori er det teoretiske rammeverket for oppgaven. Formålet er å undersøke hvem som er aktive i debatten og å kartlegge hvilke kollektive argumenter og meninger som finnes som et bidrag for å se på forutsetningene for å kunne lykkes med det grønne skiftet. Diskursteoriens utgangspunkt er at diskursive fremstillinger får konsekvenser i samfunnet vårt, og sosiale og politiske praksiser påvirkes av de dominerende diskurser. Derfor mener jeg det er interessant å se på hvilke diskurser som er dominerende i mediedebatten om bærekraftig energi. Jeg viser til seks diskurser i utvalget av medietekster som kjemper om plassen til å definere hva som blir rett praksis i omstillingen til det grønne skiftet.

Abstract

Through the Paris Agreement and a cooperation treaty with the EU, Norway has committed to cutting their greenhouse gas emissions by 50-55% by 2030. In the strategy to reach the goals, electrifying the industrial, business, and private household sectors, plus a transition from fossil energy to emission-free energy sources is paramount to cutting emissions adequately. Currently we are far from reaching this goal and serious measures will have to be set in motion going forward before Norway can be called a zero-emission society. The changes will require adjustments from the industrial and business sectors as well as private consumers, and the climate politics will need substantial support to have sufficient impact to be able to allow for necessary measures. Meanwhile, we are living in a time of multiple crises where sustainable energy is either part of the solution or the problem. In this assignment I will be looking at the 2022 media debate about sustainable energy, and will with this as a basis try to find answers to the following questions:

1. Which groups of actors are active in the media debate regarding sustainable energy, which topics are they interested in, and which arguments do they use for and against renewable energy?
2. Which discourses affect the media and climate debate about sustainable and renewable energy?

This assignment is a media and discourse analysis, where climate change policy making forms the context of the interpretation of the empiricism which I have gathered from a selection of media texts. The purpose is to investigate who is active in the debate, and to mapping which collective arguments and opinions exist as a contribution to looking at the preconditions to be able to succeed with the green shift. The starting point of the discourse theory is that discursive representations have consequences in our society, and social and political practices are affected by the dominant discourses. With this as a basis, I believe it is interesting to observe which discourses that dominate the media debate about sustainable energy. From the selection of media texts, I refer to six discourses that fight for the space to define what will be the correct practice going into the green shift.

Innholdsfortegnelse

1.	Innledning	1
1.1	Problemstilling og empirisk fokus	2
1.2	Oppgavens disposisjon	4
2.	Bakgrunn	5
2.1	Det grønne skiftet i en bølge av kriser	5
2.2	Norges klimamål og klimapolitiske føringer	7
	Parisavtalen	7
	Norges klimasamarbeid med EU	8
	Klimakur 2030 og Meld. St. 13/Klimaplan 2021-2030	10
	Klimatiltaket grønn energi	11
	Vil vi lykkes?	12
2.3	Oppsummering	13
3.	Diskursanalyse som metodologi og teoretisk perspektiv	13
3.1	Diskurs som teori	14
	Diskursteorien opphav	15
	Filosofien som binder teori og metode sammen	16
	Klimapolitikk og diskursive analyser	17
3.2	Medie- og diskursanalyse som metode	19
	Utfordringer og begrensninger for diskursanalyse som metode	22
3.3	Datainnsamling	23
	Mediesøk	24
3.4	Oppsummering	25
4.	Medieanalysen, funn og tolkning	26
4.1	Mediesøk	26

Sjangeroversikt	29
4.2 Aktørgrupper	30
4.3 Temaer.....	32
4.4 Diskursive argumenter og meninger	33
4.5 Oppsummering.....	38
5. Diskursanalyse, funn og tolkning.....	39
5.1 Energi på tvers av kriser	39
Klimakrisediskursen	40
Energikrisediskursen.....	41
Naturkrisediskursen.....	41
Olje- og gass diskursen	42
Konkurransafortrinndiskursen	43
Ressursbegrensningsdiskursen	43
5.2 Oppsummering.....	44
6. Konklusjon	45
Veien videre	47
Litteraturliste	49

Figur- og tabelloversikt:

Figur 1: Bærekraftig- og fornybar energi, bredt søk.....	27
Figur 2: Bærekraftig- og fornybar energi, avgrenset søk.....	28
Figur 3: Aktørgrupper	31
Figur 4: Temakategorier	32
Tabell 1: Diskursive argumenter og meninger blant journalister og politikere	34
Tabell 2: Diskursive argumenter og meninger blant interesseorganisasjoner, næringsliv og fagmiljøer	35

Vedlegg:

Kodebok medieanalyse.xlsx

1. Innledning

Tiden vi lever i bærer preg av klimakrise, naturkrise, energikrise og krig i Europa. I tillegg har vi en regning fra koronapandemien som preger økonomi og statsbudsjett med kutt i støtte og høy inflasjon. Både politikken og debatten gjenspeiler dette og presset er stort på å finne løsninger. Likevel ser vi det er uenighet om hva som vil føre med seg riktig endring og et behov for å kartlegge konsekvensene av tiltakene som satses på melder seg. Det må handles raskt, helst skulle vi vært godt i gang, men det er også behov for utredning så vi vet våre gode hensikter oppnår de ønskede resultatene. Det blir også et prekært behov for å få oppslutning rundt de politiske tiltakene fra både næringslivet og forbrukeren for at vi skal kunne gjøre de nødvendige endringene for å nå klimamål om kutt av utslipp av klimagasser.

Norge har etter Parisavtalen forpliktet seg til å kutte klimautslipp med 50-55% innen 2030, men har i dag en prognose om en utslippsreduksjon på skarve 20% ifølge en OECD-rapport (OECD, 2022). Sentralt i planen for kutt av utslipp finner vi behovet for å gå over fra fossil energi til fornybar energi. Dette tiltaket vil føre til lavere utslipp fra industri, transport og øvrige næringer og privatpersoners klimafotavtrykk. Omstillingen vil kreve en stor økonomisk satsning, med tap av omsetting av naturressurser Norge historisk har tjent godt på, og investering i løsninger for produksjon av fornybar energi (ibid).

Er det mulig å finne stor nok endringsvilje til å satse på de rette omstillingene innenfor demokratiets rammer? For å få til tilstrekkelige klimapolitiske tiltak for å nå klimamålene krever det overbevisning i samfunnet og blant folk. En medieanalyse kan gi et overblikk over hvilke aktører som er aktive i debatten og hvilke temaer som opptar dem mest. En diskursanalyse ser etter kollektive meningsmønstre som kan hjelpe oss å forstå hvordan politikere posisjonerer seg i en krise som dette og hvordan de og andre aktørgruppen kan være med på å påvirke hva omverdenen tenker om problemene og løsningene som blir presentert (Hajer & Versteeg, 2012, s. 83). Denne typen analyse kan åpne opp for å undersøke forholdet mellom hvordan krisene blir definert og hva som presenteres som løsninger på problemene (ibid, s. 84). Sammen kan det danne et grunnlag for å forstå hvilket mulighetsrom klimapolitikken har i dag for å lykkes med iverksetting av klimatiltak. Hvilke

klimadiskurser aksepteres som «sannheter» og hvilke møter motstand i samfunnet vårt? Det er derfor interessant å identifisere hvilke diskurser som går igjen i klimadebatten og hvilke aktører som sier hva. Forventningen var at ulike aktørgrupper vektlegger ulike hensyn, og at andre verdier og kortsiktige prioriteringer kan gå i beina på det grønne skiftet.

I denne oppgaven har jeg gjort en medie- og diskursanalyse der jeg vil kartlegge hvilke argumenter som er gjentagende i klimadebatten rundt bærekraftig energi og hvilke aktørgrupper som «mener» hva. Hvor er det uenighet og hvilke argumenter brukes? Hva er aktørgruppene mest opptatt av? Er det mulig å finne diskursordener blant journalister, politikere, interesseorganisasjoner, næringslivet, fagmiljøene og forskere? Diskursanalysen baserer seg på empiri fra medieanalysen og diskursteori danner det teoretiske rammeverket for oppgaven. Analysen og tolkingen av dataempirien handler om å finne meningsmønstre og verdien av dette er basert på diskursteoriens filosofi om diskursive ordener som legger føringene på hvordan vi oppfatter verden og hvordan det former våre sosiale handlinger i den (Bratberg, 2021, s.39). Jeg har valgt å se på et utvalg av medietekster som empirisk grunnlag for analysene fordi en diskursanalyse trenger dokumenter med meningsbærende innhold skrevet av ulike aktører. Medietekster er en teksttype der meninger fra samtlige av mine aktørgrupper kommer på trykk og en effektiv kilde til å fange opp diskursene som omhandler bærekraftig energi i klimadebatten.

Formålet med denne oppgaven er å kartlegge argumentene for og mot politikktutformingene for bærekraftig energi, og på den måten løfte frem potensielle problemområder i klimadebatten som kan være et nyttig bidrag for fremtidig politisk retorikkstrategi og framingen av omstillingen til det grønne skiftet. For å løse klimakrisen må vi forstå folks grunnleggende forskjeller i behov og verdier så argumentene kan tilpasses for å overbevise og sørge for tilstrekkelig oppslutning om de klimapolitiske tiltakene. Klimaspørsmålene må løses med klokskap heller enn kun vitenskap (Søderberg, 2020, s. 28).

1.1 Problemstilling og empirisk fokus

Problemstillingen oppgaven forsøker å svare på er todelt og som følger:

1. Hvilke aktørgrupper er aktive i mediedebatten om bærekraftig energi, hvilke temaer er de opptatt av og hvilke argumenter bruker de for og imot fornybar energi?

2. Hvilke diskurser preger mediebildet og klimadebatten om bærekraftig- og fornybar energi?

Jeg har valgt å gjøre en tekstanalyse for å besvare disse problemstillingene. Dataempirien består av medietekster som beskriver klimadebatten i Norge i 2022 og er avgrenset ved å fokusere på publikasjoner som omhandler bærekraftig og fornybar energi. Politikken er en viktig kontekstuell faktor for denne oppgaven og jeg har brukt tid på å sette meg inn i relevante meldinger til stortinget og andre rapporter som legger føringer på klimapolitikken som utformes i dag. Generert dataempiri er fra en medie- og diskursanalyse jeg har gjort fra denne tidsperioden. Medietekstene ble kodet etter kategorier som skal hjelpe med å kartlegge diskurser på tvers av artiklene. Formålet var å fange opp kollektive meningsstrukturer og se om jeg kunne finne fellestrekk i de ulike aktørgruppernes argumenter i debatten for på den måten å kunne si noe om hvilke diskurser som fantes og hvor dominerende disse diskursene var for debatten. Diskursanalysen ser på funnene fra medieanalysen i kontekst av de formelle politiske rammene i den hensikt å se hvordan politikktutforming og diskursene korrelerer.

Valget om å gjøre en analyse av medietekster er pragmatisk begrunnet. Det er en kilde til klimadebatten der mange aktørgrupper søker oppmerksomhet for sin mening om saken og innenfor tidsrammen jeg hadde til rådighet. Temaet er tidsaktuelt og det er god mediedekning fra mange sider av denne saken, så jeg opplever at valget av dataempiri hjalp meg med å besvare oppgavens problemstilling på en tilstrekkelig måte. Med mer tid til rådighet kunne jeg supplert med fagartikler og hørings svar på Klimaplanen som jeg tror ville gjort oppgaven empirisk sterkere. Jeg hadde lyst til å få praktisk erfaring med tekstanalyse og koding av tekst. I en diskursanalyse er det vanlig praksis å basere analysen på tekster. Jeg har også erfaring med å utføre en kombinasjon av medie- og diskursanalyse fra et forskningsprosjekt som jeg fikk lov til å bidra på der de også jobbet med en tematikk innenfor bærekraft, men da rettet mot jordbruk og sauehold. Prosjektet heter Amazing grazing og er et samarbeidsprosjekt mellom SIFO og NIBIO.

Opgaven er vinklet fra et klimaperspektiv og ser andre hendelser og kriser i lys av klimakrisen. Medieanalysen er induktiv og går utforskende til verks uten forhåndsopstilte hypoteser. Jeg har generert dataempiri for å finne fram til generelle mønstre i denne

oppgaven, ikke startet med et sett påstander jeg ønsket å teste ut (Johannessen et al, 2016, s. 47).

Det er mange måter jeg kunne gått frem med teamet jeg har valgt for oppgaven. Jeg kunne valgt noe mer tradisjonelt for studieretningen ved for eksempel å vinkle oppgaven til å se på agendasetting innen klimapolitikken og bærekraftig energi. Jeg ble nysgjerrig på diskursteori og diskursanalyse gjennom Forskningsmetode og vitenskapsteori-faget vi hadde våren 2022 og tror det kan bidra med noe nytt til et populært tema. Selv om diskursanalyse har vært anvendt i 25 år som en måte å se underliggende meningsstrukturer og en måte å kartlegge kollektive forståelser på som kan påvirke klimapolitikktutformingene, har det ikke vært en metode som har vært like utbredt i Norge, selv om jeg har funnet noen eksempler og vil legge frem disse i kapittel 3.2 (Leipold et al., 2019, s. 445).

1.2 Oppgavens disposisjon

Kapittel 2 gir nødvendig bakgrunn og kontekst for oppgaven og analysene. Her gir jeg et kort overblikk over medieåret og relevante hendelser som utspilte seg, før jeg dykker ned i de formelle politiske rammene for å få en bedre forståelse av den norske politikktutformingene rundt klima og energi. Jeg redegjør for hvilke forpliktelser Norge har bundet seg til, hvordan samarbeidet med EU henger sammen og hvilken rolle energi vil ha i planen med å nå klimamålene. Jeg tar også for meg prognosene til OECD som gir en indikasjon på hvordan vi ligger an og hva som skal til for å lykkes med det grønne skiftet.

Kapittel 3 er et teori- og metodekapittel der jeg har rettet mye fokus på å forklare diskurs som teori og diskurs som metode. Jeg går også igjennom hvorfor og hvordan jeg gjør en medie- og innholdsanalyse for å besvare problemstilling 1. Kapitlet tar også for seg hvordan jeg har gått frem for å generere dataempirien analysene er basert på. Jeg forklarer hvordan utvalget av medietekster ble til og hvilke avgrensninger jeg har gjort.

Kapittel 4 legger jeg frem funn fra medie- og innholdsanalysen og tolkninger av disse funnene for å besvare problemstilling 1. Kapitlet gir en oversikt over antall treff bred og avgrenset søketråd gir, hvilke sjangere medietekstene er kategorisert som og hvilke aktører som uttaler seg i de ulike tekstene. Jeg legger frem hvilke undertemaer aktørgruppene var opptatt av og hvilke argumenter som gikk igjen.

Kapittel 5 bygger videre på funn og tolkning fra kapittel frem og det er her jeg introduserer de 6 diskursordenene jeg har funnet som preger debatten fra mitt korpus. Jeg går inn på hver diskursorden der jeg presenterer de kollektive meningsmønstrene som er typiske for diskursen og argumentene som blir anvendt. Jeg sammenligner diskursordenene for å se hvilke likhetstrekk de har og hva som skiller dem fra hverandre.

Kapittel 6 legger frem oppgavens konklusjon og tanker om hvor tematikken i denne oppgaven kunne gått videre.

2. Bakgrunn

Jeg forsøker med denne oppgaven å få en forståelse av de uformelle rammene og eventuelle begrensninger klimapolitikken opererer innenfor. Jeg ser det derfor nødvendig med en grundig innføring i de formelle premissene som er retningsgivende for politikktutforming på dette området. Dette danner bakteppet for tematikken og sier mer om hva politikerne prøver å utføre gjennom nasjonale og lokale klimatiltak. Denne politikktutforming er blant annet utgangspunktet for klimadebatten om bærekraftig energi i mediene. I påfølgende kapittel gir jeg et kort overblikk over «bølgen med kriser» fra et klimakrise-perspektiv. Videre viser jeg til hvilke statlige rapporter og stortingsmeldinger som beskriver Norges klimaplan og klimamål. Samarbeidet med EU står sentralt og jeg beskriver hvordan dette er forankret. Jeg beskriver også hvilken rolle fornybar energi vil spille i det grønne skiftet og hvilke forutsetninger Norge har for å lykkes med å nå klimamålene.

2.1 Det grønne skiftet i en bølge av kriser

«Humanity is on thin ice, and that ice is melting fast.» Slik åpnet general sekretær i FN, António Guterres, sin tale da han skulle legge frem IPCC sin 6. hovedrapport for verden. Han oppsummerte rapporten med: «In short, our world needs climate action on all fronts – everything, everywhere, all at once.» (UN, 2023).

Vi står i en klima- og energikrise som skaper en intens politisk debatt. Vi trenger en energiomstilling som i første omgang vil koste i kroner og produksjonsmengde av energi. Det

er bred enighet om at det haster å ta grep om klimavennlige tiltak for å begrense skadeomfanget av klimakrisen og bremse den globale oppvarmingen. Strategien for et grønt energiskifte er blant annet å gå vekk fra fossil energi, som olje, gass og kull, til fornybar energi (Meld. St. 41, 2016-2017, s. 9). Fornybar energi er energi fra kilder som vind-, sol- og havkraft. Dette er på sikt løsninger som vil føre til betydelig mindre utslipp av klimagasser og være bærekraftige alternativer for produksjon av strøm. Det blir derfor viktig med overgangen fra fossilt til fornybar energi med tanke på utslippsbegrensning, men vi må også verne om jordas naturressurser. Forbruket må ned, men vi produserer ikke nok fornybar energi for å dekke dagens forbruk. Prognosene er også at etterspørselen etter energi vil øke i fremtiden. Det grønne skiftet vil kreve enormt mye fornybar energi. Fornybar energi står helt sentralt i omstillingen som kreves for å kutte klimagassutslipp i flere industrier (jordbruk, transport, bygg- og anlegg mm.) Situasjonen legger press på politikerne og industrien til å satse på innovasjon som jobber for det grønne skiftet (ibid, s. 10). Behovet for en omstilling er prekært og politikerne er avhengig av oppslutning fra privatpersoner i rollen som velgere og bevisste forbrukere, og næringslivet som støttespillere og pågangsdrivere innen sine fagfelt, for å klare å gjennomføre de nødvendige tiltakene.

Medieanalysen jeg har gjort er basert på artikler fra 2022. Det er ikke tilfeldig da energi og bærekraft var en stor del av nyhetsbildet dette året og berørte punkter ved flere av det som beskrives som en bølge av kriser. 24. februar 2022 invaderte Russland Ukraina og dette ble starten på et år med Europeisk turbulens med store ringvirkninger på alt fra verdensøkonomien til internasjonalt samarbeid. Det var også med på å skape en energikrise i Europa (FN, 2023). Dette var et ekstra tørt år i Europa, og Norge hadde rekordlav fyllingsgrad i vannmagasinene sine. Situasjonen med tørke ble omtalt som en konsekvens og påminnelse om klimaendringene og klimakrisa (Andersson & Fossen, 2022). Behovet for å være uavhengig av Russisk gass var stort da Russlands president Vladimir Putin brukte gasseksporten til Europeiske land som et strategisk pressmiddel i forlengelse av angrepet på Ukraina (Andreassen, 2022). Samtidig var det en stor bekymring for å sikre nok energi til industri og husholdninger rundt om i Europa (Gullestad & Skårderud, 2022, s. 6). Strømprisene og pris på olje og gass var høye. Politisk førte det til et skifte der forsyningssikkerheten av energi ble en større prioritet enn tidligere (ibid). Det resulterte i at klimaplaner som for eksempel utfasing

av kull ble tilsidesatt og istedenfor å minke bruk av fossil energi, økte den i land som Danmark og Tyskland i denne perioden (Schnell et al., 2022, s. 20).

2.2 Norges klimamål og klimapolitiske føringer

«Noreg tek ansvar. Vi skal gjere vår del av jobben – både nasjonalt og internasjonalt. Innsatsen kjem med ein pris, men kostnaden ved ikkje å handle er langt høgare enn kostnaden ved å ta grep no.» (Meld. St. 13, s. 11).

Sitatet over er hentet fra introduksjonen til Meld. St. 13 som er grunnlaget for Klimaplan til nåværende regjering for årene 2021-2030. Ordlyden bærer preg av proaktiv handling og en vilje til å investere det det koster for å legge inn tilstrekkelig med innsats for å bremse den globale temperaturstigningen. Men hva har Norge forpliktet seg til? Samarbeidet med EU og nasjonale mål - hvor bindende er disse? Og hvor relevant er energi for klimaplanen til Norge? Under følger en innføring over hva vi har bundet oss til å gjennomføre og hvordan energi blir viktig i omstillingen til det grønne skiftet.

Parisavtalen

Parisavtalen er en av flere internasjonale klimaavtaler og den siste i rekken der land skal samarbeide om å kutte klimagassutslipp for å bremse global oppvarming. Den bygger videre på FNs klimakonvensjon og Kyotoprotokollen. Avtalen ble vedtatt i 2015 og trådte i kraft i 2016. Det overordnede målet for avtalen er å ikke overskride en temperaturøkning på 2°C, men 1,5°C er ønsket og det er dette landene som signerer avtalen skal jobbe mot (Regjeringen, 2021). Avtalen omhandler bestemmelser for utslippsreduksjon der landene kollektivt jobber for å bli et nullutslippssamfunn og en klimanøytral klode. Landene som signerer avtalen må også melde inn nasjonale utslippsmål som blir fulgt opp med rapportering av hva som blir gjort og hvor langt man er på vei hvert femte år. Det er de nasjonale utslippskuttene som til sammen skal føre til en klimanøytral verden. Norge har som nasjon signert Parisavtalen og er derfor juridisk bundet og reelt forpliktet seg til å redusere klimagassutslipp med nasjonale tiltak. Det er unikt at Parisavtalen har juridiske konsekvenser for partene som signerer. Landene som er parter av avtalen må melde inn nasjonale klimamål og rapportere på hvordan målene skal oppnås (ibid).

Parisavtalen jobber for en langsiktig plan med en helhetlig strategi for hva fremtiden vil bringe. Det innebærer også bemidling til utviklingsland som er spesielt sårbare mot konsekvensene av klimaendringene. En stor del av avtalen handler om å tilpasse verden til endringene som kommer og øke «klimarobustheten». Med dette menes at mennesker lettere skal takle endringene ved såkalte klimatilpassede tiltak som er basert på risikovurderinger for hvert spesifikke lokalsamfunn og økosystemene der (ibid).

Så vi skal begrense skadeomfanget av global oppvarming ved å bli klimanøytrale og vi skal ruste opp verden for de endringene som likevel kommer ved en temperaturøkning på mellom 1,5-2°C. Norge har meldt inn sine nasjonale klimamål i samarbeid med EU og etterstreber å redusere utslippet av klimagasser med 50-55% innen 2030 sammenlignet med utslippsnivået i 1990. Dagens regjering jobber med å få dette målet forankret i vår klimalov (Øystese, 2023).

Norges klimasamarbeid med EU

Norge belager seg på kunnskap og praksis fra EU i sin klimaplan og fører en politikk der samarbeidet med EU om klimaløsninger står sentralt. Dette er ikke noe nytt og allerede fra 2008 har Norge vært underlagt EUs kvotesystem som endel av EØS-avtalen. Olje- og gassproduksjon, industri og luftfart er for eksempel underlagt kvotepliktige utslipp. I 2015 vedtok Stortinget at det var ønskelig å gå i dialog med EU om videre samarbeid om klimamålene og Meld. St. 41 er et resultat av dette (Meld. St. 41 (2016-2017), s. 5). Meld. St. 41 tiltrådte i 2017 og tar for seg Norges klimastrategi for 2030 som legger til rette for betydelig utslippsreduksjon for ikke-kvotepliktige utslipp blant annet ved anvendelse av EU-regelverk. Ikke-kvotepliktige utslipp er for eksempel veitrafikk, transport, jordbruk og energiforsyning (ibid, s. 35). I 2019 ble en klimaavtale inngått som en del av EØS-avtalen og med det har Norge og EU en felles posisjon for å nå klimamålene og Norge deltar i hele EUs klimaregelverk for både kvote og ikke-kvotepliktige sektorer. I tillegg er vi underlagt EUs regelverk for skog- og arealbruk, da naturlig karbonbinding også spiller en viktig rolle i arbeidet med å holde utslippene lave, slik at skog og myr må vernes om (Øystese, 2023). Disse omtales ofte for de tre pilarer. De kvotepliktige sektorene reguleres av et kvotemarked og vil etter planen til sammen stå for utslippskutt på 43% i EU. I hovedsak er det petroleum- og industrisektoren som er berørte parter i Norge og de står for ca halvparten av våre utslipp

(ibid). Ikke-kvotepliktige sektorer, som også må kutte i utslipp for at vi skal nå klimamålene, er blant annet transport-, jordbruk-, avfall- og byggsektoren. Planen for Norge er at ikke-kvotepliktige sektorer skal kutte utslipp som til sammen utgjør 40%. Siste pilar er LULUCF-fordringen som skal sikre at skog- og arealbruk er klimanøytralt allerede fra 2021. Med det menes at bruk ikke skal føre til høyere utslipp enn opptak (ibid). Norge skal altså arbeide med klimaløsninger sammen med EU i alle sektorer de satser på å kutte klimagassutslipp så vel som vern av areal og natur som binder karbon. Det setter EU helt sentralt i alt politikerne våre planlegger av klimatiltak som vårt nasjonale bidrag for å løse klimakrisen.

Her følger et kjapt overblikk over klimapolitikkkutforming fra EU som har eller vil påvirke norsk klimapolitikk fremover og som har relevans for denne oppgaven:

Fit for 55 er EUs klimapakke og oppskrift på hvordan de skal nå målet om en reduksjon av klimagassutslipp på 55% innen 2030. Denne klimapakken vil få konsekvenser på norsk klimapolitikk fremover og legger føringer gjennom EØS-avtalen og klimaavtalen som ble underskrevet i 2019. Klimapakken er organisert etter de tidligere nevnte pilarene kvotepliktige utslipp, ikke-kvotepliktige utslipp og skog- og arealbruk (Regjeringen, 2021). Som en del av Fit for 55-klimapakken inngår taksonomien og REPowerEU som ble utarbeidet og var spesielt dagsaktuelle i 2022.

Taksonomien for bærekraftig økonomisk aktivitet er et tiltak EU har for å styre investeringer i retning av bærekraftige prosjekter som EU anser som et skritt i retningen av et nullutslippssamfunn. Det er et klassifiseringssystem der prosjekter og aktiviteter som stemples som bærekraftig skal bli synliggjort. Det skal tilrettelegge for investorer og øvrige aktører i finansmarkedet ved å fungere som et verktøy for å identifisere de «gode» prosjektene med langsiktige klimamål og hindre grønnvasking (Regjeringen, 2023). I 2022 var det spesielt stor oppmerksomhet rundt om gass og atomkraft ville bli inkludert i taksonomien som et instrument i en overgangsfase mot helt utslippsfri energi. Under strenge betingelser til bærekraftig produksjon, kontroll av utslipp og lagring av avfall ble gass og atomkraft inkludert i taksonomien i 2023. Dette vil ha mye å si for norsk gass industri bl.a. i form av hvordan de kan markedsføre seg i de neste årene (ibid).

REPowerEU er en plan for å få fortgang i utbygging av vind-, sol og havvindkraft for medlemslandene i EU. Planen ble til som en reaksjon og konsekvens av invaderingen av

Ukraina og behovet for å gjøre seg uavhengig av Russisk gass-import (European Commission, u. å.). Dette er et tiltak som både skal styrke Europas posisjon og selvforsyning av energi og en viktig brikke i å nå klimamålet om at 45% av Europas energi skal være fornybar innen 2030. Planen inneholder tiltak som skal effektivisere energibruk slik at forbruket går ned, øke produksjonen av bærekraftig energi i EU og inngå nye samarbeid med allierte nasjoner for import av gass (ibid). Sistnevnte betyr en økning i leveranse av gass for Norge og er en økonomisk gunstig posisjon for oss.

Klimakur 2030 og Meld. St. 13/Klimaplan 2021-2030

Stortinget har vedtatt i Klimaloven at Norge skal bli utslippsnøytrale innen 2030, men loven sier lite om hvordan utover å presisere at dette skal skje i felleskap med EU. Det var behov for et solid faglig grunnlag som konkretiserte hvordan Norge kan kutte 50% av sine klimagassutslipp (Øystese, 2023). Rapporten Klimakur 2030 skulle tjene som kunnskapsgrunnlag for utvikling av klimapolitikk og gir oss en god pekepinn på fremtidige satsningsområder. Rapporten er en analyse av «potensialet for å redusere ikke-kvotepliktige utslipp av klimagasser og tiltak som øker opptaket og reduserer utslipp fra skog og annen arealbruk» utført av Miljødirektoratet, Statens vegvesen, Kystverket, Landbruksdirektoratet, Norges vassdrags- og energidirektorat og Enova (Miljødirektoratet, 2022). Den dannet grunnlaget for Meld. St. 13 som er Regjeringens klimaplan for perioden 2021-2030. Klimakur 2030 viser til en bredde av tiltak i sektorer som må kutte klimagassutslippet sitt, men det er spesielt to tiltak som går på kryss av sektorene og vil spille en avgjørende rolle: elektrifiseringstiltak og overgang til bioenergi (Klimakur 2030, s. 9). «Samlet gir elektrifiseringstiltak en utslippsreduksjon på om lag 13,6 millioner tonn CO₂-ekvivalenter i perioden 2021-2030. Dette tilsvarer 34 prosent av det totale potensialet som er utredet. Tiltakene omfatter elektrifisering av personbiler, varebiler, tunge kjøretøy, anleggsmaskiner, hel og delelektrifisering av fartøy, landstrøm og konvertering til elektrisitet i industrien.» (ibid). Fremtiden er elektrisk. Dette byr også på noen problemer. Teknologien og infrastrukturen er ikke helt der enda hvor elektrifiseringen kan iverksettes i ønsket skala. Utbygging av ladestasjoner er et prekært behov. Kostnadene er også høye for å konvertere til elektriske kjøretøy og anleggsmaskiner. Med en omstilling til elektrisitet i større grad enn

tidligere vil naturlig også strømforbruket gå opp. For at utslippene ikke skal stige i takt med strømforbruk må det bygges ut flere fornybare kraftanlegg (ibid). Behovet for utbygging kommer her både fra prognoser om en fremtid med økt energiforbruk og planen om å fase ut fossil energi til fordel for fornybar.

Klimatiltaket grønn energi

Den største transformasjonen i det grønne skiftet er at energien skal være klimanøytral i fremtiden. Det betyr utfasing av fossil energi som olje, kull og gass som har høye klimagassutslipp. Klimanøytral energi er energi produsert gjennom fornybare og utslippsfrie kraftkilder. De mest vanlige kildene er vindkraft, solenergi og vannkraft. Kraft utvinnet fra disse kildene er væravhengig og utsatt i perioder med tørke, lite vind, lite sol eller lite regn og kan føre til ujevn tilgang på strøm. Derfor er det en debatt om hvilke virkemidler som skal brukes for å sikre en stabil tilførsel av kraft og om det er ideelt å kun belage seg på fornybare energikilder. Det blir også vurdert av bl.a. EU-kommisjonen om gass og atomkraft kan anses som tilstrekkelig bærekraftig i en mellomfase i omstillingen til kun klimanøytral kraft. Dette på tross av at gass har utslipp og atomkraft har radioaktivt avfall de færreste nasjoner har en tilstrekkelig bærekraftig løsning for lagring av.

I Norge har vi lang tradisjon for vannkraft. Den har vært avgjørende for norsk industri og beskrives som bærebjelken i det norske kraftsystemet. En billig kilde til energi muliggjorde en innbringende vekst av industri på bygda så vel som i byen (Regjeringen, 2019). Norge er unike ved at de tidlig vedtok i storting at naturressursene våre, som vannkraft, skulle komme folket til gode. Stat, fylkeskommuner, og kommuner har i dag om lag 90% av eierandelene av produksjonskapasiteten for elektrisk kraft i Norge, hvor på vannkraft utgjør en stor andel. Det første kommunale vannkraftverket ble satt i drift allerede i 1891 og sikret at Hammerfest var først ut med elektrisk gatelys fra en fornybar energikilde (ibid).

Selv om Norge i dag er i en situasjon der vi ligger lagt bedre an og har fornybare energikilder som forsyner landet med 61% av kraften vi bruker, sammenlignet med EU hvor fornybarandelen av samlet energibruk var 22% i 2021, forberedes det på et økt behov for energi i fremtiden. Dette på tross av satsning på energieffektivisering for å kutte forbruket.

Økningen skyldes både befolkningsvekst og planen om å elektrifisere drift i industri-, jordbruk- og transportsektoren for å kutte utslipp (Olje- og energidepartementet, u. å.).

Vil vi lykkes?

OECD, organisasjon for økonomisk samarbeid og utvikling, slapp i april 2022 en statusrapport der de analyserte våre klima- og miljøtiltak for å kunne gi en prognose om hvordan vi lå an til å nå bærekraftsmålene våre her i Norge. Klimamålene er en del av bærekraftsmålene, men bærekraftsmålene omtalt i denne rapporten inkluderer også i stor grad bevaring av det biologiske mangfoldet og arealbruk. Ifølge OECDs funn er Norge som nasjon en foregangsmodell på flere områder i arbeidet om å bli klimanøytrale innen 2030. Vi har ambisiøse målsettinger sammenlignet med andre land og målene blir fulgt opp med nasjonale tiltak på alle sektorer der det er potensial for å kutte klimagassutslipp. Norge investerer stort i innovasjon og teknologi som skal hjelpe oss å nå klimamålene. Rapporten konstaterer også at vi har gode løsninger for å styre og følge opp klimaløsningene som iverksettes der myndighetene i stor grad samarbeider med fagmiljøene om utformingen av disse (OECD, 2022). Med utgangspunkt i allerede iverksatte klimatiltak i dag vil likevel Norge kun klare å kutte 20% av utslippene sine innen 2030. Dette viser et klart behov for videre inngrep og en eskalering av klimapolitiske tiltak i nær fremtid skal vi komme i mål. Norge bør blant annet doble innsatsen for å tilrettelegge for en elektrifisering av transport. Skatt på CO₂ er også blant de høyeste i Europa og sender klare signaliserer om fordeler markedet får ved å investere i klimanøytral produksjon. Rapporten konkluderer med at vi er godt på vei i arbeidet, men at vi har en vei å gå for å nå klimamålene vi har meldt inn i forbindelse med Parisavtalen (ibid).

Rapporten tar også opp hvordan endring i arealbruk påvirker det biologiske mangfoldet og kulturlandskapet i Norge. Endringene fører nesten alltid til nye hemninger for utryddingstruede arter (ibid). Det skaper misnøye til endring av arealbruk i naturen fra befolkningen rundt om i landet. Et eksempel her er den store motstanden fra lokalsamfunn og andre som bruker naturen ved bevilgning av vindkraftutbygging langs kysten og i naturverna områder. OECD oppfordrer derfor til ytterligere forsterking av samarbeidet med interessegrupper, næringsliv og lokalsamfunn som kan representere både interesser for blant

annet utbygging av fornybar energi og naturvern slik at saken er best mulig opplyst før det utarbeides planer for endring av arealbruk (ibid).

Alle rapportene og plandokumentene jeg har introdusert i denne oppgaven enes her, men Oslo kommunes klimastrategi oppsummerer det godt: det grønne skiftet og veien til et nullutslippssamfunn krever en samfunnsomstilling. Det vil innebære å innta en aktiv posisjon om endring og handling fra stat, kommuner, næringslivet, interesseorganisasjoner og forbrukere. I tillegg kreves investering i innovasjon og teknologi som hjelpemidler for bl.a. å fange karbon og å produsere klimanøytral energi og i forlengelse av dette andre klimanøytrale varer og tjenester (Oslo kommune, 2020, s. 8). Planene belager seg på en tilgjengeliggjøring, effektivisering og pris på denne typen teknologiske hjelpemidler som er mer gunstig enn hva som er dagens situasjon. Innovasjon blir derfor helt essensielt og legger en ekstra fordring på samarbeid og oppslutning om klimaplanen fra fagmiljøer, næringsliv og forbrukere (ibid, s. 9).

2.3 Oppsummering

Kapittel 5 forsøker å redegjøre for kontekstuelle forutsetninger for mediedebatten om bærekraftig energi. 2022 var et år som bar preg av mange kriser. Dette ble reflektert i mediene, og klimahensyn delte plass med andre hensyn som oppsto på grunn av økonomisk usikkerhet, uro i Europa, energikrise og naturkrise. Disse ulike hensynene påvirket debatten rundt bærekraftig energi. Debatten baserer seg i stor grad på klimapolitikktutforming og jeg gir en god innføring i plan- og styringsdokumenter som beskriver de politiske tiltakene. Samarbeidet med EU står sentralt i norsk strategi om å nå klimamålene vi har meldt inn til Parisavtalen og er juridisk bindende. Grønn energi spiller en stor rolle i omstillingen til det grønne skiftet og er et hovedmoment for å lykkes med å bli et nullutslippssamfunn.

3. Diskursanalyse som metodologi og teoretisk perspektiv

I påfølgende kapittel tar jeg for meg relevant vitenskapsteori innen diskurs. Jeg går igjennom hva som er den bakenforliggende filosofi og hvilke retninger og tradisjoner som finnes innen

disiplinen. Jeg utdyper hva jeg tar med meg fra teorien og metoden i denne oppgaven og hvordan jeg går frem for å gjennomføre en medie- og diskursanalyse på korpuset av medietekster.

Diskurs som metode henger tett på diskurs som teori. Her tar det ene det andre og man får en naturlig pakkeløsning. Jeg utdyper hvordan dette henger sammen under punkt 3.1. Siden filosofien bak diskursteori er så retningsgivende for metoden faller det naturlig å samle teori og metode i samme kapittel for denne oppgaven.

Jeg bruker ordet «aktørgruppe» i denne oppgaven som en samlebetegnelse for en gruppe mennesker som deler like(re) verdensoppfatninger og felles fag- og interesse miljø, som legger føringer på rammene diskursen rundt klima og fornybar energi kan ta form etter (Bratberg, 2021, s. 54). En illustrasjon her er at forskere kan ha tyngre krav til faktagrunnlag og en annen kutyme for sine meninger, uttalelser og handlinger for å bli tatt seriøst i en klimadebatt enn for eksempel miljøaktivisten, politikeren eller næringslivsleder fra olje- og gass bransjen, som kanskje kan tillate seg å bruke litt mer patos i sine uttalelser for å vinne frem. Og selv om miljøaktivisten, politikeren og næringslivslederen kan ha meningsrammer som tillater argumentasjon med mål om å spille på målgruppens følelser har de nok ulike utgangspunkt for hvilke hensyn de vektlegger i klimadebatten. Jeg beskriver hvorfor det er relevant å se på aktørene i form av grupper med fellestrekk under punkt 3.2, men ordet aktørgruppe er delvis et ord jeg har konstruert basert på faguttrykk innen diskursteori og ikke et allerede etablert uttrykk fra denne vitenskapsteorien.

3.1 Diskurs som teori

Så hva er diskurs? Jørgensen og Philips definerer diskurs som: «[...] en bestemt måte å tale om og forstå verden (eller et udsnitt af verden) på.» (Jørgensen & Philips, 2011, s. 9). Teorien går kort oppsummert ut på at diskurser konstruerer betydningen av den sosiale verdenen. Men det er utfordrende å komme frem til den betydningen, fordi betydningen ikke kan fastslås med hundre prosent når språket er så «grunnleggende ustabil». Det oppstår en diskursiv kamp der ulike diskurser kjemper om å oppnå hegemoni og dermed «den etablerte sanne betydning» av et fenomen eller en sak (Jørgensen & Philips, 2011, s. 15). Diskurser kan

legge føringer i form av skrevne og uskrevne regler for hva som kan og ikke kan sies i en bestemt kontekst (Bratberg, 2021, s.39). Diskurser er dermed både det konkrete som blir sagt, men også «rammene for hva som er rimelig å mene og tro innenfor et gitt fellesskap» (ibid, s. 40).

Diskursteorien opphav

Det var språkforskeren Ferdinand de Saussure som på 60-tallet lanserte teorien om at språket ikke er bygget på virkeligheten, men er med på å skape den. Han mente forholdet mellom språk og virkelighet er vilkårlig. Hvor får verden sin betydning fra når den ikke selv kan si hvordan den skal forstås? Det er vi, som språkbrukere, som gir verden dens betydning gjennom sosialt vedtatte antagelser, normer og regler ifølge Saussure (Jørgensen & Philips, 2011, s. 18). Diskursteoriens opphav er basert på denne grunntanken. Dette tankesettet ble videreutviklet i poststrukturalismen der det var spesielt stort fokus på det flyktige ved språket. Et bestemt ord får betydning i en sammensetning av andre ord, men dens betydning vil ikke for alltid være fastlåst og kan endre seg i andre sammensetninger. Ordets plassering og betydning er bare delvis i et fastlåst forhold til andre ord. Ordets betydning er i utvikling og ordenes struktur er kun midlertidig og noen ganger motstridende. Forandring i språk er derfor et av hovedmomentene til poststrukturalismen. Forandring i ordenes struktur gjennom språklig anvendelse, muntlig og skriftlig (ibid, s. 20).

Det er helt naturlig å nevne filosofen Michel Foucault når vi snakker om diskursteoriens opphav. Foucault er mannen som tar i bruk diskursteori og utvikler diskursanalytiske hjelpemidler for å avdekke hva som inngår i en struktur av ord eller diskursive mønstre som skal beskrive vitenskap og gitte sannheter innen en disiplin eller et fagfelt. Han var opptatt av makten i konstruksjonen av våre forestillinger og hvordan institusjoner kunne utøve makt over innbyggerne tuftet på kollektivt konstruerte grensesettinger for handling (Foucault, 1970, s. 42-43). Hans erkeeksempel var hvordan vårt kollektive syn på galskap hadde stor påvirkning på behandlingen av mennesker med psykiske utfordringer og hvordan dette har endret seg over tid. Hva vi som samfunn har ansett som rimelig behandling av psykisk syke medborgere, og hvor mye makt en fagperson innen psykisk helse har hatt over disse menneskene, har altså tett tilknytning til hvordan vi har forstått og forholdt oss til psykisk

sykdom (Bratberg, 2021, s. 49). Dette er også et godt eksempel for å illustrere at det ikke er den enkelte aktørs mening vi er opptatt av, men heller de dominerende diskurser vi som samfunn konstruerer. Diskurser som skaper og endrer sosial praksis som anses som normaliteter (ibid).

Filosofien som binder teori og metode sammen

Jørgensen og Philips påpeker at det er avgjørende å anvende diskursanalyse i kontekst av diskursteorier, og ikke kun som en metode. Dette er altså ikke bare en metode for tekstanalyse, men også en metode som henger tett med et teoretisk tankesett som hefter seg på filosofiske premisser om hva språk er og hvilken rolle det spiller i samfunnet (Jørgensen & Philips, 2011, s. 12). Denne filosofien er kort oppsummert bygget på en kritisk innstilling til selvfølgeligheter. Vår viten og verdensbilde er et produkt av vår måte å kategorisere og bearbeide det vi observerer. Vår forståelse av verden er alltid influert av vår kulturelle og historiske forankring. Diskursiv handling er en form for sosial handling som er med på å konstruere den sosiale verden og de sosiale mønstrene vi opprettholder i samfunnet. Dermed kan man si at vår måte å forstå verden på skapes og opprettholdes av diskursene vi omgir oss med. Selvfølgelighetene som omgir oss, akseptert og bygget på «vår viten», er et resultat av sosiale interaksjoner og en felles oppfatning av hva som er sant og usant. Det betyr ikke at disse sannheter ikke endres, og det foregår en diskursiv kamp om hva som til enhver tid skal aksepteres som sant. Med ulik bakgrunn og kulturelle forskjeller skapes ulike verdensbilder der noen former for handling anses som naturlige, mens andre blir unaturlige, blant dem som deler samme oppfatning av verden. Da kan vi også tenke oss at ulik diskurs skaper ulikt handlingsrom fra aktørgruppe til aktørgruppe. Den sosiale konstruksjonen av verden innenfor en aktørgruppe får dermed konkrete sosiale konsekvenser og konsekvensenes rekkevidde henger sammen med hvor dominant en diskurs blir (ibid, s.14). Disse filosofiske nøkkelpremissene går igjen uavhengig av retning innen diskursteorier og binder de ulike retningene sammen (ibid, s. 13).

Et bestemt tankesett og et bestemt verdensbilde legger premisser på den sosiale verdenen. Samtidig kunne det vært et helt annet verdenssyn som dominerte og la føringer på de løsningene vi har tro på og den strategien vi setter vår lit til når vi for eksempel skal løse

klimakrisen. Det verdenssynet som dominerer, vil legge rammene for hva som anses som gode løsninger og påvirke politikernes handlinger når de legger opp en strategi som krever oppslutning. Med andre ord vil den diskursordenen med størst oppslutning legge føringer på det politiske handlingsrommet (Bratberg, 2021, s. 70). Et eksempel er EUs taksonomi og ringvirkningen av hvordan de definerer bærekraft som får enorm påvirkning på fremtidige investeringer i nye prosjekter. Det var avgjørende for Norges olje og gass sektor å påvirke EU-kommisjonen ved å introdusere gass og blått hydrogen som brikker i omstillingsprosessen fra fossilt til grønn energi, der de har argumentert for at gass er helt nødvendig på veien til nullutslipp og ikke bortkastet senere. Både energi- og klimaministerne våre argumenterer for at innovasjon med blått hydrogen kan bruke samme anlegg som brukes til gass i dag. Den norske regjering opplever nok press fra oljenæringen, men også usikkerhet fra befolkningen, hvis oljenæringen skulle kuttes tvert og hvordan det ville påvirket norsk økonomi de nærmeste årene. Sett fra EU sin side har de en stor utfordring med å sikre nok energi i årene fremover, selv om de vil prioritere fornybar energi. Derfor har også de et insentiv for å holde fast ved gassimport fra Norge. Hadde en annen diskursorden dominert om norsk gass der Norge som gassleverandør hadde hatt mindre tillit og ikke klarte å vise til troverdige tiltak som jobber med å holde utslipp fra norsk gass lave kan det lett tenkes at Norges regjering ikke hadde lyktes med å få innpass for gass i EUs taksonomi. Samtidig kan vi tenke oss at gass, gjennom taksonomien, vil ha diskursordener som tydeligere kan omtale gass som en del av planen i omstillingsarbeidet med det grønne skiftet og dermed hevde at gass kan være bærekraftig. Her får vi en diskursiv kamp om hva som er bærekraftig med den etablerte diskursordenen om at bærekraftig energi må produseres med null utslipp gjennom fornybar energi og en fullstendig utfasing av fossil energi så fort som mulig.

Målet med diskursanalyse er ikke å finne den egentlige meningen eller sannheten innen et felt, da teorien jo er at diskursen aldri vil lede til sannheten, men maler et bilde av oppfatningen og speiler vår forståelse av en sannhet. Diskursen selv blir gjenstand for analysen. Vi er opptatt av å finne mønstre i utsagn og språk for så å se på hvilke konsekvenser disse diskursive fremstillingene får i vårt samfunn (Jørgensen & Philips, 2011, s. 31).

Klimapolitikk og diskursive analyser

Å tolke klimapolitikk i en diskursanalytisk kontekst har hatt stigende popularitet siden 90-tallet. Trenden vokste sammen med en økende interesse for argumenter og diskurser. The multiple stream framework er et eksempel på en anerkjent metode som blant annet deler ideer med diskurst teori, men diskursanalyse skiller seg fra metoder som denne ved sin grunnleggende antagelse om at forholdet mellom mennesker og omverdenen er tolket i lys av kollektivt skapte systemer eller kunnskap (Leipold et al., 2019, s. 445). Diskursanalyse har tradisjonelt to hovedretninger: de som er opptatt av språklig bruk og de som ønsker å se på sosiale- og kulturelle meningsstrukturer. Det er sistnevnte, undersøkelsen av meningsstrukturene, som har vært typisk for diskursive analyser av klimapolitiske forhold og tiltak (ibid, s. 447). Da Sina Leipold m. fl. gjorde en analyse for å se på hvordan diskursanalyse har blitt praktisert med tematikk relatert til klimapolitisk utforming de siste 25 årene fant de ut at de fleste diskursanalyser som er gjort om sosiale- og kulturelle meningsstrukturer er basert på antagelsen om at virkeligheten er konstruert gjennom sosiale konstruksjoner som består av språkbruk og sosiale praksiser. Diskursanalyse brer seg på kryss av flere fagdisipliner som filosofi, sosiologi, kognitiv vitenskap og retorikk. Innen statsvitenskap har temaer som diskursiv hegemoni, makt og hvordan kunnskap blir til vært av interesse. Felles er ønsket om å finne en underliggende meningsstruktur som relateres til politikkutforming (ibid).

Diskursteorien her bygger på en antagelse som blir et underliggende premiss for disse analysene og det er at diskurser inneholder og muliggjør hvordan politikere og samfunnet forstår og handler overfor ulike problemstillinger som oppstår rundt klimapolitikkutforming (ibid). Det betyr at meningsstrukturene bestemmer samfunnets forståelse av prosessen og hendelsene rundt politikkutforming, og danner dermed uttrykk for de politiske sannhetene vi har tillit til, som får påvirkning på hvilke klimatiltak vi støtter og hvilke vi ønsker endret.

Hvorfor er hvilke ord vi bruker viktig når vi må handle? Maarten Hajer bruker IPCC som eksempel. Hva de velger å vektlegge hentes både fra den politiske og vitenskapelige verden. Hvordan de framer problemer og løsninger for klimakrisen vil være et referansepunkt som påvirker hvordan klimaendring defineres, omtales og forstås. Deres påvirkningskraft og definisjonsmakt resulterer i manges oppfattelse av hva som er sant og hva som er viktigst i tiden fremover (Hajer, 2012, s. 83). Han sier dette er noe av styrken med en diskursanalyse; den åpner opp for å undersøke hvordan definisjonen av problemet og valgt politisk tiltak henger sammen. Vi kan forsøke å indentifisere hvordan noen argumenter får gjennomslag og

andre blir avfeid, der argumenter som aksepteres blir dominante diskurser og får definisjonsmakt for hvordan samfunnet konseptualiserer tematikken (ibid, s. 84).

3.2 Medie- og diskursanalyse som metode

Problemstillingene i denne oppgaven har jeg valgt å besvare ved å gjennomføre en medie- og diskursanalyse. Dette er en kombinasjon av to metoder. Det er blitt gjort før for å undersøke lignende temaer innen klimapolitikk og bærekraft, men er nok ikke veldig vanlig for norske masteroppgaver. Jeg har likevel funnet noen oppgaver jeg i varierende grad har kunnet la meg inspirere av. Prosjektet Amazing grazing har gjort en lignende undersøkelse i en av sine arbeidspakker der jeg fikk være med på deler av prosessen da jeg hadde forskningspraksis høsten 2022. Undersøkelsen er fortsatt pågående og prøver å kartlegge diskurser i norske medier om sau og bærekraftige produkter av sau (Forskningsrådet, u. å.). Ingeborg G. Slinde valgte å skrive sin masteroppgave ved institutt for Statsvitenskap, UiO, om debatten rundt iskantsonen. Hun bruker diskursteori som teoretisk rammeverk og gjør en diskursanalyse på norske medietekster for å kartlegge hvilke diskurser som var motsettede i debatten (Slinde, 2021, s. 2). Jeg har også latt meg inspirere av Marthe H. Austgulen sin artikkel der hun gjør en medie- og innholdsanalysen av den offentlige debatten om bærekraftig kjøttkonsum (Austgulen, 2013, s. 45). Nasjonal digital læringsarena skriver også om at diskursanalyse er en god måte å bygge på en innholdsanalyse av medietekster. «Diskurs er mønstre i måten vi snakker og skriver om verden. Mønstrene legger føringer på *hva* vi kan si om noe, *hvordan* vi snakker om det, og *hvem* som snakker. Disse mønstrene tvinger fram en versjon av sannhet eller virkelighetsoppfatning på bekostning av andre måter å se verden på.» (Baker & Moe, 2021). Med en medie- og innholdsanalysen kunne jeg kartlegge hvem som er aktive i debatten og hva slags type publikasjoner medieteksten er. Jeg kunne også få et bilde av hvor stor denne debatten er gjennom å se antall publikasjoner i tidsperioden jeg ønsket å undersøke. Jeg fikk anledning til å se hvilke temaer som var av størst interesse og hvilke aktører som argumenterte for hva. Disse argumentene ble sammen med relevante sitater og foreslåtte løsninger tolket i lys av politikktutformende kontekst og dannet grunnlaget for diskursanalysen. På den måten kan metodene henge sammen og bygge på hverandre for å gi

svar på hva, hvordan og hvem de diskursive mønstrene legger føringer på i debatten om bærekraftig energi.

Kunne jeg like gjerne gjort en meningsmåling? Hva hadde en diskursanalyse å tilføre for min oppgave? Det var relevant å gjennomføre en diskursanalyse av klimadebatten om hva som er bærekraftig energi, satsningen på fornybar energi og det grønne skiftet fordi en diskursanalyse kan være et nyttig verktøy for å studere forutsetningen for at handling kan finne sted (Bratberg, 2021, s. 73). Det grønne skiftet er avhengig av handling, ikke bare en diskusjon og gode hensikter som renner ut i sanden blant andre motsettende hensyn. Jeg ønsker med oppgaven å bevege meg bort fra individets meninger og heller fokusere på de kollektive meningene. Jeg vil identifisere aktørgrupper og meningsmønstre i diskurser for å få en dypere forståelse for det uformelle kontekstuelle rammeverket politikerne opererer i når de skal iverksette tiltak for klima og miljø.

Bratberg argumenterer for at det kan antas at sosial og politisk praksis påvirkes av den dominerende diskurs (Bratberg, 2021, s. 70). Jeg ønsket med oppgaven å se om jeg kunne identifisere hvilke aktørgrupper som hadde større innflytelse på debatten og hvilke diskurser som dominerte. Bratberg oppfordrer til å kartlegge den diskursive kampen innen et tema og kartlegge argumentasjonen. Dette har jeg prøvd å ta med meg i denne oppgaven hvor jeg ser på hvilke aktørgrupper som er aktive og hvilke standpunkt de tar i klimadebatten om fornybar energi. Jeg ser på hvilke motsettende hensyn som kommer frem i argumentasjonen og hva som kan komme i veien for regjeringens handlingsplan mot det grønne skiftet.

Er diskurs som vitenskapelig metode en selvmotsigelse? Siden vitenskap er artikulering og ikke fritt for diskursiv bias og føringer kan ikke forskeren finne én sannhet, og hen tolker i lys av sine kontekstuelle rammer som legger føringer på alle steg av forskningen fra utvalg og empiri til anvendelse av teori og analyse. Ifølge Bratberg er diskursanalyser en egnet måte å «gå til kjernen ved å spørre hvorfor vi har innrettet samfunnet på bestemte måter, hvordan bestemte praksiser kom til og hvordan de reproduseres» (Bratberg, 2021, s. 73). Vi kan koke det ned til noe så enkelt som å spørre: hvorfor gjør de det sånn? I oppgaven min blir det å se på hvilke handlinger som forsøkes iverksatt ved å samle informasjon i klimaplaner fra regjeringen, stortinget og EU for så å se på hvilke handlinger, eller planer for handling, som får motstand. Hvem er det som støtter opp og hvem er det som motsetter seg? Hvilke

argumenter brukes av aktørgruppene som er opptatt av denne tematikken og deltar aktivt i debatten?

Det er noen «regler» og oppskrifter på hvordan vi kan utføre en diskursanalyse, og det har skjedd en stor utvikling innenfor tekstanalyse som gjør en diskursanalyse mer håndgripelig å gjennomføre (Fuglsang et al, 2021, s 456).

Vi finner fire sentrale dimensjoner innen diskursanalyse som jeg vil bruke om de seks diskursene jeg identifiserte basert på mitt utvalg av medietekster:

1. Diskursorden. Språklig forståelse og rammeverk som konstruerer «vår verden». De påvirker hvilke saker vi anser som viktige, hvordan vi omtaler disse sakene og hvilke argumenter som blir akseptert og hvilke som blir avvist. Vi ser på hvilke diskurser som er til stede og hvordan de konstruerer «sannheter» innen sitt felt gjennom språklig praksis (Bukve, 2021, s. 77).
2. Diskursiv kamp. Diskursordener konkurrerer om å oppnå en sentral posisjon med hegemoni som mål. En diskurs som har oppnådd hegemoni er en diskurs som er så akseptert at den blant folk flest anses som en sannhet.
3. Diskursiv hegemoni. Den diskursen med størst oppslutning som den «rette» forståelsen av feltet. Vi kan si det er den dominerende diskurs og den «naturlige» måten å se et felt på. Det er det verdensbildet som resonerer best for flest og gir seg til uttrykk gjennom gitte selvfølgeligheter som speiles i språket og den diskursive praksisen (ibid, s. 77)
4. Diskursive praksiser. Når språklig forståelse forplanter seg i sosial praksis og organisering. Det kan for eksempel være tekster som blir gjentagende referansetekster for hvordan et felt er konstruert (ibid, s. 79). Diskursive praksiser kan være med på å opprettholde diskursordener.

Disse dimensjonene sier noe om hvor etablert og dominerende en diskurs er, eller om det er en diskurs som utfordrer status quo gjennom å skape andre meningsmønstre som fordrer andre argumenter og løsninger på et problem.

Det blir viktig å se på diskursen rundt energipolitikken og diskursordene om bærekraftig energi. Hva er aktørgruppenes oppfatning og hvilke hensyn ligger til grunne for den språklige variasjonen? I denne oppgaven er medie- og diskursanalysen med på å avdekke kollektive

meninger og forutsetninger for handling innenfor klimapolitikkutformingen for bærekraftig energi.

I utvalget av dokumenter for å gjøre en diskursanalyse er det essensielt at valgte tekster er meningsbærende. Teksten må også tolkes i en kontekst (Bratberg, 2021, s. 76). Jeg gjør en medieanalyse da dette er en metode som lar meg kode informasjon som lar meg kombinere innholdsanalyse med diskursanalyse. Innholdsanalysen viser i grove trekk hva aktørgruppene er opptatt av og bygger opp til diskursanalysen som forsøker å kartlegge meningsmønstrene i aktørgruppene. Medietekstene innebefatter både nyhetsartikler, intervjuer, debattinnlegg, kronikker og kommentarer og er velegnet til å spore meninger og hvem som sier eller skriver hva. Funnene fra analysen vil bli tolket i lys av relevante hendelser som har utspilt seg dette året og som kan være med på å forklare hva som ligger bak de kollektive meningsmønstrene. Som regel har dette vært politikktutforming eller tiltak i Norge og i EU, men det har også i stor grad handlet om en dyster klimarapport fra FN, turbulens som følge av krigen i Ukraina og Europas ansente forhold til Russland. Resultater fra innholdsanalysen gir også en kontekstuell verdi til diskursanalysen sammen med innhold fra styringsdokumenter og politikktutforming som jeg har presentert i bakgrunnskapittelet.

Utfordringer og begrensninger for diskursanalyse som metode

Diskursanalyse som metode er en validitetsutfordring fordi forskeren, eller i dette tilfellet masterstudenten, som skal utføre en diskursanalyse har med sine egne oppfatninger og tolkninger inn i analysen. Hele filosofien bygger opp rundt nettopp dette, vi er alle formet av diskursene vi opplever som sanne, og det er ikke mulig å se empirien som en rent objektiv part. Analysen vil derfor bære preg av dette (Leipold et al., 2019, s. 446). Dermed er det viktig å prøve å adressere hvilke bias man tar med seg i undersøkelsen av empirien. I mitt tilfelle betyr det å være oppmerksom på mitt ståsted når jeg går inn i tematikken og gjør formgivende valg som gir oppgaven retning. Som et eksempel studerer jeg Offentlig administrasjon og styring og kan igjennom studieretningen jeg har valgt derfor ha en større forståelse for statlig forvaltnings utfordringer og en forsterket tiltro til myndighetenes håndtering av en sak. Jeg er opptatt av klimaet og er nok tilbøyelig til å tro på innovative tiltak

og syns det er verdt å satse med noe risiko for å forsøke å bremse den globale oppvarmingen. Jeg bærer med meg en opplevelse av alvor og hastverk i klimasaker. Det gir motivasjon å jobbe med en tematikk som engasjerer, og det gjør det desto mer viktig å strebe etter nøytralitet og etterprøvbarhet etter beste evne i arbeidet med å samle inn, bearbeide og tolke dataempirien. For å sikre validitet og reliabilitet har jeg under beskrevet i detalj hvordan jeg har gått frem for å samle aktuelle medietekster som utgjør dataempirien analysen er basert på. I vedlegg finnes min kodebok og dermed transparens på hvordan jeg har kodet og tolket artiklene for å tilrettelegge for etterprøvbarhet. Analysens funn er basert på konkrete eksempler og sitater fra artiklene som blir gjengitt i oppgaveteksten slik at det skal være lett å følge min tolkning og tankesett i behandlingen av disse.

3.3 Datainnsamling

Jeg har gjort en medieanalyse med hensikt om å kartlegge hvilke aktører som er aktive i debatten om klima, bærekraft og fornybar energi. Jeg har sett på hvilke argumenter som brukes og om det er noen tendenser som kan danne grunnlag for en felles diskursorden innenfor en aktørgruppe.

Diskursanalyse handler om å identifisere strukturene mening og handling opptre innenfor. Jeg har forsøkt å bearbeide artiklene ved å kode relevant informasjon fra dem slik at jeg kan se meningsmønstre som danner grunnlaget for en diskurs og om noen av disse er mer dominerende enn andre.

I tillegg har jeg kodet informasjon for å kunne gjøre en innholdsanalyse. Innholdsanalysen viser antall publikasjoner om tematikken som sier noe om den allmenne interessen og hvilke hendelser som får oppmerksomhet. Den viser hvilke aktørgrupper som er aktive i debatten, hva slags medietekstsjanger de har uttrykket seg igjennom og hvilket undertema de er opptatt av. Jeg har gruppert undertemaer innenfor bærekraft og energi i kategorigrupper. Undertemaene sier noe om hvilke saker som er mest synlig i debatten og mediebildet i grove trekk. De sier også noe om diskursene og er med på å danne et bilde av hvilke diskursordener vi finner innenfor tematikken bærekraftig energi.

Mediesøk

Analysen er basert på data fra et utvalg medietekster fra tre norske riksdekkende aviser. Avisene representerer ulike politiske retninger og har ofte en variasjon i dekning av samme temaer. Avisene er også valgt basert på god dekning og interesse for temaet i oppgaven. Nationen er en dagsavis med formål om å representere distriktene og bygdefolket (Tun media, 2023). Klassekampen omtales som venstresidens dagsavis med stor interesse for bl.a. miljø og klima (Wikipedia, 2023). Aftenposten er Norges største printede dagsavis og har historisk representert høyresiden av politikken, men har i nyere tid strebet etter å være mer politisk uavhengige (ibid). Avisene utgjør til sammen et solid utgangspunkt for mediedekning i Norge og har et overlappende og utfyllende grunnlag for å undersøke flere sider av en klimadebatt om fornybar energi.

Medietekstene er tilgjengelige gjennom databasen Atekst. Atekst er et mediearkiv som lagrer artikler fra de fleste aviser i Norden. Man finner frem til aktuelle artikler gjennom søkefunksjonen der man kan sortere artikler på relevante søkeord som *må* inkluderes og søkeord som *kan* inkluderes. Det er også mulig å avgrense treff ved å ekskludere artikler som inneholder et søkeord (Tjora, 2021, s. 201). Videre sorterer man etter valg av hvilke aviser, tidsperiode og medietype som er ønskelig. Det var viktig at hver publikasjon i noen grad handlet om bærekraftig eller fornybar energi og klimadebatten. Søketråden jeg har brukt sørger for at alle treffene inneholder ordene fornybar energi og minst en av tilleggssøkeordene som skal sørge for at treffet blir mer relevant.

Jeg har valgt å bruke følgende søketråd i mitt mediesøk:

(fornybar* energi) AND (bærekraft* OR vindkraft OR vannkraft OR havkraft OR solenergi OR solkraft OR bølgeenergi OR klima* OR miljø* OR innovasjon*) ANDNOT (strømpris)

Med mine tre utvalgte aviser får jeg 808 publikasjoner i tidsperioden 1. januar 2022-31. desember 2022 med min søketråd. Her er både artikler fra print og web inkludert, og mange av publikasjonene er publisert både i web og print slik at antall unike artikler gikk betraktelig ned. Det var behov for ytterligere avgrensning så jeg har valgt artikler fra en måned pr kvartal. Det var viktig å se på om diskursene endret seg i løpet av denne tidsperioden og jeg ville ha

med artiklene fra før krigen i Ukraina brøt ut etter invasjonen fra Russland i februar, slik at da falt valget på artikler fra januar, april, juli og oktober 2022. Jeg har også manuelt kontrollert at artiklene som er brukt i medieanalysen er relevante for oppgaven ved å velge vekk artikler som ikke oppfyller kriteriene om: 1. skal i noen grad omhandle bærekraftig og fornybar energi, 2. skal ha en tydelig avsender eller sitere noen som kan anses som en aktør som kan tilhøre en aktørgruppe. Jeg sitter da igjen med 89 antall publikasjoner som utgjør mitt empiriske datamateriale.

Jeg har forsøkt å avgrense søket ved å utelukke artikler om strømpriser. Strømpriser har vært et hett tema i mediene det siste året, men jeg vurderer det som en parallell debatt med klimadebatten og ikke like relevant for denne oppgaven.

Publikasjonene ble kodet og registrert i en kodebok etter relevante kategorier som hjalp meg med å identifisere publikasjonene jeg brukte som empiri og kartlegging av overordnet tema, aktører og argumenter som skal danne et bilde av diskursene vi finner i klimadebatten om fornybar energi. Publikasjonene ble nummerert og kategorier som tittel, dato, avis og forfatter ble registrert for å sikre sporbarhet. Mens kategoriene sjanger, tema, undertema og til en viss grad aktører kan regnes som innholdsanalyse som kan gis kategorier og kvantitative data som viser forholdstall og en pekepinn på hva som går igjen i debatten og får plass i dagsordenen (Bratberg, 2021, s. 130). En type grovsortering av materialet. Jeg har ønsket å gå dypere inn i materialet og har derfor inkludert variablene argument, sitat og foreslått løsning. Dette er innsamling av kvalitative data som må analyseres for å se overordnede trender og gjentakelser. Det er disse som danner analysegrunnet for å se meningsmønstre blant de ulike aktørgruppene og synliggjør motstridende argumenter i medienes dekning av oppgavens tematikk (ibid).

3.4 Oppsummering

Kapittel 3 beskriver oppgavens diskursteoretiske rammeverk og de analytiske metoder som er anvendt på empirien. Jeg har gått grundig inn i diskurs som teori, filosofi og metode, da dette kan være ukjent for noen og er retningsgivende for hvordan oppgaven ble til. Oppgaven består av både en innholdsanalyse og en diskursanalyse som anvender samme empiriske

grunnlag som er et utvalg medietekster. Jeg går detaljert inn i beskrivelsen av hvordan jeg har gått frem for å sette sammen og avgrense mitt tekstutvalg og hvilke enheter jeg har kodet i en kodebok.

4. Medieanalysen, funn og tolkning

Jeg vil i påfølgende kapittel besvare problemstilling 1: Hvilke aktørgrupper er aktive i mediedebatten om bærekraftig energi, hvilke temaer er de opptatt av og hvilke argumenter bruker de for og mot fornybar energi?

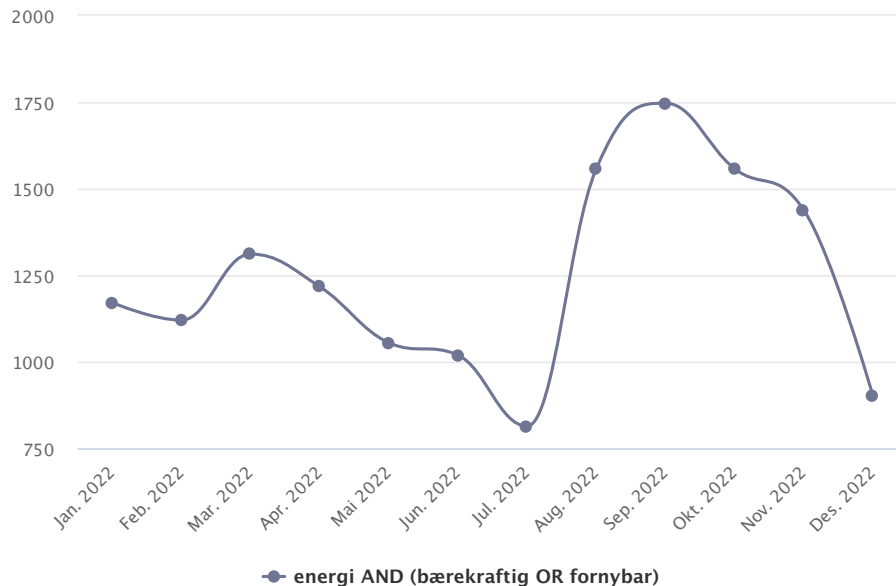
Jeg starter med å legge frem noen overordnede trender fra min medieanalyse. Jeg viser hvordan jeg har gått frem for å finne rett søkestråd og reflekterer rundt søketreff på både bredt søk og avgrenset søk for tematikken bærekraftig- og fornybar energi fra et klimaperspektiv og forklarer hva som er gjennomgående temaer og hvilke hendelser som kan være med på å forklare måneder med høyt antall publikasjoner. Jeg fremlegger resultater fra innholdsanalysen med en oversikt over prosentfordeling av sjangertyper medietekstene defineres som, hvor aktive aktørgruppene er i debatten og hva slags underordnede temaer de er mest opptatt av. Innholdsanalysen består av empiri kodet i beskrivende samlekategorier. Funnene fra medieanalyse og innholdsanalyse bygger opp til diskursanalysen i kapittel 5. Jeg gjør derfor en kartlegging av hvilke argumenter som går igjen i de ulike aktørgruppene i dette kapitlet der kvalitative data analyseres og tolkes med mål om å fange opp kollektive meningsmønstre på tvers i hver aktørgruppe. All dataempiri er hentet fra kodingen av 89 medietekster i kodeboken som er vedlagt.

4.1 Mediesøk

Alle medietekstene jeg har hentet min dataempiri fra har jeg funnet gjennom min søkestreng som jeg har kommet frem til gjennom prøving og feiling for å finne frem til et godt søk som gav materiale som kunne hjelpe meg å svare på problemstillingen og samtidig avgrenset søket. Det var et behov for å avgrense da bærekraftig energi har vært et hett tema i mediebildet i året 2022. Under ses en graf som gjenspeiler interessen for energi ved bredt søk

der artiklene må inneholde ordet energi kombinert med minst et av ordene bærekraft og fornybar:

Figur 1: Bærekraftig- og fornybar energi, bredt søk.

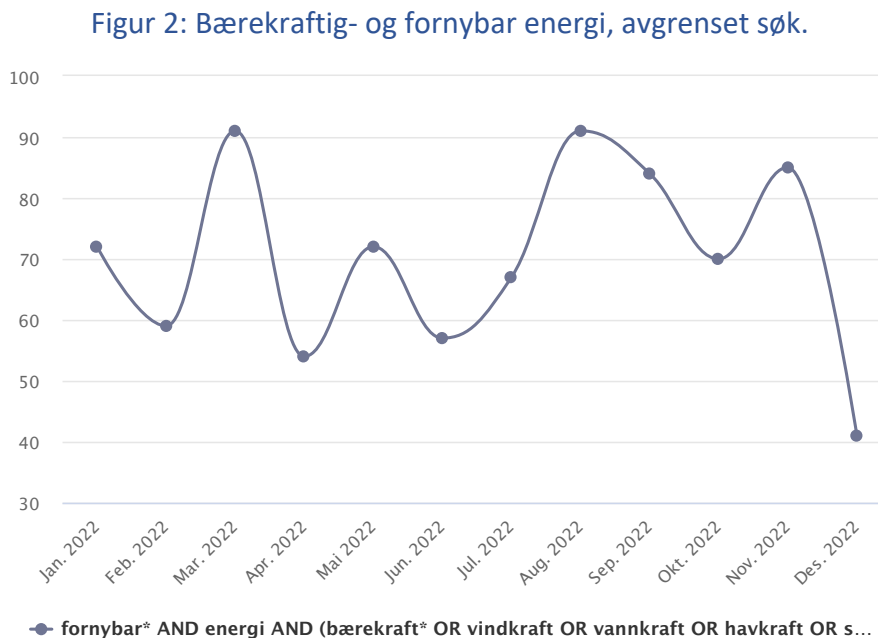

Grafen viser antall publikasjoner i perioden 1.1.22 – 31.12.22 og inkluderer 5320 riksdekkende publikasjoner fra 79 aviser, 2506 publikasjoner fra 37 regionale aviser og 9931 publikasjoner 721 lokale aviser. Totalt antall treff på dette søket er 17757 publikasjoner hvorav 10538 av disse er webpublikasjoner. Grafen viser også en tydelig opp og nedgang i antall publiserte saker per måned med denne søkestråden i løpet av dette året. Det er gjennomsnittlig litt over 67 publikasjoner per avis på riksdekkende og regionalt nivå, mens lokalavisene i snitt publiserer litt under 13 artikler om tematikken bærekraftig og/eller fornybar energi i 2022.

Jeg brukte følgende søkestråd: (fornybar* energi) AND (bærekraft* OR vindkraft OR vannkraft OR havkraft OR solenergi OR solkraft OR bølgeenergi OR klima* OR miljø* OR innovasjon*) ANDNOT (strømpris)

Ut fra denne søkestråden kunne jeg avgrense søket slik at korpuset utgjorde 9503 publikasjoner for samme tidsperiode. Da jeg i tillegg valgte mine tre riksdekkende aviser, Aftenposten, Nationen og Klassekampen fikk jeg 808 publikasjoner totalt hvorav 347 av disse var webpublikasjoner. Nationen har flest publikasjoner dette året med 340, etterfulgt av Aftenposten med 251 og Klassekampen med 217 publikasjoner. De tre valgte avisene har

langt over gjennomsnittlig treff for tematikken og det tyder på at interessen for klimadebatten om energipolitikk var høy blant redaksjonen og leserne av disse avisene. Med avgrenset søkestråd ser grafen med treff slik ut:

Grafen for avgrenset søk deler toppunkt med graf for bredt søk i august måned, men har i tillegg et tilsvarende toppunkt i mars som vi ikke finner i like stor grad for bredt søk. Avgrenset søk har også opprettholdt et gjennomsnittlig antall publikasjoner for juli måned, som tradisjonelt er en rolig måned for nyheter med politisk innhold og omtales ofte som agurktid. En tid der avisene tillater seg å publisere artikler med eklere innhold og et positivt fortegn som har liten nyhetsverdi og ikke ville kommet på trykk ellers (Gundersen, 2023). Tatt dette i betraktning er antall publikasjoner i juli ganske høyt og kan tyde på at det var en aktuell hendelse relatert til bærekraftig energi som var årsaken. Toppunktet i august kan være med på å bekrefte dette.

Toppunktet i mars reflekterer blant annet turbulensen i Europa på denne tiden. Russlands invasjon av Ukraina i slutten av februar skapte bekymring for fremtidig energimarked i mars. Det resulterte i en debatt der hensyn som forsyningsikkerhet av energi ble vektlagt tyngre enn tidligere og solidaritet med Europa ble veid opp mot vannmangel og høye energipriser i Norge. Det var også fokus på klimaet og det ble skrevet mye om at det er viktig å holde på elektrifiseringen og at denne krisa er et ekstra insentiv for å satse stort på utbygging av fornybar energi for å frigjøre Europa fra Russisk gassimport. Mediebildet i mai er mer splittet

og bærer preg av energikrise. Det ble skrevet om nødvendigheten for både utbygging av fornybar energi og behovet for å beholde fossil energi en stund til på grunn av ustabiliteten i forsyning av fornybar energi. I juli og august ble det skrevet mye REPowerEU og hvilke premisser denne EU-pakka kan legge på Norges klimapolitikkutforming. Det var skepsis til kortere behandlingstid av konsesjon for vindkraftprosjekter, som pakken foreslo. Et annet moment fra pakken som skapte debatt i media denne måneden var eksport av energi til EU-landene, og spesielt fornybar energi, hvis det skulle bety at et Europeisk energimarked skulle styre strømprisene i Norge også. Klimatoppmøtet som ble avholdt i Sharm el Sheikh i Egypt fra 6.- til 18.11 får god mediedekning og dominerte mediebildet i november.

Jeg har kodet artikler fra januar, april, juli og oktober. Medie- og diskursanalysen vil basere seg på data fra disse artiklene. Derfor ser jeg det som nyttig å gi et overblikk av hvilke hendelser som utløste toppunktene fra månedene jeg ikke har kodet artikler fra også. Jeg har gjort en selektering der jeg sitter igjen med et godt utvalg medietekster som belyser tematikken fra sidene som blir presentert her, men jeg mener det gir en verdi å konstatere kronologisk hva som førte til ekstra mange publiseringer i noen måneder av 2022.

Sjangeroversikt

Under følger en oversikt over hva slags sjanger medietekstene var skrevet i. Diskursanalyse gjør seg best på tekster med meningsbærende innhold og gjerne en variasjon av typen tekst og avsendere. De ulike mediesjangerne som er representert i mitt utvalg av tekster setter rammer for hvordan og hvor fritt mening kan uttrykkes. Jeg ser det derfor som nyttig informasjon om dataempirien.

Dataempirien fra de 89 publikasjonene jeg har kodet informasjon fra består av 28 webpubliserte medietekster fra Aftenposten, 28 printede medietekster fra Nationen og 33 printede medietekster fra Klassekampen. 40 av publikasjonene var nyhetsartikler skrevet av journalister der det ofte var intervjuer og sitater fra politikere og talspersoner for næringslivet eller fagmiljøer relatert til energisektoren. I tillegg var det 3 notiser, som ligner en nyhetsartikkel, bare kortere og med færre uttalelser. 11 av publikasjonene var debattinnlegg der typen aktør varierte. Innleggene var ofte kortere og svarte på en tidligere publikasjon eller

hendelse. Debattinnlegg som tekstsjanger reflekterer sterke meninger og kan tillate seg å ha en anklagende vinkling. De har som hensikt å fremme et klart synspunkt. (Hågvar, 2023a). Det var ett intervju med Senterparti-politiker Marit Arnstad publisert i Klassekampen. Intervjuet handlet om fremtidig energipolitikk og fremhevet behovet for å hensynta naturkrisen i større grad i utformingen av klimapolitiske tiltak. 22 av publikasjonene var innen sjangeren kommentar og 12 ble klassifisert som kronikk. Kommentarer og kronikk er en sjanger der aktøren uttrykker sin mening om en sak og kan tillate seg å gi mer subjektive vinklinger enn nyhetsartikler bør ha. Kommentarer og kronikker kan skrives av både journalister og andre aktører. En kronikk har ofte mer spalteplass til å bygge opp et resonnement og argumenter enn et debattinnlegg og en kommentar. Hensikten for både kommentarer og kronikker er å opplyse om en side av en sak og er ofte skrevet av noen med god innsikt om temaet gjennom arbeid, utdanning eller erfaring. De er derfor ofte mer faglig orientert enn et debattinnlegg trenger å være (Hågvar, 2023b, 2023c).

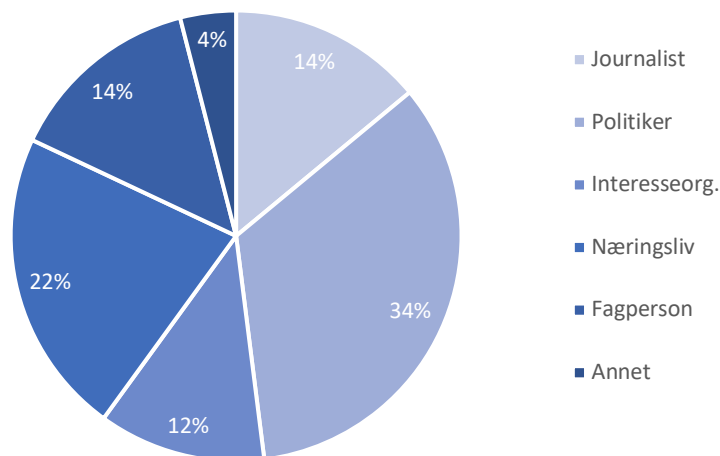
Avisene skilte seg ikke nevneverdig fra hverandre i sjanger for publiseringer med unntak av debattinnlegg der Klassekampen hadde 8 av 11 publiseringer. Variasjonen og hyppig bruk av de ulike sjangerne viser en bred interesse og et ønske fra avisene om å publisere om tematikken fra ulike synspunkter. Sjangrene muliggjør å belyse sakene fra flere perspektiver og slipper til ulike aktører som ønsker å uttale seg og dele sine meninger.

4.2 Aktørgrupper

For å se hvilke aktører som var aktive i klimadebatten om bærekraftig- og fornybar energi har jeg gruppert aktører etter følgende kategorier: journalist, politiker, representant for interesseorganisasjon inkludert miljøorganisasjoner, representant for næringsliv, forsker eller representant for annet relevant fagmiljø. Det ble aktuelt med en åpen kategori for aktører som ikke hadde tilhørighet i noen av de øvrige kategoriene som ble kalt annet. Noen medietekster hadde flere relevante aktører og disse får to kategorier. Nyhetsartiklene hadde ofte meningsbærende innhold fra andre aktørgrupper gjennom gjengivelse av uttalelser de har ytret til pressen. Selv om det er en journalist som har skrevet saken ble det da

aktørgruppene som har ytret sine meninger og argumenter som styrte hvilken aktørkategori nyhetsartikkelen ble kodet under.

Figur 3: Aktørgrupper

Figur 3 gir en oversikt over hvilke aktørgrupper som har vært mest aktive i mediebildet om tematikken bærekraftig- og fornybar energi. Journalistene utgjør 14% av publikasjonene og har gjennom sine spesialister opplyst sider ved en politisk sak eller hendelse underbygget med egne meninger og argumenter. Det var gjerne en politisk redaktør, debattleder eller forskningsjournalist som skrev en kommentar eller kronikk.

Politikerne var godt synlig i mediebildet og står for den største andelen med 34%. Deres synspunkter og uttalelser kom på trykk i lengre nyhetsartikler og det var gjerne uttalelser fra flere talspersoner som representerer ulike partier, eller næringslivet og interesseorganisasjoner i samme nyhetsartikkel. I tillegg var det tre debattinnlegg der politikeren svarte på et tidligere publisert debattinnlegg som rettet anklager mot politikeren eller hans partipolitikk.

Interesseorganisasjoner utgjør 12% og her var det ofte uttalelser fra en representant fra miljøorganisasjoner og klimaforkjempere som Zero, Green Peace, Grønn ungdom, eller Legenes klimaaksjon, men også organisasjoner som markerte motstand mot importert klimapolitikk gjennom EU som Motvind og Nei til EU.

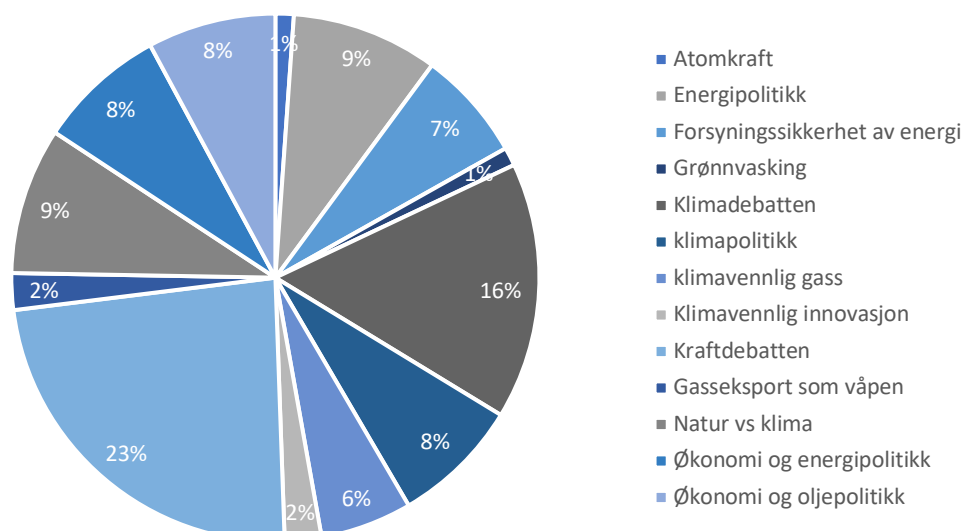
Næringslivet var representert gjennom næring som var direkte knyttet til energisektoren som for eksempel Energi Norge, Norsk Hydro, Cloudberry og Norsk Havvind, men også andre sektorer som var opptatt av bærekraftige tiltak for å redusere utslipp som Yara, Live Nation Norge og Business Europe. De utgjør 22% av publikasjonene.

Fagpersoner er her kategorien som inkluderer forskere, professorer, departementsansatte og andre som tilhører et relevant fagmiljø for tematikken. Disse var representert i 14% av publikasjonene og brakte ofte et annet perspektiv til debatten. Jeg vil si mer om dette i kapittel 4.3.

4.3 Temaer

Det overordnede temaet i alle publikasjonene var bærekraftig- og fornybar energi. Avvik som dukket opp i søket ble luket bort. Dette er en bred tematikk og jeg har kategorisert undertemaer for å kartlegge i grove trekk hva som har dominert debatten og opptatt aktørgruppene.

Figur 4: Temakategorier

Kraftdebatten var den største kategorien med 23%, og skilte seg fra klimadebatten som utgjør 16%, ved å hovedsakelig handle om energikrisa og hvor viktig det var for Norge å beholde sitt

industrielle fortinn med lave priser på fornybar energi og hadde mindre fokus på klimavennlige argumenter i debatten om kraft. I publikasjoner som ble kategorisert som klimadebatten ble det i større grad argumentert om hvordan klimamålene skal nås og hvorfor det er viktig å holde på planen om elektrifisering og omstillingen til det grønne skiftet på tross av andre kriser. Norske politikere var ikke spesielt synlig i denne kategorien, som kan komme av at det er en egen kategori for klimapolitikk med 8% der de var godt representert. Energipolitikk utgjør 9% og har vært publikasjoner som omtalte politikktutforming i forbindelse med REPowerEU og Fit for 55. Det var hovedsakelig politikere og interesseorganisasjoner som argumenterte rundt dette temaet. Natur vs klima utgjør 9% er en kategori for publikasjoner som fokuserte på naturkrise. Det handlet om bevaring av biologisk mangfold veid opp mot klimatiltak og utbygging av fornybar kraft. Det ble rettet spesielt mye kritikk mot vindkraft i denne kategorien med publikasjoner. Det var publikasjoner med tydelig økonomisk perspektiv både fra et oljepolitisk ståsted og et energipolitisk ståsted. Det oljepolitiske ståstedet handlet om fremtidsutsikter for norsk gassindustri og hydrogen. Det energipolitisk gikk ut på potensiell markedsfordel og økonomisk vinning ved å satse stort på fornybar energi og spesielt da havvind-prosjekter. Alle aktørgruppene har vært aktive innenfor de største kategoriene.

4.4 Diskursive argumenter og meninger

Jeg har kodet en oversikt over argumenter, representativt sitat for mening og aktørens foreslåtte løsninger slik den fremgår av medieteksten. Dette har vært grunnlaget mitt for å analysere om jeg kan finne noen meningsmønstre som former en fellestrekk ved argumentene innad i en aktørgruppe. Noen av funnene har god metning og har tydelige gjentakelser, andre kunne hatt flere speilinger for å fremstå sterkere. De gir likevel et bilde av kollektive forestillinger og det er en variasjon i de kollektive argumentene som tyder på ulike perspektiver på tematikken fra aktørgruppe til aktørgruppe. Med mer tid hadde jeg kunnet inkludere flere medieartikler i min empiri, eller forsøkt å finne belegg for de kollektive argumentene i andre typer tekstdokumenter for å støtte opp under mine funn.

Tabell 1: Diskursive argumenter og meninger blant journalister og politikere

	Journalister	Politikere
Vindkraft	Politikerne må legge til rette så det blir stor interesse for utbygging av vindkraft.	Vindkraft gir hodebry for politikerne pga stor motstand til utbygging i norsk natur. Kommunene får større medbestemmelse i hvor vindkraftverk skal bygges.
Havvind	-	Redd for å havne bakpå. Det er stor optimisme for fremtidig havvindkraft.
Vannkraft	Vil ha dialog om vernede vassdrag. Utbygging av vannkraftverk kan være forebyggende for flom	Forsyningsikkerhet. Det blir argumentert for å se på måter å beholde vannkraften i Norge når vannmagasinene er lave.
Solenergi	Mye potensiale i utbygging av solenergi. Kommunene må involveres.	-
Gass	Norge må være den trygge eksportøren av gass i årene fremover for å ivareta energisikkerhet. Solidaritet mot Europa burde være en prioritet.	Nøktern holdning til utfasing. Gass bringer energistabilitet og har en plass i det grønne skiftet i en mellomfase. Stor tro på karbonfangst teknologi.
Fornybar energi	Lønnsomt å satse på fornybar energi, men det går for sakte i dag. Vil se større satsning.	Stort behov for utbygging. Vil at Norge skal ligge i front i det grønne skiftet. Uenighet blant partiene om hvordan dette skal gjøres.

Tabell 1 viser en oversikt over kollektive argumenter og meningsmønstre som gikk igjen i aktørgruppene journalister og politikere i mediedebatten om bærekraftig energi. De kollektive meningene som er kartlagt her viser et bilde av en gruppe mennesker som hadde en proaktiv holdning til fornybar energi der journalistene virket mer fremoverlent enn politikerne. Journalistene etterlyste politiske initiativ som tilrettelegger for en hurtigere vekst i det fornybare energimarkedet og argumenterte med gode økonomiske utsikter. Et eksempel er sitatet hentet fra Kjetil B. Alstadheim sin kronikk i Aftenposten der han skrev: «Det er laget beregninger der gevinsten fra å unngå klimaendringer tas med i regnestykket. De tyder ifølge FNs klimapanel på at gevinsten er høyere enn kostnadene ved klimatiltak.» (Alstadheim, 2022). Eller sitatet hentet fra spalten Nationen mener: «Statsråden bør rigge et opplegg som er så bra at det melder seg flere kommuner og prosjekter for utbygging enn det er behov for. Da kan miljø- og energimyndighetene velge prosjektene som ligger i regioner der krafta trengs

mest, og vrake prosjektene der skadevirkningene av utbygging blir størst.» (Nasjonen, 2022). Politikerne gikk mer forsiktig frem i saker som handlet om vindkraftutbygging. Det ble snakket varmt om potensialet i havvind som kilde til fornybar energi, men det virket som mange politikere ville passe seg for å omtale vindkraft på land like positivt. «Når vi skal fortsette å bygge ut kraft i Norge, er det viktig med tillit mellom lokale og sentrale myndigheter og befolkningen. Vi har erfaringer med hvordan ting kan kortslettes om prosessene ikke er gode», sa Olje- og energiminister Terje Aasland (Hagen, 2022). Begge aktørgruppene var enige om at norsk gass blir viktig i tiden fremover og at dette ikke var tiden for å fase ut gass. Her var det også uenighet fra noen politiske partier og det var ikke bare populært da både klimaminister Barth Eide og energiminister Aasland dro til Brussel for å lobbe for at gass skulle inkluderes i EUs taksonomi, men denne handlingen i seg selv viste hvor Regjeringen sto i denne saken. Marianne S. Næss fra Arbeiderpartiet beskrev det godt: «Energis dilemma er at det er veldig mykje motstand mot det meste. Det er ein krevjande debatt fordi det handlar om naturinngrep. Det einaste svaret på lang sikt er å få opp produksjonen av fornybar kraft» (Sjøvold, 2022).

Tabell 2: Diskursive argumenter og meninger blant interesseorganisasjoner, næringsliv og fagmiljøer

	Interesse-organisasjoner	Næringsliv	Fagmiljøer
Vindkraft	Naturvern og å bevare biologisk mangfold er viktigere enn utbygging av vindkraft.	Det må bli lettere og gi økonomisk gevinst å bygge ut vindkraft.	Vindkraft er arealkrevende og kan gi Norge et konkurransefortrinn.
Havvind	Savner konsekvensutredning	Savner større ambisjoner og vilje til å satse fra politikerne. Det haster med å sikre en posisjon i front for å være ledende på havvind.	Stort potensiale i havvind. Det kan også være løsning på mer grønn kraft og vern av norsk natur.
Vannkraft	-	Kraftbransjen er best egnet til å ta driftsavgjørelser inkl fyllingsgrad i vannmagasinene. Ikke politikerne.	Vannkraft vil ikke produsere nok kraft på sikt og må suppleres med andre fornybare kraftkilder.

Solenergi	-	-	-
Gass	Regjeringen grønnvasker norsk gass ved å lobbe for å inkludere gass og atomkraft i EUs taksonomi. Opptatt av at fossil energi skal fases ut og er kritiske til at det fortsatt satses stort på begge deler.	Fossil energi blir fortsatt satset stort på. Vil heller ha større satsning på havvind.	Putins strategi om å stanse gasseksport til Europa har satt fart på utbygging av grønn energi og fokus på forsyningssikkerhet.
Fornybar energi	Redd for å miste nasjonal kontroll. Negativ til REPowerEU. Mener regjeringen sniker inn klimapolitikuttforming fra EU. Vil ikke la klimatiltak gå på bekostning av naturvern.	Billig fornybar energi er viktig for norsk industri og har gitt et konkurransefortrinn vi er avhengig av. Selvforsyning er et viktig hensyn.	Grønn energi er nøkkelen til å løse klimakrisen, men ressurskrevende.

Tabell 2 tar for seg en tilsvarende oversikt over kollektive argumenter og meningsmønstre kartlagt i aktørgruppene interesseorganisasjoner, næringsliv og fagmiljøer.

Interesseorganisasjonene var gjennomgående skeptiske og stilte seg kritisk til utbygging av vindkraft både på land og til havs. De mente hastverket i klimapolitikuttforming ville føre til dårlige beslutninger der naturvern ikke blir hensyntatt i tilstrekkelig grad fordi politikerne ikke har tid til å vente på konsekvensutredninger før de fatter vedtak. Da REPowerEU ble sendt på høring i juli var det store protester fra denne aktørgruppen. Leder i Motvind anklaget regjeringen for skittent spill ved å legge høringen i fellesferien med kort svarfrist og saksdokumenter kun på engelsk (Fiskvik & Flegstad, 2022).

Næringslivet hadde meninger som i størst grad inkluderte tidspress som middel i argumentasjon for utbygging av fornybar energi. Aktørene som uttalte seg på vegne av energisektoren savnet politiske ambisjoner om å gripe sjansen til å sikre en større posisjon i front innen fornybar energi, og spesielt havvindkraft, i et globalt marked. Eivind Heløe, leder for Energi Norges avdeling Fornybar og miljø, uttalte «Flere andre land begynte med nødvendige investeringer for flere år siden. Hvis vi ikke satser nå, risikerer vi å miste et industrielt fortrinn det har tatt flere tiår med off- shorevirksomhet å bygge opp» (Gullestad & Skårderud, 2022). Sitatet illustrerer godt både handlingsvilje, hastverk og en forventning til

norske myndigheter om å tilrettelegge bedre for vekst i denne bransjen. Det var også andre bransjer, fra musikkbransjen til landbruket, som var representert i publikasjonene og tonen var samstemt om en vilje til å legge til rette for en omstilling som har som mål å kutte utslipp. «Vi trenger knapt si at "du bør gjøre det og det", for folk er på tilbudssiden. Å dele funn og erfaringer er ekstremt viktig. Vi skal også være transparente om klimaregnskapet vårt, slik at alle kan lese utslippene» sa bærekraftsansvarlig i Live Nation Norge, Henrik Baugstø, i en artikkel om bærekraftig konsert- og festivalproduksjon der grønn energi og sirkulærøkonomiske grep var veien til utslippskutt (Fliflet, 2022). Viljen var også stor hos bøndene, men de var avhengig av bedre oppfølging med insentiver fra myndighetene for å gjøre ønskede investeringer i produksjonen. «Det må lønne seg å gjøre grønne investeringer. Nå er det Regjeringen som er sinken, ikke bøndene. Om investeringsstøtten følger ambisjonsnivået til norske fjærfeprodusenter, vil omstillingen til det grønne skiftet gå langt raskere.» skrev matprodusentene Siv Heimdal og Margrethe Brantsæter (Heimdal & Brantsæter, 2022). Næringslivet har også vært veldig opptatt av behovet for å beholde konkurransefortrinnet norsk industri har hatt med tilgang til billig fornybar energi. Selvforsyning var et viktig argument for å begrense eksporten under energikrisen i 2022.

Fagmiljøene, her referert til forskere, akademikere eller departementsansatte, så fornybar energi som nøkkelen for å løse klimakrisen. «Vi går i søvne mot en klimakatastrofe», sa FNs generalsekretær António Guterres da IPCC sa frem ny klimarapport i mars 2022 (Andersson & Fossen, 2022). «Økt satsing på grønn energi og elektrifisering er helt påkrevd hvis klimamålene skal nås. Det samme gjelder energieffektivisering og bruk av andre energibærere, som eksempelvis hydrogen» konkluderte rapporten med (ibid). Dette var representativt for grunnholdningene i fagmiljøene, men de var også opptatt av å fremheve hvor vanskelig det grønne skiftet kan bli da både elektrifiseringen av sektorer som må kutte utslipp og utbyggingen av fornybare energikraftverk er materialtunge prosesser. Meningene bar preg av bekymring for at utviklingen skal bremse, eller stoppe helt opp, som følger av knapp tilgang på noen typer metaller og mineraler. Vindkraft er arealkrevende som setter begrensninger for flere mindre, befolkningstette land i Europa som Nederland og Belgia. Det var også bekymring for at ressursknapphet gjør prosjektene så kostbare at de ikke lønner seg. Energikrisa har gjort etterspørselen etter olje og gass høy og prisen deretter. «Ved å bygge opp det grønne uten å aktivt rive ned det grå, legger vi til rette for at kapitalister som Røkke

får ri alle profitable hester på en gang.» (Schnell, Vernegg & Heiret, 2022). Cicero-forsker Jan Ivar Korsbakken viste et lignende tankesett: «Fornybar energi er kapitalintensiv energi. Når rentene er høyere, så blir det dyrere å bygge ut. De høye prisene på fossil energi gjør det både mer attraktivt å bygge ut fornybar energi, men også å bygge ut mer fossil energi. Det er fortsatt uklart om det blir mest av det første eller mest av det siste.» (Andreassen, 2022). Fagmiljøene så det grønne skiftet som nødvendig, men uttrykte bekymring for om det kan skaffes nok investeringer, ressurser og areal som blir nødvendig for å bremse den globale oppvarmingen.

Det er også et funn å se på hva som ikke får spesielt mye oppmerksomhet i mediedebatten. Solenergi var i liten grad i søkelyset i 2022. Hvis det ble nevnt var det i artikler som i større grad handlet om vindkraft.

4.5 Oppsummering

I kapittel 4 har jeg forsøkt å svare på problemstilling 1 som er: Hvilke aktørgrupper er aktive i mediedebatten om bærekraftig energi, hvilke temaer er de opptatt av og hvilke argumenter bruker de for og mot fornybar energi? Jeg starter med å fremlegge funn fra medieanalysen der tall for antall publikasjoner på mitt mediesøk gjennom året ble presentert sammen med en oversikt som forklarte hva som var årsaken til at noen måneder hadde mange publikasjoner. Tallene sier litt om hvor mye aktivitet det har vært i mediedebatten om bærekraftig energi generelt og hvilke hendelser som har preget debatten underveis i året. Jeg legger også frem tall over hvilken sjangertype medietekstene jeg har brukt som dataempiri tilhører. Sjangertype sier litt mer om hva slags medietekster jeg har kodet og på hvilken måte de kan være meningsbærende. Medieanalysen gir kontekst til innholdsanalysen jeg gjorde for å kunne svare på hvilke aktører som var aktive i 4.2 og hvilke undertemaer de var mest opptatt av i 4.3. Alle aktørgruppene var aktive i debatten, men det var politikerne som var best representert. Det var mange underliggende temaer i debatten, men kraftdebatten var størst i medietekstene i mitt utvalg. Til slutt la jeg frem en oversikt over kollektive meninger og argumenter innad i hver aktørgruppe. Funnene fra denne analysen ble med i tolkningen av diskursordener i kapittel 5.

5. Diskursanalyse, funn og tolkning

Følgende kapittel vil jeg legge frem de diskursordenene jeg har funnet i mediedebatten om bærekraftig energi på tvers av aktørgrupper. Tolkningen som er lagt til grunn for å finne frem til disse diskursene er de 89 publikasjonene og kodingen fra disse der jeg har registrert argumenter, representativt sitat fra aktører og løsningene aktørene foreslår. Konteksten til disse tekstene er i denne oppgaven avgrenset til de politiske dokumentene presentert i kapittel 2 og funn fra medieanalysen beskrevet i kapittel 4.

Målet med kapittelet er å besvare problemstilling 2: Hvilke diskurser preger mediebildet og klimadebatten om bærekraftig- og fornybar energi? Jeg har i alt funnet 6 diskursordener som jeg går igjennom i kapittel 5.1. I arbeidet med å finne diskursordener vil analysene bære preg av hypotesegenerering, men det gjør ikke arbeidet mindre vitenskapelig eller verdifullt. Det er likevel et aspekt som det må være åpenhet om i fremlegging av funn (Bratberg, 2021, s. 76).

5.1 Energi på tvers av kriser

«Det er fleire element som må på plass for at samfunnet skal lukkast med omstillinga. For å få framgang og utsleppsreduksjonar må ein òg lukkast med å ta seg av andre omsyn, slik som økonomi, mattryggleik, naturmangfald og klimatilpassing.» (Meld. St. 13, s. 11).

Konkurrerende hensyn former diskursordener. Den krisen aktøren opplevde som mest prekær satte meningsrammene for diskursordenen aktøren ble påvirket av når hen fremla sine argumenter i klimadebatten om bærekraftig- og fornybar energi. Medieåret 2022 bød på mange kriser og energi sto sentralt som løsningen eller utfordringen i mange av disse. Under skal jeg gå igjennom de diskursordene som fremsto etter en tolkning av medieartiklene i kontekst av politiske styringsdokumenter og aktuelle hendelser som påvirket debatten i 2022. Jeg forklarer hva som var typiske argumenter innenfor hver diskurs, hva som var foreslåtte løsninger og hvilke diskurser som står i motsetning til hverandre.

Klimakrisediskursen

Klimakrisediskursen fremstår som den sterkeste diskursen i mediedebatten om bærekraftig energi. For selv om noen aktører hensyntar andre kriser forneker de aldri behovet for å iverksette tiltak for klimaet. Klimakrisediskursen går ut på at verden er i en klimakrise som vil ha enorm påvirkning på menneskeheten og det er mindre ressurssterke mennesker det vil gå hardest utover. Diskursen henter fakta fra blant annet IPCC sine rapporter og FNs bærekraftsmål som får påvirkning på norsk klimapolitikktutforming og mediedebatten. Man kan si disse dokumentene og institusjonene setter diskursiv praksis for klimadebatten ved å inneha en status som (nesten) ubestridt fakta kilde og referansepunkt for samtlige aktører som deltar i debatten. Argumentene bærer preg av dommedag og hastverk og løsningen er en omstilling av samfunnet til et nullutslippssamfunn der alle har en jobb å gjøre for å få til den nødvendige endringen. Nøkkelen som skal muliggjøre denne løsningen er det grønne skiftet som innebærer å elektrifisere ulike bransjesektorer og privatpersoner. Energien skal være produsert på utslippsfrie kraftkilder. Elektrifiseringen vil bidra til et økt energiforbruk og energiproduksjonen å økes i takt. Fossil energi må fases ut. Denne planen er avhengig av utbygging av fornybare energikraftverk.

Jeg merker selv at denne diskursen er formgivende for denne oppgaven. Den danner rammeverket for tematikken og hvilken plass klimakrisen får vurdert opp mot de andre krisene som er omtalt.

Har diskursen hegemoni? På en måte kan jeg påstå det da det er elementer av den som blir akseptert som sannheter som at det er en klimakrise og vi som befolkning på kloden må ta noen grep. Det er ytterst få som benekter dette og de om gjør det blir ikke tatt veldig seriøst i debatten. Men denne diskursen bærer også med seg konkrete løsninger som blir bestridt i større grad og her har vi noen diskursive kamper som vi skal se litt nærmere på i de andre diskursordenene under.

Energikrisediskursen

Energikrisediskursen var sterk i medieåret 2022. Energikrisen hadde stor påvirkning på utenrikspolitikken og økte utgifter for næringslivet og privatpersoner. Argumentene i Norge fikk et dilemma å hensynta og det var selvforsyning av energi i eget land veid opp mot solidaritet for europeiske land. Europa opplevde en større grad av usikkerhet og fryktet energimangel som følge av gasspolitikken Russland førte i forlengelse av invasjonen av Ukraina. Forsyningsikkerheten av energi ble et så tungtveiende behov at det for mange måtte settes foran langsiktig strategi for klimapolitikken. Forsyningsikkerheten utviklet seg gjennom året til å bli et argument som spilte på lag med klimakrisediskursen ved å tydeliggjøre hvor kritisk det var at Europa gjorde seg uavhengig av russisk gassimport ved å investere stort i å ruste opp egen produksjon av fornybar energi. Men frykten for energimangel førte også til argumenter for å beholde fossile energikilder, og at å fase de ut for fort ville sette Europa i en spesielt sårbar posisjon. 2022 var et år der kullgruver, som tidligere hadde blitt satt ut av drift, ble tatt i bruk igjen. Dette var et nederlag for EUs klimaplan, men begrunnet med energikrise.

Vi kan si at det er en diskursiv kamp mellom Klimakrisediskursordenen og Energikrisediskursordenen om hvor mye det haster å utfase fossile energikilder, men det er overlappende diskurser med ulike argumenter for utbygging av fornybare energikraftverk.

Naturkrisediskursen

Naturkrisediskursen bygger på klimakrisediskursen. Her var det også fokus på klimaet og bekymring for klimaendringene, men det var kritikk til løsningene klimakrisediskursen skisserte og skepsis til hastverket som kan føre til mindre optimale løsninger som vanskelig kan endres tilbake senere. Innenfor denne diskursen argumenterte aktørene for at vi må ha god nok tid til å fatte de riktige valgene med riktig informasjon. Naturen må hensyntas i større grad i klimapolitikkutforming og det biologiske mangfoldet må vernes om. Aktørene som

argumenterte ut ifra denne diskursen var med på at det trengs mer fornybar energi, men vindkraft på land var spesielt upopulært da det krever store arealer og er inngripende for arter av alle slag. Her bes det om tid nok til å få gjennomført utredninger som kan garantere at naturvernet er hensyntatt. Det ble også argumentert for hvor viktig natur og naturlig karbonbinding er i arbeidet om å nå klimamålene.

Diskursen bærer preg av lav tillit til myndighetenes vilje til å ivareta begge hensyn, selv om bevaring av natur og biologisk mangfold spiller en stor rolle i klimastrategiene med EUs LULUCF-fordring som påvirker norsk klimastrategi og speiles i Klimaplan 2021 (se kapittel 2). Miljøorganisasjoner og andre interesseorganisasjoner var godt representert innen denne diskursordenen. Den største diskursive kampen her står om hvor dårlig tid vi skal tillate oss å ha i klimakrisehåndteringen. Det fremgår ikke noen veldig klar alternativ løsning til vindkraft i denne diskursen, men de ønsker en bedre politisk håndtering med tyngre utredningsgrunnlag når arealbruk av norsk natur endres.

Olje- og gass diskursen

Olje- og gass diskursordenen holder fast ved at det er for tidlig å fase ut fossil energi. Det ble argumentert for at å kun belage oss på energi fra fornybar kraft er for ustabil med dagens situasjon. Andre argumenter var at norsk gass var den reneste i verden og at den blir viktig fremover i en omstilling til det grønne skiftet. Videre satsning og investering i norsk gass er ikke bortkastet da dette kan utvikle anlegg som begrenser utslipp fra gass og på sikt kan hydrogen blått hydrogen produseres på samme anlegg. Blått hydrogen er laget på fossile ressurser, men tilnærmet utslippsfritt. Gass ble ofte plassert sammen med atomkraft i vurderinger om de skulle anses som bærekraftig energikilder. Diskursordenen får drahjelp av energikrisediskursen og var dominerende nok til at både klimaminister Barth Eide og Energiminister Terje Aasland lobbet for norsk gass i Brussel vinteren 2022 i det øyemed å få gass inkludert i EUs taksonomi. Dette er et eksempel på når diskurs kan ses i både språk og handling. Olje- og gassdiskusen utfordrer klimakrisediskursen på hva som skal anses som bærekraftig energi og ser fossile ressurser som nødvendige også i fremtiden, men ser behov for å gjøre klimagassutslippene lavere og fossil energi mer bærekraft enn den er i dag

gjennom investering i innovasjon og teknologi. Her er foreslåtte løsninger altså å tilpasse olje- og gass industrien slik at den blir grønnere og får en plass i fremtidens energiforsyning.

Konkurransefortrinn diskursen

Konkurransefortrinn diskursen deler samme hastverk som klimakrisediskursen, men motivasjonen til rask handling var potensiell økonomisk vinning og posisjonering i fremtidens globale energimarked. Det har vært økonomisk usikkerhet etter koronapandemien og krigen i Ukraina. Det påvirket også norsk økonomi, og prat om utfasing av fossil energi skapte også usikkerhet om hva det skal bli av oljestaten Norge. Argumentene var at Norge har et godt utgangspunkt for å bli ledende på distribuering av fornybar energi, på samme måte som de har vært en stor aktør for distribuering av olje og gass. Eksportmarkedet kan være spesielt godt overfor europeiske land som ikke har samme forutsetninger og vil være avhengige av å importere fornybar energi for å kunne være med i omstillingen til et nullutslippssamfunn. Konkurransefortrinn diskursen inneholder en stor fremtidstro på havvindkraft og utnyttning av norsk kunnskap til å drifte offshorevirksomhet i Nordsjøen. Her foreslås det en løsning der politikerne legger opp en ambisiøs plan og storsatsing på å bygge opp denne industrien som en av verdens ledende. Dette vinduet er ikke stort, mener de som argumenterer ut ifra denne diskursordenen, og derav hastverket med å mobilisere investeringer.

Denne diskursordenen har et annet sett med argumenter for hastverket med å satse stort innenfor fornybar energi-sektoren. Den får en diskursiv kamp med naturkrisediskursen, men spiller på lag med de øvrige diskursordenene. Det er ofte næringsliv og energisektoren som argumenterer ut ifra denne diskursen, men det er også politikere.

Ressursbegrensningsdiskursen

Ressursbegrensningsdiskursen er opptatt av å se begrensningene i naturen og ressursene vi henter fra den i omstillingen til det grønne skiftet. Her fremheves utfordringene det grønne skiftet vil støte på da mengden mineraler og metall som trengs for å bygge kraftverkene, så vel som materialbruk for å elektrifisere næring, industri og privat husholdning, er enorm.

Dette kan by på ressursknapphet av flere typer råmaterialer. Det er også utfordrende at noen av disse materialene kun utvinnes i Kina og Kongo. Det kan til sammen føre til betydelig kostnadsøkning oppå de store investeringene det grønne skiftet trenger i utgangspunktet for å kunne gjennomføres. For å nå klimamålene kreves store investeringer og innovasjon av teknologi, som ikke er realisert i dag, eller er for kostbart til å anvendes i stor skala.

Argumenter innen denne diskursen tok også opp hvor arealkrevende denne planen er og det var en bekymring for hvor inngripende dette kan bli på naturen. Det kunne virke som denne diskursen argumenterte mot det grønne skiftet, men det var ikke tilfelle. Det var bare viktig å belyse hvor utfordrende dette kan bli. For selv om det grønne skiftet vil være arealkrevende, økonomisk kostbart og ressurskrevende var de opptatt av å fremheve at fossil energi også er en naturressurs som vil gå tom. Det må komme en arvtager til denne energikilden og den bør være mer klimavennlig. Men begrensningene kan bremse eller sette en stopper for det grønne skiftet slik det det planlegges for i dag. Løsningen som foreslås innen denne diskursordenen var å bruke flere midler på å begrense energibruk i samfunnet. Investere i innovasjon og teknologi som vil være mer energieffektiv enn i dag. Denne diskursen utfordrer de øvrige diskursene, med unntak av naturkrisediskursen, ved å vektlegge energieffektivitet mest. Utfordringen ligger i å redusere energiforbruk på verdensbasis på en rettferdig måte, ikke øke den slik som planen med elektrifiseringen legger opp til.

Ressursbegrensningsdiskursen kom hovedsakelig fra forskere og andre fagmiljøer.

5.2 Oppsummering

Kapittel 5 har bygget på funnene i kapittel 4 der jeg la frem resultater fra medie- og innholdsanalysen og min fortolkning av disse. Kapittelet forsøker å besvare problemstilling 2: Hvilke diskurser preger mediebildet og klimadebatten om bærekraftig- og fornybar energi? Jeg har lagt frem 6 diskursordener som var til stede i mediedebatten i 2022 om bærekraftig energi. Klimakrisediskursen var den dominerende og den nærmeste jeg fant en diskursorden som hadde hegemoni. Det var ingen debatt om hvorvidt det er en klimakrise og at det må iverksettes tiltak for å bremse den globale oppvarmingen. De øvrige 5 diskursordenene bygger på klimakrisediskursen med andre insentiver for det grønne skiftet, eller motsatte seg tiltak og politikktutforming som springer ut fra klimakrisediskursen. Felles for de 5 diskursene var at det var aktuelle hendelser som krevde andre hensyn enn klimakrisen og

dermed andre løsninger. Energikrisediskursen argumenterte for forsyningssikkerheten og var et resultat av et år med uro for energimangel. Den motsatte seg klimakrisediskursen ved å argumentere for å holde på fossil energi så lenge det var behov for det for å sikre stabil tilgang til energi i Europa. Naturkrisediskursen argumenterte mot hastverket med å bygge ut fornybare energikraftverk uten tilstrekkelig utredning for påvirkningen dette kan ha på det biologiske mangfoldet. Her etterlyste de tid nok til å hensynta både klima og natur i vurderinger om endret arealbruk av norsk natur. Olje- og gasdiskursen motsatte seg klimakrisediskursen ved å argumentere for at gass og fossil energi har en plass i fremtidens energimarked. Den må bare gjøres grønnere, men er nødvendig for å sikre stabil tilgang til energi. Konkurransefortrinndiskursen argumenterte for økonomiske insentiver ved å satse mer ambisiøst enn tidligere på blant annet havvindkraft for at Norge skal beholde sin posisjon i fremtiden som ledende leverandør av energi i det globale markedet. Ressursbegrensningsdiskursen var opptatt av å belyse materielle utfordringer i planen om det grønne skiftet og hvorfor ressursknapphet kan bremse farten på hvor fort vi kan bli et nullutslippssamfunn.

6. Konklusjon

Denne masteroppgaven har tatt for seg mediedebatten om bærekraftig energi, der fornybar energi har spilt en stor rolle. Oppgaven har forsøkt å svare på to problemstillinger. Første problemstilling er Hvilke aktørgrupper er aktive i mediedebatten om bærekraftig energi, hvilke temaer er de opptatt av og hvilke argumenter bruker de for og mot fornybar energi? For å svare på dette gjorde jeg en medie- og innholdsanalyse av et utvalg medietekster fra 2022.

Resultatene fra disse analysene viste at alle aktørgruppene jeg tenkte ville være representert i debatten var aktive i medietekstene som utgjorde mitt korpus for denne oppgaven. Det var likevel en aktørgruppe som var mer synlig i debatten og det var politikerne. Representanter fra næringslivet var på en god annenplass. En årsak for dette var nok at disse aktørgruppene var mest involvert i den fremtidige politikkkutformingen for bærekraftig energi. Siden alle aktørgruppene var representert i debatten kan det tyde på vid interesse for tematikken og resultatet var en debatt med meninger fra forskjellige samfunnslag med ulike perspektiv på klima og energisaken. Kraftdebatten og klimadebatten var de største underliggende temaene

i medietekstene om bærekraftig energi. Det reflekterer de aktuelle hendelsene som preget nyhetsbildet dette året. IPCC utgav rapporter med kraftige budskap om å ta klimakrisen på alvor. Klimatoppmøtet i Kairo sørget også for stor interesse for klimadebatten. Samtidig var det et år med mye bekymring for energimangel og høye priser som konsekvens av tørke, hetebølger og uro i Europa etter Russlands invasjon av Ukraina.

Ut ifra tolkningen av argumenter og meninger fra medietekstutvalget var det tydelige fellestrekk som dannet grunnlag for kollektive meningsmønstre innad i aktørgruppene, men de hadde variasjoner fra aktørgruppe til aktørgruppe. Hver gruppe verdsatte ulike hensyn og var ofte preget av andre kriser som energikrisen, ustabil økonomi, naturkrisen og uro i Europa parallelt med klimakrisen i sitt syn på bærekraftig energi. Det var likevel enighet om at det grønne skiftet var nødvendig, men det var uenighet i hvordan denne omstillingen burde skje, hvor stort hastverk det var å bygge ut fornybar energi og hvor tidlig fossil energi kunne fases ut.

Funnene fra kartleggingen av argumenter blant aktørgruppene ble grunnlaget for diskursanalysen og resulterte i de seks diskursordenene jeg fant som svar på problemstilling 2: Hvilke diskurser preger mediebildet og klimadebatten om bærekraftig- og fornybar energi? Det er de konkurrerende hensynene som skiller de ulike diskursene, og klimakrisediskursen er den dominerende diskurs som er det nærmeste en posisjon med diskursiv hegemoni.

Klimakrisediskursen innehar meningsmønstre som er allment akseptert og basert på diskursiv praksis fra blant annet IPCC sine rapporter og FNs bærekraftsmål. Diskursen går ut på at det er en klimakrise, den er menneskeskapt og det er nødvendig å handle for å bremse klimaendringene. Det grønne skiftet er en del av den foreslåtte løsningen i denne diskursen. Samfunnet må omstilles i en så stor grad at klimagassutslippene reduseres til tilnærmet null. For å få til det må det en elektrifisering til og energien må bli utslippsfri. De øvrige diskursene i debatten føyer seg til klimakrisediskursen på hva (energi må bli utslippsfri) og hvorfor (bremse klimaendringene), men ikke hvordan. Energikrisediskursen argumenterte for forsyningssikkerheten av energi og mente dette hensynet måtte veie tyngre i politiske avgjørelser på kort sikt enn klimatiltak. Naturkrisediskursen argumenterte mot hastverket i utbygging av fornybar energi da konsekvensene var endring av arealbruk av norsk natur. Endringer av arealbruk som gikk på bekostning av naturen og de biologiske mangfoldet burde være begrunnet med godt utredet grunnlag var meningen som gikk igjen i denne diskursen.

Olje- og gassdiskursen argumenterte for at fossil energi har en fremtid i det grønne skiftet med tilstrekkelig tilpasning. De mente fossil energi er nødvendig, hvertfall i omstillingsfasen, for å sikre stabil tilgang til nok energi. Konkurransfortrinndiskursen var opptatt av de økonomiske mulighetene som finnes den voksende etterspørselen etter fornybar energi. De var opptatt av å utnytte et mulighetsvindu for å kunne være ledende på blant annet havvindkraft. De mente politikerne måtte ha høyere ambisjonsnivå og vilje til å satse stort på denne industrien slik at Norge kunne beholde sin plass som stor leverandør av energi fra kraft offshore. Ressursbegrensningsdiskursen er opptatt av å belyse utfordringene det grønne skiftet vil møte i knapphet på nødvendige ressurser. Fornybar energi krever både store areal, mineraler og metaller så vel som store investeringer. Likeså gjør elektrifiseringen av industri, næring og private husholdninger. Ressursknappheten kan bremse utviklingen, eller i verste fall stoppe den. De mente fokuset i for liten grad lå på energieffektivisering og lavere globalt forbruk.

Diskursteoriens utgangspunkt er at diskursive fremstillinger får konsekvenser i samfunnet vårt, og sosiale og politiske praksiser påvirkes av de dominerende diskurser. Med diskursteorien som teoretisk rammeverk ser det ut som det grønne skiftet har god oppslutning som muliggjør handling, men det blir en utfordring å finne frem til den rette klimapolitikkutformingen som skal resultere i omstillingen til et nullutslipp samfunn og samtidig hensynta andre kriser i tilstrekkelig grad.

Veien videre

Oppgaven er en undersøkelse av klimadebatten i norske aviser avgrenset til tidsperioden 2022. Det kunne vært interessant å se på klimadebatten om bærekraftig energi i et lengre tidsperspektiv enn jeg har gjort i denne oppgaven. En undersøkelse over en lengre tidsperiode kunne se på utviklingen av kollektive meningsmønstre over tid for å se om det er mulig å spore hvordan de har oppstått, og om det er politikken som former diskursordenene mest, eller om det er andre aktørgrupper som har hatt større påvirkningskraft. Det hadde også vært interessant å utvide undersøkelsen med en komparativ undersøkelse mellom de nordiske landene for å se om det er store forskjeller i diskursordene. Jeg ble også veldig interessert i EU

sin rolle for klimapolitikkutforming i Norge da jeg arbeidet med denne oppgaven og kunne gjerne tenkt meg og utforsket dette samarbeidet nærmere.

Litteraturliste

Akademia:

Austgulen, M. H. (2013) Environmental Sustainable Meat Consumption: An Analysis of the Norwegian Public Debate. *J Consum Policy* 2014, 37, s. 45-66.

<https://doi.org/10.1007/s10603-013-9246-9>

Bratberg, Ø. (2021) *Tekstanalyse for samfunnsvitere*. (3. utgave) Cappelen Damm Akademisk

Bukve, O. (2021) *Forstå forklare forandre*. (2. utgave) Universitetsforlaget.

Foucault, M. (1970) *The order of things*. Tavistock publications.

Fuglsang, L., Olsen, P. B. & Rasborg, K. (2021) *Videnskabsteori i samfundsvidenskabene*. (3. utgave) Samfundslitteratur

Hajer, M. & Versteeg, W. (2012) Voices of vulnerability: the reconfiguration of policy discourses. Side 82-95 i Dryzek, J. S, Norgaard, R. B. & Schlosberg, D. *The Oxford Handbook of Climate Change and Society* <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199566600.003.0006>

Johannessen, A. Tufte, P. A. & Christoffersen, L. (2016) *Samfunnsvitenskapelig metode*. (5. utgave) Abstrakt forlag.

Jørgensen, M. W. & Philips, L. (1999) *Diskursanalyse som teori og metode*. (1. utgave) Samfundslitteratur Roskilde Universitetsforlag.

Leipold, S., Feindt, P. H., Winkel, G. & Keller, R. (2019) Discourse analysis of the environmental policy revisited: traditions, trends, perspectives. *Journal of environmental policy & planning* 2019, 21(5), s. 445-463. <https://doi.org/10.1080/1523908X.2019.1660462>

Slinde, I. G. (2021) «Forskning viser at...» En diskursanalyse av forholdet mellom vitenskap og politikk i ordskiftet om iskantsonen. *Universitetet i Oslo*.

https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/88968/1/Master_IGSlinde.pdf

Tjora, A. (2021) *Kvalitative forskningsmetoder*. (4. utgave) Gyldendal.

Wolrath Söderberg, M. (2020). Hållbarhetsretorik och hållbar retorik. *Rhetorica Scandinavica*, 24(80), 20–37. <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:sh:diva-42944>

Offentlige dokumenter og nettsider:

Meld. St. 41 (2016-2017). *Klimastrategi for 2030 – norsk omstilling i europeisk samarbeid*. Klima- og miljødepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-41-20162017/id2557401/>

Miljødirektoratet. (2014). *Faglig grunnlag for videreutvikling av den nasjonale og internasjonale klimapolitikken. Klimatiltak mot 2020 og planen for videre arbeid*. <https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/m133/m133.pdf>

Miljødirektoratet. (2022, 4. mars). *Klimakur 2030: tiltak og virkemidler*. <https://www.miljodirektoratet.no/klimakur>

Miljødirektoratet m.fl. (2020). *Klimakur 2030 – tiltak og virkemidler mot 2030*. <https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/m1625/m1625.pdf>

OECD. (2022, 22. april). *OECD Environmental Performance Reviews: Norway 2022*. <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/59e71c13-en/index.html?itemId=/content/publication/59e71c13-en#execsumm-d1e1220>

Olje- og energidepartementet (u. å.). *Norsk energibruk*. Hentet 24. april 2023 fra <https://energifaktanorge.no/norsk-energibruk/>

Oslo kommune. (2020). *Klimastrategi for Oslo mot 2030*. https://www.klimaoslo.no/wp-content/uploads/sites/88/2020/09/Klimastrategi2030_langversjon_web_enkeltside.pdf

Regjeringen (2019, 20. mars). *Norsk vannkraftshistorie på 5 minutter*. <https://www.regjeringen.no/no/tema/energi/fornybar-energi/norsk-vannkraftshistorie-pa-fem-minutter/id2346106/>

Regjeringen (2021, 5. oktober). *Internasjonale klimaforhandlinger*. <https://www.regjeringen.no/no/tema/klima-og-miljo/klima/innsiktsartikler-klima/de-internasjonale-klimaforhandlingene/id2741333/?expand=factbox2741345>

Regjeringen (2021, 16. november). *EUs klimapakke Klar for 55 (Fit for 55)*. <https://www.regjeringen.no/no/tema/klima-og-miljo/innsiktsartikler-klima-miljo/eus-klimapakke-klar-for-55/id2887217/>

Regjeringen (2023, 11. april). *Taksonomien for bærekraftig økonomisk aktivitet.*

<https://www.regjeringen.no/no/tema/okonomi-og-budsjett/finansmarkedene/taksonomien-for-barekraftig-okonomisk-aktivitet/id2924859/>

Øvrige nettsider:

Baker, C. N. & Moe, M. J. (2021, 30. november). *Hva er en diskurs?* Ndla.no.

<https://ndla.no/nb/subject:1:576cc40f-cc74-4418-9721-9b15ffd29cff/topic:2:d4a12e90-df5c-469a-b10b-723c074e927e/topic:65914546-a179-4bc7-8212-b42f3ce8aa6f/resource:11188eb8-5765-43b1-9928-11e8c130c3e4/19100>

European Commission (u. å.). *REPowerEU: affordable, secure and sustainable energy for Europe.* https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal/repowereu-affordable-secure-and-sustainable-energy-europe_en

FN (2023, 27. mars). *Ukraina.* <https://www.fn.no/konflikter/ukraina>

Forskningsrådet (u. å.) *#Amazing grazing – sustainable food and fiber from Norwegian sheep rangeland grazing systems.* Hentet 11. mai 2023 fra

<https://prosjektbanken.forskningsradet.no/project/FORISS/319396?Kilde=FORISS&distribution=Ar&chart=bar&calcType=funding&Sprak=no&sortBy=date&sortOrder=desc&resultCount=30&offset=0&Prosjektleder=Per%20Arne%20Wang>

Gundersen, D. (2023, 11. Januar) *Agurktid* i *Store norske leksikon* på snl.no. Hentet 5. mai 2023 fra <https://snl.no/agurktid>

Hågvar, Y. B. (2023a). *Debattinnlegg* i *Store norske leksikon* på snl.no. Hentet 7. mai 2023 fra <http://snl.no/debattinnlegg>

Hågvar, Y. B. (2023b). *Kommentar - journalistisk sjanger* i *Store norske leksikon* på snl.no. Hentet 7. mai 2023 fra <https://snl.no/kommentar-journalistisk-sjanger>

Hågvar, Y. B. (2023c). *Kronikk* i *Store norske leksikon* på snl.no. Hentet 7. mai 2023 fra <https://snl.no/kronikk>

UN (2023, 20. mars). *Secretary-General calls on states to tackle climate change “time bomb” through new solidarity pact, Acceleration agenda, at launch of intergovernmental panel report.* <https://press.un.org/en/2023/sgsm21730.doc.htm>

Øystese, K. Å. (2023, 8. april). *Spørsmål og svar om Norges klimamål*. Energi og klima.
<https://energiogklima.no/nyhet/sporsmal-og-svar-om-norges-klimamal/>

Medieartikler:

Alstadheim, K. B. (2022, 4. april). Mulig. Og veldig, veldig vanskelig. *Aftenposten web*. *

Andreassen, T. A. (2022, 10. oktober). Enorme utslipp til tross. Klimaet kan ville på Ukraina-krigen. *Aftenposten web*. *

Andersson, A. & Fossen, E. (2022, 4. april). Ny FN-rapport: Slik kan klimakatastrofen avverges. *Aftenposten web*. *

Fiskvik, J. & Flengstad, H. (2022, 14. juli). Snikinnføring av vindkraft i fellesferien?
Klassekampen, kronikk & debatt. s. 24.

Fliflet, F. (2022, 4. april). Grønt taktskifte. *Klassekampen, musikkmagasinet*. s. 4-5.

Gullestad, F. H. & Skårderud, J. R. (2022, 19. april). Varsler ny krise om få år. *Klassekampen, nyheter*. s. 6-7.

Hagen, L. B. (2022, 9. juli). Politiker frykter for naturen og landbruket på kjent ferieøy: - EU vil ha raskere bygging. *Nationen*, s. 10-11.

Halvorsen, I. et al. (2022, 11. april). Nationen mener. *Nationen*, s. 2.

Heimdal, S. & Brantsæter, M. (2022, 12. april). Det må lønne seg å investere fornybart!
Klassekampen, meninger. s. 27.

Schnell, A. J., Vernegg, D. & Heiret, Y. S. (2022, 22. januar). Klima-apokalypsens hester.
Klassekampen, meninger. s. 20-21.

Sjøvold, K. (2022, 29. juli). Meiner vind er løysinga. *Klassekampen, nyheter*. s. 4-5.

*Alle medietekster er hentet gjennom Retriever A-tekst. Derfor legges det ikke ved URL til webpublikasjonene.

nr	dato	medie	tittel	forfatter	sjanger	tema	undertema	aktører	kode	argument	sitat	løsning/tiltak
1	9.01.22	Aftenposten Web	SV hardt ut mot klimaministerens gassstøkt i Brussel	Kjetil Magne Sørenes	Artikkel	klimavennlig gass	Gass og atomkraft skal anses som grønn energi i en overgangsperiode i EU	Klimaminister Espen Barth Eide, SV v. Lars Haltbrekken	2	S Ver kritisk til klimaministerens arbeid med å grønnvaske norsk gass i EU-møter	Dette føyer seg inn i en svært lite stolt tradisjon fra norske regjeringer de siste årene, hvor de har dratt til Brussel for å snakke varmt om en fossil energikilde, som gass er, sier partiets klimapolitiske talsperson Lars Haltbrekken. - Det er særlig betenkelig at det er klimaministeren som gjør dette. Tidligere har det vært olje- og energiministerens jobb, legger han til.	Trengs en bro i overgangen fra brunt til grønn energi? Og kan det være gass og atomkraft hvis det stilles strenge krav til produksjonsanlegg som senere kan anvendes til hydrogen, eller vil dette bygges på bekostning av andre fornybare energikilder?
2	15.1.22	Aftenposten Web	Dyr strøm og kaldt hus? Prøv rockering!	Kjetil B. Alstadheim	Kronikk	Kraftdebatten	Hvordan gjøre det gunstig å bygge ut fornybar energi?	Politisk redaktør	1	Hvis strømprisen er for lav vil det ikke være gunstig å bygge ut fornybar energi. Folk vil ha mer strøm, til lav pris og energieffektivt. Dette er ikke forenelig.	Men hvis prisen er for lav, blir det ikke lønnsomt å bygge ut mer kraft, enten det er vindkraft på land, vindkraft til havs, opprustning av vannkraft eller investering i solceller. Det vil heller ikke være lønnsomt å isolere huset, investere i varmepumpe eller effektivisere produksjonen	Prisen på kraft må være såpass så det er gunstig å investere i energieffektive løsninger og fornybar energi.
3	19.1.22	Aftenposten Web	Tyskland vil over på grønn energi og hydrogen. Støre vil heller at de skal kjøpe norsk gass	Anne sofie Lid Bergvall	Artikkel	klimavennlig gass	Støre argumenterer for norsk gass i omstillingen til det grønne skiftet	Statsminister Jonas Gahr støre og Tysk leder for internasjonal miljøpolitisk avd. Lilli Fuhr	2	Kan norsk gass stemples som grønn i en overgangsfasen av EU? Karbonslippteknologi	Det er ekstremt problematisk. Tyskerne har to ideer om nordmenn. Det ene er som klimaleder og et land som satser på klimaløsninger. På den andre siden er Norge også et land rikt på olje og gass. Det er vanskelig å se at begge disse kan eksistere ved siden av hverandre. (Lilli Fuhr)	Støre vil at gass med karbonfangst teknologi skal stemples som grønn energikilde for å nyte goder av å inkluderes i Eus taksonomi
4	20.1.22	Aftenposten Web	Naturkrisen er minst like alvorlig som klimakrisen	Astrid Ekker	Kommentar	Natur vs klima	Vil ikke ofre vernede naturområder til utbygging av fornybar energi	Nestleder Innlandet grønn ungdom	3	Mistillit til at fornybar energi ikke går på bekostning av vernet natur	Det siste naturen trenger nå, er at mennesker bygger store anlegg hvor det eneste formålet er å sikre våre egne kortsiktige økonomiske behov. I tillegg blir det mindre og mindre urørt natur i Norge.	Vern om naturen
5	22.1.22	Aftenposten Web	Klima- og industrimålene definerer kraftbehovet	Kristian Blindheim	Kronikk	Kraftdebatten	Økt kraftbehov i takt med ambisjoner for klimamål. #Elektrifisering	Prosjektleder i Energi Norge	4	Norge trenger mye fornybar energi og må sja til de gode prosjektene som er miljømessig forsvarlige	Noe av kraftbehovet kan møtes med energieffektivisering, men langt fra alt. Kraften må komme fra et sted, samtidig som vi tar vare på naturmangfoldet.	Utvide kilder til fornybar energi samtidig som man tar vare på naturmangfoldet
6	29.1.22	Aftenposten Web	Slik kommer EUs klimaplan til å påvirke deg i årene fremover	Sigrud Gausen	Artikkel	Klimadebatten	Hvordan vil EUs direktiver og regler som følge av klimaplanen påvirke Norge	Fay Farstad, seniorforsker i Cicero	5	Konsekvensen av EUs klimaplan betyr høyere drivstoff-, strøm- og matvarepriser øker i Norge	Uansett om Norge velger å knytte seg til EUs grønne giv eller ikke, har Norge forpliktet seg til kutt i klimagassutslipp gjennom Parisavtalen. Derfor vil det uansett bli mange klimatiltak som kommer til å påvirke hverdagen til nordmenn i årene fremover.	Norsk regjering må kompensere høyere CO2-avgifter med kutt i andre avgifter.
7	4.4.22	Aftenposten Web	Ny FN-rapport: Slik kan klimakatastrofen avverges	Atle Andersson og Erik Fossen	Artikkel	Klimadebatten	Hvordan snu klimakrisen og bremse global oppvarming ifølge ny rapport fra IPCC	IPCC, Cicero	5	Grønn energi er nøkkelen for å snu klimakrisen, men det mangler investorer bak de gode prosjektene	Økt satsing på grønn energi og elektrifisering er helt påkrevd hvis klimamålene skal nås. Det samme gjelder energieffektivisering og bruk av andre energibærere, som eksempelvis hydrogen, ifølge rapporten.	Invester mer i utslippsreducerende tiltak og tilpasning, invester mer i det grønne skiftet i utviklingsland.
8	4.4.22	Aftenposten Web	Mulig. Og veldig, veldig vanskelig.	Kjetil B. Alstadheim	kronikk	Klimadebatten	FN-rapport om tiltak for å snu klimakrisa.	Politisk redaktør	1	Det vil være økonomisk vinning i omstillingen til det grønne skiftet og stor usikkerhet ved å ikke gjøre det.	Det er laget beregninger der gevinsten fra å unngå klimaendringer tas med i regnestykket. De tyder ifølge FNs klimapanel på at gevinsten er høyere enn kostnadene ved klimatiltak.	Det er ansvarsfraskrivning og uant risiko hvis vi ikke omstiller til det grønne skiftet. Fornybar energi er nøkkelen og den blir billigere og billigere.
9	4.4.22	Aftenposten Web	Motløs? Her er fem grafer fra FNs klimapanel som viser at ikke alt er bekmørkt	Stine Barstad	Kronikk	Klimadebatten	FN-rapportens tiltak med forbrukeren som målgruppe	journalist	1	Selv om det vil koste å kutte utslipp vil verdensøkonomien fortsette å vokse. Fornybar energi som bransje vil være lønnsom	De fornybare løsningene konkurrerer nå i pris med energi basert på olje, gass og kull. Det setter fart på utbyggingen.	Forbrukeren har også en plass i omstillingen. Mye handler om å snu forbrukervaner og kosthold.
10	5.4.22	Aftenposten Web	Zero: Regjeringens politikk bommer grovt på klimamål	Anne sofie Lid Bergvall	artikkel	Klimadebatten	Zero har laget alternative tiltak som vil hjelpe Norge å nå klimamålene	Miljøorganisasjonen Zero	3	Dagens klimapolitikk er for knapp. Det må mer drastiske tiltak til og Zero har laget en pakke	Olje- og gassproduksjon slipper ut 13,2 millioner tonn CO og er den største enkeltkilden til utslipp av klimagasser her i landet. Uten utslippene fra denne sektoren har norske utslipp faktisk gått ned.	Tiltakene til Zero vil både koste mye penger, men også kreve mye fornybar energi
11	8.4.22	Aftenposten Web	Klimaministeren tror regjeringen vil si nei til videre oljeutbygging på sikt. Men kan ikke si når.	Sigrud Gausen og Kjetil Magne Sørenes	Artikkel	Økonomi og oljepolitikk	Må vurdere klimarisiko i søknader om ny olje- og gassutvinning	FNs generalsekretær Antonia Guterres og klimaminister Barth Eide	2	Regjeringen vil både godta nytvinning av oljefelt og satse på vindkraft i årene som kommer. Er det nok for å nå klimamålene?	1. De virkelig farlige radikale er landene som øker produksjonen av fossilt brensel. Å investere i ny struktur for fossilt brensel er moralsk og økonomisk galskap, sa Guterres. 2. Regjeringen fremstår helt handlingslammet i energipolitikken. Vi var bekymret for at regjeringens tilleggs melding kom til å være for lite og for sent. Nå har vi fått det bekreftet. sa Nikolai Astrup	Det er en vag Espen Barth Eide i dette intervjuet. Han er mest opptatt av å forsvare rgjeringens plan om både utbygging av fornybar energi OG olje og gass.
12	9.4.22	Aftenposten Web	Oljealderen kan ikke vare evig	Omar Yagci	Kommentar	Økonomi og oljepolitikk	Vil satse fullt på fornybar energi fremover og slutte med oljeleting	Leder i innlandet, unge venstre	2	Vil at Norge skal ligge i front i utvinning av grønn energi.	På samme måte som Norge har tjent oss rike på olje og gass, kan vi tjene oss rike på fornybar grønn energi. Det krever at vi slutter å bruke de store pengene på olje og gass, og at vi heller bruker dem på å bygge opp grønn energi. Men skal vi tjene penger på det, må vi selge energien.	Det må være lønnsomt å utvinne grønn energi slik at økonomisk vekst ivaretas innen energisektoren.
13	6.7.22	Aftenposten Web	Splittet EU vedtok at gass kan være grønt. Hva betyr det egentlig?	Stine Barstad	Artikkel	klimavennlig gass	EU-parlamentet stemte onsdag ja til EU-kommisjonens forslag om å klassifisere gass og kjernekraft som bærekraftige investeringer		2	Gass skal stemples som grønt ved å inkluderes i taksonomien under betingelser og krav om karbonfangst og blanding med hydrogen	Jeg skal ikke påta meg hovedæren for den utviklingen, men jeg håper at jeg bidro konstruktivt, sa klimaminister Eide	Gass skal være en midlertidig løsning i en overgangsfasen fra kull. Utslippskravene for at gassen skal telles som grønn er strengere enn de rene gasskraftverkene klarer i dag.
14	11.7.22	Aftenposten Web	Tyskland frykter full stans i russisk gass	NTB	Artikkel	Kraftdebatten	Krigen i Ukraina og gass fra Russland til Tyskland	Politikere	2	Tyskland vurderer å starte opp kullproduksjon for å sikre nok energi når russisk gass uteblir	Habeck, partileder for de grønne (Tyskland), understreker likevel at den økte bruken av kull kun skal være midlertidig, og at planen på sikt fortsatt er å produsere stadig mer fornybar energi og løsrive seg fra russisk olje og gass.	Hensynet om å sikre nok energi blir prioritert over klimakrisen
15	19.7.22	Aftenposten Web	Ett klimaargument har falt i krigen	Kjetil B. Alstadheim	Kommentar	Kraftdebatten	Europas etterspørsel etter gass påvirker Norges mulighet for streik på norsk sokkel og videre produksjon av gass	politisk redaktør	1	Europas behov for gass gir sterke føringer på Norges gassindustri. Europas sikkerhetspolitikk og solidaritet blir prioritert	For Norge kan krigen bety det motsatte. Her kan det grønne skifte i økonomien gå saktere når store ressurser settes inn på å fortsatt være en stabil leverandør av gass og olje til Europa. For Norge kan det gi gevinst, men også usikkerhet knyttet til det å satse videre på noe andre ønsker å bruke mindre av.	Være en pålitelig kilde til gass for Europa i en overgangsfasen og samtidig prioritere det grønne skiftet fremover. Vi kan ikke sitte igjen med gass og hydrogen. Industriingen vil ha fordi det gav oss økonomisk vinning på kort sikt.
16	19.7.22	Aftenposten Web	Grunnenergianalyse	Einar Wilhelmsen	Debattinnlegg	Kraftdebatten	Nok energi og satsning på fornybar energi. Regjeringen skyver ansvaret over på kraftselskapene	Energi politisk talsmann i MDG	2	Regjeringen bør satse på fornybar energi i større grad. De må ta ansvar i denne energikrisa.	Det eneste som monner nå på kort sikt, er en skikkelig satsning på alternativ oppvarming, solenergi og energisparing	Fornybar energi er løsningen ut av energikrisa. Det vil verne forbrukerne, avlaste vannmagasinene, styrke energisikkerheten og være solidarisk i en tid der energi brukes som våpen.
17	23.7.22	Aftenposten Web	Selv Putin forsvinner i kraftsalvene	Kjetil B. Alstadheim	Kommentar	Økonomi og oljepolitikk	Gass- og energiknapphet skaper uro og spild politisk	Politisk redaktør, politikere	1,2	Det var vår politikk i lang tid å være pådrivere for gassindustri i Europa	Om Norge - som måker inn penger som følge av høye olje- og gasspriser - skulle fremstå uolidarisk overfor EU nå, vil det undergrave norske interesser.	Det er i Norges egeninteresse å samarbeide med Europa i denne energikrisen
18	24.7.22	Aftenposten Web	Aftenposten mener: Tørken, heten og brannene i Europa viser alvor	Lederartikkel	Kronikk	Klimadebatten	Klimakrise, kraftkrise og økonomisk krise	redaktør	1	Hvilket hensyn skal veie tyngst i en storm av kriser? Klima har ofte blitt nedprioritert, men med en sommer med tørke, hete og brann blir vi minnet på at klimakrisen er her nå.	Krigen i Ukraina har gitt tilbakeslag i klimaarbeidet. Land i Europa fyrer opp kullkraftverk igjen for å sikre nok energi. Heldigvis er EU-landene samtidig tydelige på at satsing på fornybar energi og energieffektivisering skal økes både av hensyn til klima og av hensyn til energisikkerhet.	Hetebølgen er en kraftig påminnelse om at klimakrisen må prioriteres i politikken i tillegg til andre kriser. Den kan ikke nedprioriteres lengre.
19	25.7.22	Aftenposten Web	Tre ting entusiastene for atomkraft tar for ett på	Kjetil B. Alstadheim	Kommentar	Atomkraft	Hvilken rolle skal atomkraft spille i det grønne skiftet? Stor uenighet.	Politisk redaktør	1	Atomkraft er miljøvenning og et godt bidrag til det grønne skiftet for å avlaste fornybar energi, men det er kostbart.	Atomkraft er en del av klimaløsningen. Stort sett er det også ganske trygt. Men det er ikke en billig løsning. Den er ikke rask. Og lenge etter at strømmen er brukt, vil avfallet fortsatt måtte oppbevares på forsvarlig vis.	Kostnaden og tidsplan på nye atomkraftverk må ned. Varige, bærekraftige løsninger for oppbevaring av avfallet må på plass.

20	26.7.22	Aftenposten Web	Har vesten nok venner til å vende Kina ryggen?	Frank Rossavik	Kommentar	Økonomi og energipolitikk	Har kapitalismen utviklet seg på bekostning av demokratiske styresett?	Journalist	1 Det er et maktskifte i økonomien der øst vokser og vest minker. Som svar vil flere vestlige land flytte produksjonen av varer til vestlig-vennlige land.	Arbeidet for økt produksjon av fornybar energi er i fullt driv i EU. Nå er det ikke lenger kun av hensyn til klimaet, men også for å redusere Russlands makt.	Tiltten mellom øst og vest tilspises. Det snakkes om en deglobalisering og politikken blir å produsere og importere varer i land man har tillit til.
21	2.10.22	Aftenposten Web	Den viktigste værmeldingen i Europeisk historie? Slik kan vinteren bli.	Helene Skjeggestad	Artikkel	Kraftdebatten/Gasseksport som våpen	Fornybar energis avhengighet av vær, og Russlands strategi med eksportstopp av gass til Europa	Journalist	1 Energikrisen henger sammen med Putins strategi om å stoppe gasseksport til Europa og ugunstig vær med tørke og lite vind for land som har satset på fornybar energi	Dette er en krevende situasjon for energiproduksjonen, sier Florence Rabier (dir for Det Eurpeiske senter for mellomlange værprognoser). Ikke bare blir det kaldt, det blir også mindre vind til vindkraft og vann til vannkraft.	Politisk strategisk krigføring og været påvirker strømprisene i Europa. Det finnes ikke nok gass. Løsningen er å gjøre seg uavhengig av gass fra Russland, satse på andre kraftkilder.
22	3.10.22	Aftenposten Web	Det energipolitiske trusselbildet i Europa er nå helt endret	Nick Sitter	Kronikk	Kraftdebatten/ gasseksport som våpen	Energisikkerhet på bekostning av frihandel og klima	Professor i rettsvitenskap ved BI	5 Gasseksport som våpen har slått feil for Putin, men også sørget for at Europa har gjort varige inngrep i markedsstrukturen for energi. Dagens situasjon og tiltak krever statlig regulering av energi.	I sin tale om unionens tilstand 14. september erklærte EU-kommisjonens president Ursula von der Leyen den liberale markedsmodellens død. I alle fall midlertidig: «Elektrisitetmarkedet, som det fungerer i øyeblikket er ikke lengre til gagn for forbrukerne.»	Lagring og ekstra kapasitet er et felles gode, som fordrer regulering. Store energiselskaper må reddes av staten. Langsiktige gassinnkjøpsavtaler må på plass for å sikre tilgang til flytende naturgass på verdensmarkedet. Satsingene på fornybar energi økes. Sikkerhetsfokus, høye energipriser og akselerert grønt skifte er her for å bli.
23	4.10.22	Aftenposten Web	Har det norske oljeeventyret flere kapitler?	Sigrd Gausen og Kjetil Magne Sørenes	Artikkel	Økonomi og oljepolitikk	Hvilken plass har olje og gass i det grønne skiftet? Skal vi bygge ut oljeutvinning i Barentshavet?	Politiere	2 AP politiker Næss argumenterer for hvorfor vi kan fortsette å utvinne olje fra Barentshavet og at det blir for sårbart å legge ned oljedrift eller stoppe utvideise.	For hva skjer hvis ikke alternativene er på plass? Dersom man kutter olje og gass og kommer i en situasjon med energimangel. Det har man på mange måter fått demonstrert det siste året: Har vi energimangel, har det stor påvirkning på folks liv, på industri, for arbeidsplasser, for trygghet. AP politiker Marianne Næss	Utbygging i Barentshavet kolliderer med naturhensyn, men behovet for oljen og gassen er for tungtveiende med energikrise i Europa til å la være, mener AP politiker Næss
24	10.10.22	Aftenposten Web	Enorme utslipp til tross. Klimaet kan vinne på Ukraina-krigen.	Tor Arne Andreassen	Artikkel	Kraftdebatten	Fornybar energi vs fossilt i en energikrise	Forskere	5 Usikkerhet om ringvirkning av krig i Ukraina vil føre til satsning på fornybar energi og bremse nedleggjg av fossilt energi. Energikrisen setter land i et dilemma.	Cicero-forsker Jan Ivar Korsbakken: - Fornybar energi er kapitalintensiv energi. Når rentene er høyere, så blir det dyrere å bygge ut. De høye prisene på fossilt energi gjør det både mer attraktivt å bygge ut fornybar energi, men også å bygge ut mer fossilt energi. Det er fortsatt uklart om det blir mest av det første eller mest av det siste.	Energikrisen kan gå i beina på klimapolitikken og bremse opp overgangen fra fossilt til grønn energi.
25	12.10.22	Aftenposten Web	Havvind må bidra til å løse energikrisen på land. Vi foreslår fem områder.	Thor O. Lohne	Debattinnlegg	Kraftdebatten	Havvind-næring foreslår hvor utbygging av havvind kan finne sted	Styreleder i Norsk Havvind AS	4 Myndighetene har ambisiøse mål for ekspansjon av havvind. Langberg legger frem forslag til lokasjon for utbygging med nærhet til land.	Dette er modige og svært ambisiøse planer. Men det er også nødvendig dersom vi skal ta klimautfordringene på alvor og fase ut fossilt energi til fordel for fornybar energi. Samtidig må vi være forberedt på at det ikke er mulig å iverksette en så omfattende utbygging uten at det vil komme en debatt om både lokalisering og konsekvenser - herunder nærhet til land.	Norsk Havvind mener det snarest bør åpnes for tildeling av nye områder for flytende havvind med mulighet for å føre kraften direkte til Norge. Tildelingen skal tuftes på likebehandling av havvindutviklere med hensyn til konkurranse og sikre at støtteordninger (inkludert skatteregime) blir transparente.
26	13.10.22	Aftenposten Web	I det stille har Trump-statene tatt ledertrøen i det grønne skiftet	Øystein K. Langberg	Artikkel	Klimadebatten	Republikanske stater gjør det stort på fornybar energi til tross for skepsis til klimakrisen	Innbyggere i Wyoming	6 Republikanere satser på grønn energi fordi det er gode penger i energi, ikke for å bidra til klimakrisen	Penger. Det er det folk har latt seg overbevise av. Det er bare en vare vi selger, sier Travis Moore, republikaner og fylkesrådsmedlem i Carbon County.	Grønn energi må selges inn på en annen måte til republikanere. Det må snakkes om frihet, nasjonal sikkerhet g penger i kassa. Prat om klimaendringer som motivasjon skaper vegring.
27	19.10.22	Aftenposten Web	Hun kjøper seg tid. Noen er utålmodige.	Kjetil B. Alstadheim	Kommentar	Kraftdebatten	Tak på pris for gass i EU	Politisk redaktør, politikere	1,2 Tyskland og Norge argumenterer mot å sette tak på pris for gass i EU. Spania blir bruk som eksempel der forbruket blir for høyt hvis forbrukeren får gassen til lavere pris.	Et pristak som gjør det billigere for forbrukere og bedrifter, vil gjøre at de bruker mer energi. Da øker risikoen for at det blir knapphet, fare for strømbrydd og behov for rasjonering.	Spania tjener som eksempel på at pristak på gass vil føre til høyere forbruk og forværing av hovedproblemet som er at det er manko på gass i Europa.
28	31.10.22	Aftenposten Web	Tiden for store nye oljeprosjekter bør være forbi.	Magnus Rabben Wessmann	Kommentar	Økonomi og oljepolitikk	Ønsker å stanse prosjekt om utbygging av Wisting-feltet	2. nestleder i Oslos unge Venstre	2,6 Utbygging av Wistingfeltet er en klimabombe, er ikke lønnsomt og vil ikke løse gassmangel i Europa da det hovedsakelig finnes olje der	Det tryggeste vi kan gjøre for å løse energikrisen i Europa, er å produsere mer fornybar energi, noe som også vil gjøre oss mindre avhengig av russisk olje og gass. Den nåværende energikrisen bør være nok en grunn for å få fart på den grønne omstillinga, ikke bremse den.	Bruk ressursene på utbygging av grønn energi.
29	5.1.22	Nationen print	Høye Priser er kommet for å bli	Christian Anton Smedshaug	Kommentar	Økonomi og oljepolitikk	Utvikling av fornybar energi og olje/gass-pris	dalig leder ved agrianalyse professor ved NMBU	5 Høy etterspørsel etter metall sinker utviklingen av fornybar energi samtidig som at kull og gass fases ut for fort. Da blir energiprisene høye.	Nye verdikjeder, nye energistrukturer, mangel på arbeidskraft og for lav kapasitet i transportsektoren både til sjøs og på land – kombinert med koronatiltak som trekker ut – tilsier at høye (råvare)priser er kommet for å bli.	Tilpasningen til nye energistrukturer tar tid og forventningen burde være høye priser på energi og råvarer fremover.
30	11.1.22	Nationen print	EU: Gassen kan bli "grønn" - men bare med teknologi som ikke finnes i dag.	Alf Ole Ask	Artikkel	klimavennlig gass	EU-kommisjonens vurdering til gass og atomkraft i taksonomien	Politikere	2,4 Det er stor uenighet i EU parlamentet om gass og atomkraft skal anses som klimavennlig og inkluderes i Eus taksonomi med strenge krav til utslipp.	Vi er støttende til at EU-kommisjonen skulle velge å inkludere gass som en del av EU-taksonomien for å muliggjøre en effektiv energiomstilling frem mot målet om klimanøytralitet, skriver pressetalsperson Magnus Frantzen Eidsvold i Equinor til EnerTilgang	Dersom atomkraft og gass blir en del av taksonomien, vil dette bli grønne investeringer for finansinstitusjoner. I tillegg vil det gi, ikke minst atomindustrien, tilgang til rimeligere finansiering.
31	13.1.22	Nationen print	Frankrike skal samle et dypt splittet EU om en klimapolitikk som vil svi	Alf Ole Ask	Artikkel	klimapolitikk	EUs lovpakke "fit for 55" og karbontoll (CBAM)	Politikere, EU	2 Uenighet i europaparlamentet om detaljer i "Fit for 55". Etterlyser fleksibilitet som tar hensyn til de ulike lands forutsetninger.	EU-kommisjonen frykter at et sosialt opprør av typen Frankrikes gule vester skal hindre det grønne skiftet. Den frykter en ikke blitt mindre etter at gassprisene har nådd rekordhøyder og trukket strømprisen med seg. Antall såkalte energi-fattige øker i Europa, og mer enn 20 medlemsland bruker nå store summer på å kutte i energipriser til utsatte bedrifter og husholdninger.	Det ønskes fleksibilitet, men "fit for 55" er en pakkeløsning der alt henger sammen og derfor noe rigid for fleks skal den nå klimamålene. Svekkes noe må det strammes inn andre steder. Likevel stilles det krav til økonomisk bærekraftige tiltak
32	14.1.22	Nationen print	Alt flyter. Vassdragsvern også	Hans Bårdsgård	Kommentar	Natur vs klima	Vernede vassdrag og utbygging av vannkraftverk	Debattleder i Nationen	1 Vannkraftverk kan kombinere energiproduksjon og flomsikring. Behovene kan ha endret seg fra da et vassdrag ble vernet og bør vurderes igjen.	Kreftene som vil nekte å vurdere vernede vassdrag kun fordi de er vernet, ser vern som en enveisprosess, der vern bare kan vedtas, aldri oppheves. En slik forvaltning vil gradvis verne oss ut av terrenget og inn i en næringsmessig asfalttilværelse, løstrevet og isolert fra årtusenens naturbruk og de varierende ressurser og farer, tjenester og trusler vi får fra en dynamisk natur.	Altaelva nevnes som en suksess der kraftverket drifter med hensyn til fiske der vannføring prioriteres over maks kraftproduksjon. Her blir både natur- og klimahensyn ivarettatt.
33	15.1.22	Nationen print	Verdens første fossilfrie kunstgjødsel	Fredrik B. Lange	Notis	Klimavennlig innovasjon	Karbonkutt i produksjon av gjødsel Med fornybar energi	Konsernsjef i Yara Svein Tore Holsether	4 Vil kutte karbonutslipp ved å bytte ut fossilt brennstoff med fornybar energi i produksjonen av kunstgjødsel	Vi må transformere matsyste- met til å levere på Parisavtalen, og dette vil kreve samarbeid på tvers av hele næringskjeden, i stedet for å jobbe i siloer, sier Holsether i børsmeldingen.	Det krever omstilling og innovasjon til for å gjøre jordbruket mer klimavennlig. Må tenke nytt.
34	18.1.22	Nationen print	Dette er en "game changer"	Sigurd Lien Hernes	Artikkel	Klimavennlig innovasjon	Karbonkutt i produksjon av gjødsel med fornybar energi	Konsernsjef i Yara Svein Tore Holsether	4 Fossilfri gjødsel kan spille en avgjørende rolle i karbonkutt av produksjon for bøndene.	Når matsystemet står for 25–30 prosent av klimagassutslippene, er det viktig at vi bidrar med å redusere utslipp. Mye av løsningen ligger i agronomi og det å jobbe sammen med bøndene for å redusere klimaavtrykket. Vi må samtidig se på egen produksjon og redusere våre egne klimagassutslipp, sier han.	Fossilfri gjødsel vil få et karbonkutt på opptil 80-90%. Evt kostnadsøkelse avhenger av en større verdikjede og dette må bonden kompenseres for.
35	24.1.22	Nationen print	Jo, vi trenger dessverre vindkraft	Trond Arild Ydersbond	Debattinnlegg	Klimadebatten	Vannkraft og vindkraft	ENØK-rådgiver, SSB	5 Vannkraft holder ikke skal vi ha stabilt nok energi produsert på fornybar energi. I Norge ligger potensialet i vindkraft og havvind på sikt.	Derfor trenger vi, ganske umiddelbart, fornybar energi utover vannkraften, og i Norge er det vindkraft som monner. Etter hvert vil flytende havvind forhåpentligvis dominere, men vi trenger vindkraft nå.	Vikan ikke sette vår lit til energieffektivisering alene. Vi trenger mer fornybar energi for å komme i mål med det grønne skiftet.
36	26.1.22	Nationen print	Kostnad og konsekvens i klimaomstillingens tid	Ragnhild Erenng Dale	kommentar	Natur vs klima	Vindkraft, vannkraft og verneverdig natur og kultur	Forsker ved Vestlandforskning	5 Vindturbiner i vinterbeitet til reindrift og vannkraft ved vernede elver. Hva slags samfunn vil vi ha i fremtiden?	Hva skal fastsettes som urørlig når beslutninger skal tas om hva som skal elektrifiseres og hvem som skal betale for det, for eksempel i Nordsjøen eller langs de elvene det er kjempet så mange kamper for å verne?	Vi må se helheten i omstillingen. Naturvern må veies opp mot klimatilstand så vi sitter igjen med demokratiske beslutninger.
37	29.1.22	Nationen print	Industrigigant med klar melding: Alvorlig for den kraftforedlende industrien	Lars Bliit Hagen	Artikkel	Kraftdebatten	Energi som konkurransefortrinn i norsk industri	Carsten Dybevig fra Norske Skog og Maria Tveten fra Norsk Hydro	4 Billig energi er et nødvendig gode som gir norsk kraftforedlende industriet konkurransefortrinn de er avhengig av for å kunne tilby varer til markedspris.	Tilgang på ren, fornybar kraft til konkurransedyktige priser har vært et viktig konkurransefortrinn for norsk industri. Det er også nøkkelen til å lykkes med det grønne skiftet. For å nå norske klimamål og opprettholde konkurransedyktige kraftpriser er det nødvendig å bygge ut mer fornybar kraft i Norge, sier Melfald Tveten	For at kraftforedlende industri skal kunne bidra tilstrekkelig til det grønne skiftet må det produseres nok fornybar energi til en god pris.

38	4.4.22	Nationen print	Vil bruke ny EU-lov som argument for å eksportere mindre strøm	Andrea Ånestad	Artikkel	Forsyningssikkerhet av energi	Energipolitiske hensyn	Politiere	2 Mange hensyn går i beina på hverandre. Egen forsyningssikkerhet, strømpris, uro i europa og behov for å bygge ut fornybar energi	Vi har ikke noe gasslager, men vi har vannkraftmagasiner. Da må vi få ta hensyn til forsyningssikkerhet når fyllingen i våre magasiner er rekordlav i Sør-Norge, sier Marit Arnstad (sp)	Skal krafteksport begrenses når vi har lite vannkraft mtp forsyningssikkerhet og strømpris?
39	11.4.22	Nationen print	Kommisjonen kan gå på et atomnederlag i Europaparlamentet	Alf Ole Ask	Artikkel	Økonomi og oljepolitikk	Taksonomien - skal gass og atomkraft inkluderes?	Politikere, EU	2 Krigen i Ukraina setter energisikkerhet på agendaen i favør av å inkludere gass og atomkraft i EUs taksonomi. Dette er Jytte Guteland sterkt imot. Hun mener behovene som oppstår rundt krigen er kortvarig og taksonomien må være en langsiktig strategi.	Det er mange bransjer som ikke omfattes av taksonomien. Dette er et verktøy som ikke er til for alle. Vi har hatt en debatt om vannkraftens plass i taksonomien. Om den var bærekraftig fordi den kan gå utover naturmangfoldet. Hvordan kan vi forsvare at vi setter strenge grenser for vannkraft, men så skal slippe en fossil energikilde som gass inn i taksonomien? Eller atomkraft med sine problemer med avfallet? Dette vil undergrave tilliten til EUs egen merking av hva som er bærekraftige investeringer, sier Jytte Guteland	Løsningene som velges for klima er for lang tid fremover. Det er viktig å ikke miste dette av synet når andre kriser inntreffer, som sikkerhetspolitiske hensyn. Dessuten vil omstilling til fornybar energi styrke sikkerheten ved å redusere avhengigheten av importert energi.
40	11.4.22	Nationen print	Nationen mener	N/A	Kommentar	Kraftdebatten	Fornybar energi og kommuners involvering	journalist	1 Det er enighet om at vi trenger mer kraft og at den skal være fra fornybare kilder, men hvordan skal kommunene involveres riktig?	Statsråden bør rigge et opplegg som er så bra at det melder seg flere kommuner og prosjekter for utbygging enn det er behov for. Da kan miljø- og energimyndighetene velge prosjektene som ligger i regioner der krafta trengs mest, og vrake prosjektene de egnede lokasjoner.	Det er mest potensiale i utbygging av sol- og vindkraft. Da må kommunene involveres tidlig og det må være økonomisk gevinst i å bygge kraftverk på mest
41	13.4.22	Nationen print	Trenger vi egentlig mer klimabevisste bønder?	Maja Farstad og Anders M. Melås	kronikk	Klimadebatten	klimavennlig jordbruk og klimabevissthet hos bonden	forsker	5 Undersøkelser viser at det ikke er bondens klimaengasjement som har mest betydning for hvor bærekraftig hen driver jordbruket.	Eventuelle klimafordeler ved endringene ble stort sett ansett som en heldig tilleggseffekt. Ikke så overraskende er det først og fremst brukets nåværende og fremtidige levedyktighet som vektlegges mest blant bøndene.	Klimarelevante tiltak innen jordbruk burde kommuniseres annerledes til bøndene. Difftsfordeler burde vektlegges i mye større grad for å overbevise flere bønder om å investere i fornybar egenprodusert energi og andre klimavennlige løsninger for jordbruket.
42	19.4.22	Nationen print	Norsk klima- og naturpolitikk må fornyes fort	Christian Steel	Kronikk	Natur vs klima	Naturen som en del av løsningen på klimakrisen	Miljøorganisasjonen Sabima	3 Må ikke glemme at naturen spiller en sentral rolle i å binde karbon og dermed en del av løsningen på klimakrisen. Natur må ikke ofres for å redde klimaet.	For selvsagt skal vi fortsatt drive skogbruk i Norge og høste av de fornybare ressursene. Men økt og intensivt hogst vil være direkte negativt selv i de enkleste klimaregnestykkene.	Fornybar energi er viktig, men må utbygges smartere enn til nå. Naturen må vektes tyngre fremover. Naturen må få gjøre endel av jobben ved å binde karbon.
43	23.4.22	Nationen print	Solberg åpner for å se på reforhandling med EU om kraft	Camilla H. Heiervang	Artikkel	Kraftdebatten	Forsyningssikkerhet vs solidaritet	Politiere	2 Problemet er ikke at det går for fort, men at det har gått for sakte. Skal Europa fase ut fossil energi i kraftsektoren, så kommer de til å måtte bygge ut en overkapasitet av fornybar energi. Det tar litt tid å komme dit, men det vil føre til at Norge kan få lange perioder med svært lave priser, sier Nikolai Astrup	Problemet er ikke at det går for fort, men at det har gått for sakte. Skal Europa fase ut fossil energi i kraftsektoren, så kommer de til å måtte bygge ut en overkapasitet av fornybar energi. Det tar litt tid å komme dit, men det vil føre til at Norge kan få lange perioder med svært lave priser, sier Nikolai Astrup	Kraftkrisen legger press på reforhandling av kraftavtale med EU. Kan vi beholde mer kraft selv i nedgangstider for å sikre lavere strømkostnader?
44	9.7.22	Nationen print	Politiker frykter for naturen og landbruket på kjent feriefly: - EU vil ha raskere bygging	Lars Billt Hagen	Artikkel	Kraftdebatten	Press fra EU om å iverksette flere prosjekter med fornybar energi	Politiere	2 Norge og Hellas har lignende utfordringer ved utbygging av vindkraft. Folk frykter for irreversible miljøkonsekvenser.	Når vi skal fortsette å bygge ut kraft i Norge, er det viktig med tillit mellom lokale og sentrale myndigheter og befolkningen. Vi har erfaringer med hvordan ting kan kortsluttes om prosessene ikke er gode, sa Terje Aasland (olje- og energiminister AP)	EUs energiministre kom til enighet om økning på 40% innen fornybar energiproduksjon innen 2030. Tillit mellom lokale og sentrale myndigheter blir avgjørende
45	15.7.22	Nationen print	Kraftbransjen vil ikke ha politisk styring over vannmagasinene	Andrea Ånestad	Artikkel	Kraftdebatten	Skal energinæringen eller politikkerne regulere vannmagasinene?	Eivind Heløe, dir i Energi Norge	4 Energi Norge er klar på at det er fordelaktig for Norge at kraftbransjen er best egnet til å beslutte vannmengde i vannmagasinene også når det er rekordlav fyllingsgrad.	Ikke fordi bransjen bare har edle motiver, de skal jo også tjene penger. Men det er de som har størst erfaring med å forvalte de verdiene. Og de har egeninteresse av å gå inn i vinteren med nok kraft og ikke gå tom – rett og slett fordi det tjener de på, sier Eivind Heløe (dir Energi Norge)	Terje Aasland (olje- og energiminister AP) vil pålegge kraftprodusentene å rapportere inn om hvordan de bruker vannmagasinene. Han vil ha bedre oversikt og tall for vinterens prognoser.
46	16.7.22	Nationen print	Ambassaden i Berlin om Havvind:	Alf Ole Ask	Artikkel	klimapolitikk	Havvindsatsning i EU	Politikere, EU	2 Norge havner bakpå ved å ikke være med på de store satsningene om havvindkraft i Nordsjøen	Jo, mer vi ses på som en del av helhetsbildet med bidrag innen alle fasetter av energiomstillingen desto lettere vil det være å posisjonere Norge som et førstevalg i energispørsmål, og norske bedrifter som sentrale brikker i puslespillet. Dette fordrer at er tydelige på at vi deltar i utviklingen av energiløsninger i våre og Tysklands nærområde i Nord-Europa, og snakker høyt om det, sier norsk ambassade i Berlin.	Tyskland og Norge har uttrykt politiske ønsker om å samarbeide om klimaløsninger og havvind blir viktig i denne dialogen.
47	16.7.22	Nationen print	Det må bli lettere å bygge ut fornybar energi, mener Business Europe	Alf Ole Ask	Notis	Kraftdebatten	Raskere og enklere konsesjonsbehandling av fornybar energi	Fredrik Persson i Business Europe	4 Mener det må bli lettere å få godkjenning til å utbygge vind- og solkraft for at det grønne skiftet skal gå raskt nok.	Det er for mange medlemsland som drar føttene etter seg, sier Persson.	EU-kommisjonens forslag om kort behandling av vind/solkraft i "go-to-soner" slår dårlig an i Norge og vekker opprør. Terje Aasland sier utbyggingen i Norge krever bred folkelig støtte og som følge har kommunene nærmest vetorett for vindkraft på land.
48	18.7.22	Nationen print	EU "overhaler" klimapolitikken: Her er oversikten over de viktigste sakene som skal avgjøres til høsten	Alf Ole Ask	Artikkel	klimapolitikk	EUs nye klimapolitikk	Politikere, EU	2 Lovpakken "fit for 55" skal behandles og ferdigstilles i løp av høst 2022. Den vil også gjennomføres i Norge som del av EØS-avtalen	N/A	CBAM og Repower EU er tiltak som vil ha påvirkning på Norsk energisektor med karbon-kvoter og skatt, samt nytt mål om et europa på 45% fornybar energi innen 2030.
49	25.7.22	Nationen print	Frå vondt til verre i energipolitikken	Toril Mongstad	Kommentar	klimapolitikk	EUs REPowerEU plan	Leder i Hordaland nei til EU	3 Mindre nasjonal kontroll over energipolitikken med EUs nye strategi for fornybar energi. Interesseorg frykter saken ikke blir gjort tilgjengelig nok før frist for hørings svar.	I ytterste konsekvens vil dette føre til hastevedtak av prosjekt utan at det har vore tid til grundige konsekvensutgreiingar, lokal handsaming og vurdering av innverknad på natur, fiskeri, fugle- og dyreliv. Vindkraftverk skal kunna konsesjonshandsamast utan fullstendig konsekvensutgreiing er gjort. Sier Toril Mongstad	For at nasjonalt og lokalt selvstyre skal kunne gi sin mening må saken gjøres tilgjengelig og kjent. Frist for hørings svar må flyttes fra ferien og dokumenter må gjøres tilgjengelig på norsk
50	4.10.22	Nationen print	Nationen mener:	N/A	Kommentar	klimapolitikk	Økt skatt for produsenter av fornybar energi.	journalist	1 Skatteøkning kan true det grønne skiftet hvis investeringene uteblir når det trengs opprustning.	Er det «bedre fordeling» å inndra mer av overskuddet fra kommunenes kraftverk til fordel for staten? Er det riktig å skjerpe skatten på en måte som svekker sjølforsyninga på kraft?	Økt skatt setter stopper for utbygging av fornybar energi-prosjekter som var planlagt på lokasjoner de var sårt trengt. Nationen spør om skatteskjerpelsen var riktig innrettet.
51	7.10.22	Nationen print	Danskene vil innføre CO2-avgift for landbruket	Lars Billt Hagen	Artikkel	Klimadebatten	Danmark satser på klimaet	Danmarks statsminister Mette Fredriksen	2 Danmark satser på CO2-avgift, grønne innenriks luftfart og satser på utbygging av fornybar energi	Vi skal beskytte det danske gull: Vårt rene drikkevann. Inn- før en CO2-avgift i landbruket. Skape en helt grønn innenriks luftfart og produsere mye mer fornybar energi, sa Frederiksen	I tillegg til disse satsningsområdene snakker også statsministeren om miljøutfordringene og naturvern.
52	12.10.22	Nationen print	EU vil ha nye regler for bioenergi. Norge vil ikke ta stilling enda.	Fredrik Holtekjølen	Artikkel	klimapolitikk	Endringer for bioenergi i "fit for 55" pakken	Per Skorge i Norges Skogeierforb.	3,4 Bioenergi har vært så lønnsomt at EU frykter for europas skoger. Avskogning vil påvirke klimaet og svekke naturens egenskaper til å binde karbon. Nå frykter norske skogeiere for konsekvensene dette vil ha i Norge.	EU-parlamentets forslag til regelverk vil svekke mulighetene for å bruke skogen i klimakampen og utviklingen av den framtdisrettede grønne industrien, sier Skorge	Skogsnæringen mener det er forskjell på den nordiske skogens klimaregnskap og skog i andre deler av Europa. De vil utfordre norske myndigheter til å påvirke EUs beslutning om å begrense bruken av skogen
53	13.10.22	Nationen print	Strømpriskampen handler om folkesjela	Roy Pedersen	Kommentar	klimapolitikk	Energipolitiske hensyn	Leder Nei til EU	3 Situasjonen er til favør for Norge hvis de ønsker å reforhandle avtale om eksport av strøm. Høy pris som årsak for å redusere eksport av energi fra Norge er ikke populær årsak hos ESA, men forsyningssikkerhet virker som akseptabel grunn.	Energikrisa i Europa der Norge er en nødvendig leverandør av gass, gjør det svært usannsynlig at energisamarbeidet settes på spill. Her har EU alt å tape og ingenting å vinne.	Roy Pedersen ønsker at Norge skal bruke vetorett mot ny energipakke fra EU og drøfte andre løsninger i EØS-komiteen.
54	13.10.22	Nationen print	Ber Europa satse på mat for å bli mindre avhengig av Russland	Lars Billt Hagen	Notis	Forsyningssikkerhet	Mineralgjødsel i Europa	Admin. Dir. Yara	4 Europa må satse på mer produksjon av bærekraftig gjødsl slik at vi sikrer selvforsyning og uavhengighet fra Russland, som har vært en stor eksportør av mineralgjødsl til europa.	Vi trenger en massiv, koordinert satsing for å nå nullutslippsmålet, samtidig som vi reduserer vår avhengighet av Russland, sier Holsether.	Yara mener vi må sikre tilgang på naturgass, øke bruken av fornybar energi og øke produksjonen av råvarer brukt i gjødslprod for å hensynta behov for forsyningssikkerhet og klimamål om nullutslipp.

55	15.10.22	Nationen print	Kraftselskap forventer 100 millioner i underskudd i 2022- Det kan bli dramatisk for kommuneøkonomien, ifølge ordfører	Andrea Ånestad	Artikkel	Kraftdebatten	Uønskede virkninger av økt skatt for kraftprodusenter	Politikere, næringsliv	2,4 Økt grunnrenteskatt på 8% går utover kommuner som har investert i fornybar energi. Det setter også stopper for nye prosjekter for utbygging av fornybar energi. Dette var ikke regjeringens hensikt.	Med et pennestøk har regjeringen nå straffet disse kommunene for investeringsviljen og bidraget til utvikling av mer fornybar energi, sier konsernsjef i Sog og Fjordane energi Johannes Rauboti.	Må ikke lage skatteordninger som gjør at utbygging av fornybar kraft stopper opp og at kommunene som investerer og bærer risiko for utvikling av fornybar energi kommer svekket ut
56	27.10.22	Nationen print	Energiinnsprøytning for grønt skifte	Anne Margrethe Lund	Kommentar	Forsyningssikkerhet	Uavhengighet fra Russland skaper lønnsomme muligheter for Norge	Leder for NHOs Brusselkontor	3,4 Uavhengighet fra Russland og klimakrisa kan løses med satsning på utbygging av fornybar energi. Her kan Norge spille en nøkkelrolle og tjene godt hvis regjeringen reagerer fort nok.	Vi kan ikke være avhengig av en leverandør som truer oss. For å bli uavhengig må vi øke farten i det grønne skiftet, sa EU-kommisjonens president Ursula von der Leyen	Norske bedrifter kan tilby EU grønn og blå hydrogen, utbygging av havvind i Nordsjøen og leveranse av materiale for å bygge kraftverkene med lavt klimaavtrykk. Da trenger vi tilrettelegging fra politikerne.
57	4.1.22	Klassekampen print	Strides om nye kabler	Jo Røed Skårderud	Artikkel	kraftdebatten	Havvindkraft og hybridkabel	Næringsliv	2,4 Det er uenighet om det er mest gunstig å satse på hybridkabel fra havvindkraftverk som gjør det mulig å eksportere kraft direkte til Europa i tillegg til Norge. Frykter høyere strømpriser og forsyningssikkerheten veier tungt.	I regnestykket over om hybridkabler lønner seg økonomisk og for klimaet, må man ta med at grønn industriproduksjon i Norge kan bli erstattet av mer forurenset produksjon i andre land hvis økte strømpriser gjør at norsk industri må stenge, sier Kåre B. Bjelland (kom. dir i mangansprodusenten Eramet Norway).	Olje- og energidepartementet vil utrede virkningen før de gjør opp en mening om kraften skal gå kun til Norge eller ha flere forbindelser. Regjeringen er usikker på hvordan hybridkabel kan påvirke pris på norske strømpriser.
58	4.1.22	Klassekampen print	Norge er klare til å gi gass	Jonas B. Henmo og Anders Eidesvik	Artikkel	klimavennlig gass	Taksonomien - skal gass anses som bærekraftig?	Næringsliv	4 EU-kommisjonens legger opp til investeringer i naturgass i minst et tiår til gjennom inkludering av gass og atomkraft i taksonomien	Hva tror folk hadde skjedd med forsyningssikkerheten i Europa dersom vi kutta den eksporten? spør Frode Alfheim (Leder i LO-forbundet for Industri energi	Energikrisa påvirker politikken og gass og atomkraft stemples som bærekraftig energi i en overgangsperiode til det grønne skiftet. Dette betyr god butikk for Norge, som en av de største eksportører av gass til EU.
59	5.1.22	Klassekampen print	Advarer mot grønnvasking	Jonas B. Henmo og Anders Eidesvik	Artikkel	Grønnvasking	Taksonomien - skal gass og atomkraft inkluderes?	miljøorg green peace	3 EU gir etter for fossil-lobbyisme når de vurderer å stemple gass og atomkraft som bærekraftig nok til å inkluderes i taksonomien	Det er politisk feigt og skittengrått. Jeg skjønner godt at oljebloppen er fornøyd med dette. Det er stikk i strid med å holde temperaturen under 1,5 grader. I stedet setter man grønne stempler på ting som åpenbart ikke er grønt, sier Greenpeace-leder Frode Pleym.	Miljøorganisasjoner mener: Hvis den baseres på lobbyinteresser fra for eksempel gassindustri i stedet for vitenskap, så mister hele taksonomien kredibilitet. Det er en mistet mulighet til å skifte investeringer til bærekraftige løsninger. Det er ikke tvil om at EU trenger gass i dag, men det trenger ikke inkluderes i taksonomien av den grunn.
60	8.1.22	Klassekampen print	Vil ta kraftigere grep	Jonas B. Henmo	Intervju	Energipolitikk	Reforhandling av kraftavtale med Europeiske land	SP politiker Marit Arnstad	2 Det er ikke bærekraftig for Norge å være bundet til krafteksport til EU når vannmagasinene er har lav fyllingsgrad og prisene hjemme stiger u hensiktsmessig høyt som resultat.	Vi må utforske alle muligheter for å bygge ut ny fornybar kraft. Men hvis vi skal bygge ned norsk natur bare for å dekke opp et kraftunderskudd i Europa, får vi en utfordring. Jeg mener vi må være villige til å bygge ut ny fornybar kraft i Norge. Men diskusjonene blir veldig svart-hvitt. Både når det gjelder vindkraft på land og utbygging av vannkraft. Når det nå begynner en debatt om vernede vassdrag, så finnes ingen nyanser. Det er enten blankt ja eller blankt nei. Vi vet jo at det for eksempel finnes sideelver til vernede vassdrag, som ikke er vernet. I enkelte vernede vassdrag ser vi en gjentakende flomsituasjon, år etter år. Men vi kommer aldri inn på de debattene	SP vil ha en nyansert tilnærming til fornybar energi og har spesielt tro på havvind fremover, selv om satsning nå tilsier kraft først fra 2030.
61	15.1.22	Klassekampen print	Truer med blackout	Jo Røed Skårderud	Artikkel	Energipolitikk	Skal det være makspris på strøm?	politikere og Energi Norge	2,4 FRP og Rødt foresår makspris på strøm, men energi Norge mener dette vil ha konsekvenser for utbygging av fornyb. Energi og at klimakrisa trumfer energikrisa	Mer fornybar kraft er løsning på lang sikt. Men ny fornybar energi, som havvind eller solkraft, har høyere investeringskostnader og mer varierende inntektsmuligheter enn ferdig nedbetalt vannkraft og termisk kraft. Med makspris på 50 eller 35 øre per kilowatt-time vil det ikke lønne seg å bygge ut fornybar energi, sier Toini Løvseth fra Energi Norge	Utbyggingen av norsk kraftforsyning må styres strategisk etter klima-, industri- og samfunnshensyn, heller enn bedriftsøkonomiske kalkyler hos kraftselskaper.
62	19.1.22	Klassekampen print	Omstillingsalderen	Chr. Anton Smedshaug	Kommentar	Økonomi og energipolitikk	Omstilling fra fossil til fornybar energi er med på å øke inflasjonen	statssekretær i klima- og miljødep	5 Høye energipriser og økt etterspørsel etter metaller som konsekvens av satsning på fornybar energi og utbygging av kraftverk smitter over på all annen aktivitet og presser nå blant annet opp prisene på mat.	Nye verdikjeder, nye energistrukturer, mangel på arbeidskraft og for lav kapasitet i transportsektoren, kombinert med koronatiltak som trekker ut, gjør at inflasjonen vil bli krevende å senke.	«kuren for høye priser er høye priser». Det betyr at omstilling og nyskaping vil komme, men det tar tid. Typisk varer en slik syklus noen år inntil markedsmessig omstilling og klok politikk forenes i å skape gode løsninger som over tid skaper bedre balanse mellom tilbud og etterspørsel.
63	22.1.22	Klassekampen print	Klima-apokalypsens hester	A. J. Schnell, D. Varnegg og Y. S. Heiret	Kronikk	Kraftdebatten	Fornybar energi og fossil energi	Samfunnsgeog rafer	5,6 Det er viktig å ha fokus på at fossilbær energi må fases ut, og ikke satses på parallelt med grønn energi. I dag investeres det stort i begge deler.	Ved å bygge opp det grønne uten å aktivt rive ned det grå, legger vi til rette for at kapitalister som Røkke får ri alle profitable hester på en gang.	Hvem skal kjempe for utfasing av fossilt? Det kan vi ikke regne med at petroleumsnæringen gjør selv. Derfor blir det viktig å kjempe på flere fronter, både radikalt gjennom sivil ulydighet og gjennom leserinnlegg og høringsvar for klimaforkjemperne fremover.
64	27.1.22	Klassekampen print	Varideltidig vern	Frida Fiflet	Kommentar	Natur vs klima	Vernede vassdrag og utbygging av vannkraftverk		6 Vedtatt vernede vassdrag burde ikke kunne vurderes som kandidater for utbygging av vannkraft.	Ja, me har ei klimakrise, men me har òg ei naturkrise. Vassdraga er livgivande, livsviktige heim for eit utal dyre- og planteartar – fleire av dei truga. Dette faktum at alt heng saman i naturen verkar framleis å vera totalt framand for skremmande mange politikarar.	Vassdragene er vernet av en grunn. Vi kan få kraften vår på annet vis.
65	2.4.22	Klassekampen print	Vil ta kraftkablene råtne	Jonas B. Henmo og Hanne M. L. Sjølbø	Artikkel	Økonomi og energipolitikk	Eksport av kraft og fornying av transnasjonale kraftkabler	Politikere	2 Sp mener vi må begrense eksport av fornybar kraft og er imot fornying av kraftkabler som eksporterer kraft til Danmark.	Nå må vi sikre at krafta her brukes til nye, grønne industriprosjekter som gir arbeidsplasser i Norge. Det er ingen tvil om at vårt konkurransefortrinn er grønn kraft, sier Gro Anita Mykjåland fra Sp	Strømkrisen fører til splittelse i regjeringspartiene i spm om krafteksport til Norden og Europa. Ap mener det er kortsiktig å begrense eksport pga strømkrisa. Sp vil beholde krafta i landet. De mener Norges konkurransefortrinn nettopp ligger i fornybar, billig kraft.
66	4.4.22	Klassekampen print	Grønt taktskifte	Frida Fiflet	Artikkel	Klimadebatten	Musikkbransjen øker fokuset på bærekraft	Musikkbransjen	4 Sirkulærøkonomi og bærekraftig produksjon og transport opptar musikkbransjen og viser endringer for miljøet	Vi trenger knapt si at «du bør gjøre det og det», for folk er på tilbudssiden. Å dele funn og erfaringer er ekstremt viktig. Vi skal også være transparente om klimaregnskapet vårt, slik at alle kan lese utslippene, sier Henrik Baugstø, bærekraftsansvarlig i Live Nation Norge	Kjernepunktene er blant annet å gå helt over til fornybar energi på alle arrangementer, kutte ut all engangsplass, minimere matavfall, og gjenvinne minst femti prosent av alle materialer som brukes.
67	5.4.22	Klassekampen print	Ta politisk kontroll over krafta!	Atle Tranøy	Kommentar	Økonomi og energipolitikk	Satsning på havkraft med politisk støtte	Næringsliv, Aker ASA	4 Etterlyser politiske grep for opprustning av eksisterende kraftverk og stor satsning på havkraft fremover for å bote på manko av fornybar energi.	Konsekvensene er mange og dramatiske. Vår kraftforendende industri er truet, og resultatet kan bli utflytting til land der fossil kraftforsyning og manglende restriktive regler for utslipp vil resultere i langt høyere klimautslipp stikk i strid med verdens og våre klimamål. I tillegg er sikker tilgang på billig fornybar kraft også en av de viktigste forutsetninger for å realisere mange av våre ambisjoner om ny fornybar industriutvikling i Norge.	Det er ikke hensiktsmessig for husholdninger eller industri å la energi styres av markedet og EU. Vil at norske politikere skal ta tilbake styringen over energimarkedet og reforhandle eksportavtaler til EU.
68	11.4.22	Klassekampen print	Sjå framover, kraftsosialistar!	Berit Moltu	Kommentar	Økonomi og energipolitikk	Satsning på havkraft med politisk støtte	ph.d. NTNU	5 Det haster med å få havvindindustrien på plass for Norge. På den måten kan vassdrag og kulturlandskap vernes	All ære til gode gamle kraftsosialismen, men vi må gi begrepet kraftsosialisme nytt innhald og tørre å sleppe til ny kunnskap og kompetanse, ikkje berre svare med gårdsdagens løysingar.	Både havvind, hydrogen og ny teknologi som gjør produksjon og utslipp fra gasser fremtiden for energisektoren skal vi nå klimamålene.
69	12.4.22	Klassekampen print	Det må lønne seg å investere fornybart!	Siv Heimdal og Margrethe Brantsæter	Kommentar	Klimadebatten	Investeringsstøtte til det grønne skiftet i landbrukssektoren	Næringsliv, matprod	4 Viljen er stor hos bøndene til å gå over til fornybar energi som oppvarming i fjøs og kyllinghus, men den økonomiske støten er for liten.	Det må lønne seg å gjøre grønne investeringer. Nå er det Regjeringen som er sinken, ikke bøndene. Om investeringsstøtten følger ambisjonsnivået til norske fjærefprodusenter, vil omstillingen til det grønne skiftet gå langt raskere.	Innovasjon Norge må få en større pott med penger til opprustning av norske gårder så de kan kutte sine klimagassutslipp
70	12.4.22	Klassekampen print	Får i praksis vetorett	Jonas B. Henmo	Artikkel	Energipolitikk	Utbygging av vindkraftverk	Energiminister Terje Aasland (ap)	2 Energiminister gjør det klart at det er opp til kommunene å vedta om et vindkraftprosjekt skal sendes til konsesjonsbehandling	Sier kommunen nei, så er det nei. Terje Aasland	Vindkraftutbygging skal innlemmes i plan- og bygningsloven og vil dermed gi kommunene økt medbestemmelse. I tillegg skal det ikke avvike mellom hva som søkes om og hva som bygges.
71	13.4.22	Klassekampen print	Festen er over	Chr. Anton Smedshaug	Kronikk	Økonomi og energipolitikk	Omstilling fra fossil til fornybar energi er med på å øke inflasjonen	statssekretær i klima- og miljødep	5 Turbulens og det grønne skiftet setter vesten i en klemme. Det globale markedet er i endring som følge av korona, innvasjon fra Russland og omstilling til fornybar energi	I Østen tenkes det mer sirkulært og i lange linjer, mens Vesten tenker lineært og er lite forberedt på skifter. Kanskje blir dette en nøkkel i kampen om dominans i det 21. århundret.	Verden vil i en overgangsperiode måtte sitte med doble produksjonssystemer for fossil energi, parallelt med oppbygging av produksjon og lagertystemer for fornybar energi. Fossil energi er lett å lagre og regulere. Fornybar energi er vanskelig både å lagre og regulere – og det gjør ressursinnsatsen ekstra høy.
72	19.4.22	Klassekampen print	Varsler ny krise om få år	F. H. Gullestad og J. R. Skårderud	Artikkel	Kraftdebatten	Offentlige investeringer i energi og olje/gass	energi og olje	4 Regjeringen fortsetter overinvesteringer i gass og olje og tørr ikke ta steget til en skikkelig satsning som havvind trenger.	Fleire andre land begynte med nødvendige investeringer for flere år siden. Hvis vi ikke satser nå, risikerer vi å miste et industrielt fortrinn det har tatt flere tiår med off-shorevirksomhet å bygge opp, sier Eivling Heløe fra Energi Norge.	Energinæringen vil ha konkrete mål fra regjeringen og de ønsker høyere ambisjoner

73	5.7.22	Klassekampen print	Hvor travelt har vi det?	Irene Ojala	Kommentar	Natur vs klima	Havvind og biologisk mangfold til havs	stortingsrep	2	Vi må vente på utredninger som er bestilt om hvilken effekt havvind har på dyrearter i luft og i havet før vi bygger ut havvindkraftverk	Havvind er tenkt å skape energi til beste for folk. Men hvis det fører til at økologien taper, fiskens vandringer endres, flere sjøfugl dør, lydølger i havet skaper utfordringer for ulike fiskearter og så videre – da fører handlingens konsekvens til at vi taper.	Noen ganger løser vi mennesker et problem ved å skape nye problemer. Det er viktig å hansynte den økologiske balansen.
74	9.7.22	Klassekampen print	Vern Førdefjorden!	J. M. F. Knapp m. Fl	Debattinnlegg	Natur vs klima	Gruveavfall deponeres i fjord	styret i Legenes klimaaksjon	3	Det er en utfordring å skaffe mineralene som trengs for å bygge ut fornybar energi. KONSEJONER GIS TIL NY GRUVEDRIFT PÅ BEKOSTNING AV NATUREN.	Regjeringen har nedfelt i Hurdalsplattformen at «klima og natur skal være en ramme rundt all politikk». Overgangen til fornybar energi krever mineraler, og en av verdens store utfordringer er å skaffe ressursene som trengs på mest bærekraftig vis.	Legenes klimaaksjon mener natur og miljø må prioriteres over behovet for næringsvirksomhet.
75	12.7.22	Klassekampen print	Støres dilemma	Magnus Marsdal	Debattinnlegg	Energi politikk	Strømpriser vs eksport av kraft	Manifest tankesmie, stiftelse	3	Skal regjeringen prioritere lavere strømpriser eller fortsette å eksportere bort kraft vi har behov for selv med dagens situasjon?	I lys av energikrisa: Burde ikke regjeringen for vanlige folk være villig til å ofre norsk næringsliv og sysselsetting på alteret til elitenes visjon om maksimal EU-tilpasning.	Urimelig å bruke rasjoneringsforskriften mot Norges folk og bedrifter når vi har nok energi, men velger å eksportere over evne.
76	14.7.22	Klassekampen print	Snikinnføring av vindkraft i fellesferien?	J. Fiskvik og H. Flengstad	Debattinnlegg	Energi politikk	Kritikk mot REPowerEU	Motvind	3	Skittent å legge ut REPowerEU for høring i fellesferien. Saksdokumentene burde dessuten også være tilgjengelig på norsk.	Da «Nasjonal ramme for vindkraft» ble lansert i 2019 utløste det den mest omfattende folkelige motstanden på flere tiår. Cirka 5300 høringsuttalelser, de aller fleste negative, førte til at regjeringen Solberg måtte skrote hele forslaget.	Motvind vil ha lengre høringsperiode og at den blir utsatt til når saksdokumentene blir fremlagt på norsk.
77	15.7.22	Klassekampen print	EU-pakke kan bli ny konflikt	Aleksander Åsnes	Artikkel	Energi politikk	REPowerEU en del av norsk lov?	Politiere	2	Stortinget er skeptisk til å implementere EU-planen pga tidligere konflikter rundt vindkraft på land	Det er heilt avgjerande at vi har grundige miljøundersøkingar på førehand når vi skal lyse ut både landvind og havvind her til lands, sier Lars Haltbrekken fra SV. Det er mykje bra i Repower EU-pakken, men den delen som går på vindkraft på land, bør bli halde unna EØS-avtala og bør ikkje bli norsk lov, sier Terje Halleland fra FRP	Etterlyser grundige miljøundersøkelser før utbygging av vindkraft på land og til havs. Må også ta seg tid til å lytte til lokalsamfunnene
78	19.7.22	Klassekampen print	Kom med innspill etter ferien, Motvind	Terje Aasland	Debattinnlegg	Energi politikk	REPowerEU på høring	Energi-minister	2	Forsvarer kort høring 1. august sommerferien med hastverket som følge av krig og energikrise. Understreker at dette ikke gjelder et lovforslag.	Hvis Norge skal ha en reell mulighet til å påvirke det som blir vedtatt i EU, må vi være tidlig ute med å utvikle en norsk posisjon. Derfor var det originaldokumentet på engelsk som ble sendt ut på høring.	Regjeringen forlenger høringsfristen og tydeliggjør at dette ikke er en høring som skal føre til lovendring. Blir det aktuelt vil det bli en ny høring med dokumenter på norsk.
79	23.7.22	Klassekampen print	Ber om strømsamtale	H. Yttredal og S. G. Berge	Artikkel	Forsyningsikkerhet av energi	Reforhandling av kraftavtale med Europeiske land	Politiere	2	Hvis EU prioriterer selvforsyning av energi må Norge gjøre det samme i reforhandling av energiexportavtale. Strømeksport i tørketid og Eus grønne omstilling har skylda for høye energipriser	Planene er jo ikke jorden. De skulle skifte ut stabil energiforsyning fra atom-, kull- og gasskraftverk med vind og sol, som er ustabil. Vi veit at vi må ha stabil tilførsel av strøm for å klare å sikre frekvensen, eller så går strømsystemet i svart, sier Per Olav Lundteigen fra SP	Mengde strøm som eksporteres kan ikke være basert på primitiv markedsøkonomi der strømmen går til den som betaler mest. Norge må prioritere egne behov i energikrisen i større grad enn hva som har vært gjort til nå.
80	28.7.22	Klassekampen print	Kraft i energipolitikken	Sofie Marhaug	Debattinnlegg	Forsyningsikkerhet av energi	Reforhandling av kraftavtale med Europeiske land	Stortingsrep. Rødt	2	Tiden er moden for en ny energipolitikk der regjeringen prioriterer norske interesser som er fornybar energi til en rimelig pris.	Hvis ikke den sosialdemokratiske regjeringen klarer å levere rimelig, fornybar energi- en helt grunnleggende vare for vår felles infrastruktur og vårt livsgrunnlag - så frykter vi (rødt) at hele regjeringssprosjektet havarerer.	Stat må regulere kraftmarkedet sterkere fordi energi er en del av velferdsstatens infrastruktur.
81	29.7.22	Klassekampen print	Vil du ha innspill, Aasland?	J. Fiskvik og H. Flengstad	Debattinnlegg	Energi politikk	REPowerEU på høring	Motvind	3	Planen innebærer bl.a. At regjeringen skal utpeke egnede områder for utbygging av fornybar energi der behandlingstiden for å få kosejon skal gå kjappere hvis prosjektet oppfyller kriterier.	Når myndighetene har pekt ut områder som spesielt velegnet for produksjon av fornybar energi, kan konsesjoner gis av myndighetene, uten at prosjektene blir konsekvensutredet.	Motvind mener regjeringen var sleipe og forsøkte å bringe saken frem uten at den skulle få for mye oppmerksomhet, da innholdet er rystende for vindkraftskeptikere.
82	29.7.22	Klassekampen print	Meiner vind er løysinga	Kenneth Sjøvold	Artikkel	Kraftdebatten	Kraftmangel i Nord grunnet reservert kraft	Politiere	2	Nord kan få kraftmangel når statnett reserverer fornybar energi til bl.a. Wistingprosjektet.	Energiens dilemma er at det er veldig mykje motstand mot det meste. Det er ein krevjande debatt fordi det handlar om naturinngrep. Det einaste svaret på lang sikt er å få opp produksjonen av fornybar kraft, sier Marianne S. Næss fra Ap	Alle nye feltutbygginger skal driftes på grønn energi. Men i nord betyr at det at de ikke kan si ja til ny kraftkrevende næringsdrift, som går imot løfte om at elektrifisering av felt ikke skulle hindre vekst av annen næring i lokalsamfunn Løsningen må da bli mer grønn kraft
83	6.10.22	Klassekampen print	Tatt av skatten	Jo Røed Skårderud	Artikkel	Økonomi og energipolitikk	Grunnrenteskatt på vindkraft	Cloudberry, fornyb. Energi	4	Grunnrenteskatt på små næringer med marginalt profitt kan føre til at mange vindprosjekter som nærvind ikke vil se dagens lys	Grunnrente er ment å beskatte ekstraordinær inntekt ved bruk av felles ressurser. Bygger man noen få vindmøller på en industritomt for å møte energibehovene til lokal industri, er det ikke mye superprofitt å snakke om, sier Andreas Thon Aasheim fra Carb. plasser	Stortingets tydelige signal om ønske om mer nærkraft blir motsettende med innføring av grunnrenteskatt. Da mistes både produksjon av fornybar energi og nye investeringer.
84	6.10.22	Klassekampen print	Norge må bidra med mer enn gass i Europa	A. Elverhøy, Ø. Hov og S. B. Jensen	Debattinnlegg	Kraftdebatten	eksport av fornybar energi	Forskere	5	Fornybar energi er arealkrevende og vil by på problemer for flere europeiske land i det grønne skiftet. Norge burde tenke på å eksportere fornyb. Energi i større omfang enn i dag	I Tyskland vil arealbehovet være på cirka 17 prosent av landarealet, om vindkraft er alternativet. For små land som Belgia og Nederland og også til en viss grad Tyskland er det åpenbart at de ikke kan dekke sitt framtidige energibehov bare med innenlandske fornybare energikilder, selv med en utnyttelse av områder til havs.	Europa trenger permanent tilgang på fornybar energi. I prinsippet er det fullt mulig å bidra med elektrisk kraft i et større omfang enn det vi gjør med gass i dag. Vi kan altså gjennomføre energivendingen. Men da må landene samarbeide.
85	13.10.22	Klassekampen print	Trollmannens kiste	Bjørn Vassnes	kronikk	Natur vs klima	Ressursknapphet av mineraler og metaller	forskningssjourn alist	1	Det grønne skiftet krever mineraler og metaller (som i hovedsak kommer fra Kongo og Kina) som det er manko på og dette kan bremse det grønne skiftets ønske om elektrifisering.	Under alt dette ligger det førstnevnte problemet: at det "grønne skiftet" uansett kan kveles av mangel på kritiske mineraler. Det kan bli for lite kobolt allerede før 2030. Man står i fare for å lippe opp for kobber, det samme gjelder mange av de mer skjeldne mineralene.	Uro gjør også løsningen sårbar når kina og kongo styrer tilgangen til flere av råvarene som trengs. Det krever også mye energi å produsere deler til både elektrifiseringen og utbyggingen av ny fornybar energi. Og den energien kommer fra fossil kraft.
86	19.10.22	Klassekampen print	Status quo?	S. U. Vikøren	Debattinnlegg	Klimadebatten	Ressursknapphet av alle jordens ressurser	NTNU	5	I tillegg til knapphet på mineraler og metaller det knapphet på fossile ressurser også. Fortsetter vi å øke energiforbruket må vi ha kraft fra begge på bekostning av klimaet.	Alle utslippsscenarioer som peker mot mer håndterbare klimaendringer har som premis at vi faser ut fossile kilder, noe Vassnes påpeker at i praksis er umulig med vårt stadig økende energiforbruk.	Løsningen er redusert energiforbruk og spørsmålet er hvordan vi kan oppnå rettverdig nedgang i globalt energiforbruk.
87	19.10.22	Klassekampen print	Kan Kina redde klimaet?	M. G. Hammer	Artikkel	Klimadebatten	Kina trapper opp klimatiltak i landet	Politikk, kina	2	Xi Jinping virker personlig involvert i klimapolitikken i Kina. Den økonomiske situasjonen stagner likevel klimatiltakene og kina vil ikke fase ut kull før de har en stabil kilde av fornybar energi i landet	Hastverket som trengs, mangles nå. Jeg tror Xi Jinping fortsatt har til hensikt å møte klimaløftene sine. Likevel virker det som han tror vi har mer tid enn vi egentlig har, sier Barbara Finemore (forsker ved OIES)	Selv om kull ikke fases ut enda satser Kina stort på fornybar energi ved utbygging av kraftverk og den grønne teknologien. De er i dag verdens største investorer og eksportører av grønn tek.
88	22.10.22	Klassekampen print	Han truer kraftselskapene	Jo Røed Skårderud	Artikkel	Kraftdebatten	Samfunnsansvar for forsyningssikkerhet vs driftsøkonomiske interesser	energi-sektoren, energiminister	2,4	Kraftselskapene mener det er dårlig politikk å innføre høypriskatt da det setter samfunnets interesser opp mot økonomiske interesser. Det stopper også nye fornyb. prosjekter.	Vi ønsker å ta hensyn, og det har vi vist at vi gjør. Men i den daglige operative drifta er jobben vår å skape avkastning for eierne. Den avkastningen går tilbake til fellesskapet. Så lenge vi har det oppdraget, og et marked skal løse denne oppgaven, så er det jobben vår, sier Steffen Syvertsen fra Agder Energi	Såne typer uttalelser tyder på at de har glemt hele samfunnsoppdraget sitt. De forvalter fellesskapets vannkraftressurser. Å sørge for forsyningssikkerhet og at de husholderer vannet på en god måte, er opplagt en oppgave de har. Det forventer jeg bare at de gjør. Det de framprovoserer, er en ny regulering av hele vannkraftsektoren, hvis de fortsetter sånn. Selskapene har et selvstendig ansvar for å bidra til høy forsyningssikkerhet, sier Terje Aasland (Ap)
89	31.10.22	Klassekampen print	Russlands nye våpen	Lars Røseæg	Kronikk	Forsyningsikkerhet	Gass og gjødsel som våpen mot vetsen	Yara International	4	Det er ikke bare gass vesten er avhengig av fra Russland. Det er også matproduksjon i form av gjødsel. Det blir viktig å gjøre seg selvstendig fra begge deler i Europa fremover	For å kunne brødføen voksende befolkning må matproduksjonen bli mer bærekraftig. For å få til det trenger vi incentiver for omlegging til lavkarbon gjødsel og digitale hjelpemidler for å optimalisere gjødselbruken. Samtidig er det avgjørende at vi styrker den norske og europeiske bonden og støtter dem i overgangen til regenerative landbruks-prinsipper.	Må satse på utbygging av fornybar energi, investere i sirkulærøkonomi av resirkulerte næringsstoffer og tilby incentiver for lavkarbon gjødsel og regenerativt landbruk.

Kode	aktør:
	1
Journalist	2
Politiker	3
Interesseorg, miljøorg	4
Næringslivet	5
forsker, fagperson	6
Mannen i gata	